

శ్రీ

స్వమంత కౌదంతము.

ఇది,

శ్రీమతగ్రామీణాచార్యుర తురగా వెంకయ్యమరవాది

రామయోగ్య కవిప్రణీతంబై

దేశోపకారి పత్రికాధిపతులగు,

సత్తిరాజు - సీతారామయ్యగారిచే

సకలసుకవిజన హృదయాస్థానకరంబుగ

పలూరు

దామరాజు-శివరామయ్యగారి

శ్రీమత్ప్రసంగసందర్భముచేత కృతమయింది.

ముద్రింపించిప్రచురింపబడినది.

కాపీరైట్ రిజిస్టర్.

౧౮౯౩-సం॥

వెల అణాలు రు॥—౧—౦

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

:0:

సీ॥ ఏభవ్యలావణ్యశోభావితానంబు - తానంబుజాంబకుదర్ప
మార్పు । నేపుణ్యచారిత్రుహృద్యాపదానంబు-దానంబుసల్పుఘోరైన
రాశి । యేమేటిసతతబుధేభ్యసన్మానంబు-మానంబుచాపుదుర్మనుజ
తతికి । నేయోగ్యకుశలదాయియశోవిగానంబు- గానంబుసేయులోక
ప్రతాన । మతడుపార్వతీశ్వరావదాతచ్ఛద । మానసాయితాత్మ
మానసుండు । తేజరిల్లుసత్తిరాజుసీతారామ । యాభిదానమంత్రీయ
నఘతంత్రీ॥

ఆ॥గీ॥ సుజనుడతడుత్రైపురసుందరీముద్రాక్ష । లాలయంబునందు
నచ్చుగూర్చి । మాననీయమీస్యమంతకోదంతస్ర । బంధముర్వియందు
ప్రచురపరచె॥

అమరవాది-రామయ్య.

ఏతద్గ్రంథకర్త శ్రీగ్రంథస్వాతంత్రీయమును మాకొసగివైచిరి
గనుక గవర్నమెంటువారి కాపీరైటుచట్టప్రకారము మాచేకాపీరైటు
చేయించుకోబడినది.

౧౨-౯-౯౩

ఏలూరు.

26087
25.3.13.

ఇట్లు,

సత్తిరాజు-సీతారామయ్య.

శుద్ధ పత్రిక.

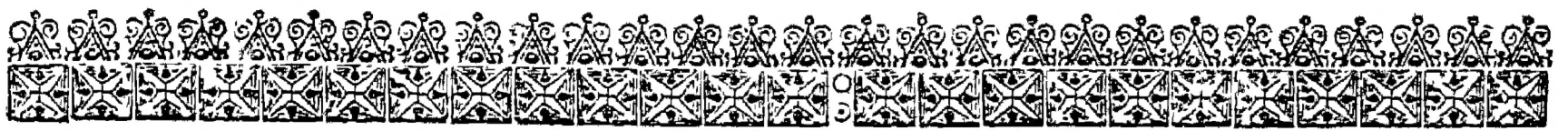
పుట	సంఖ్య	తప్పు	బిప్పు
౧	౨	భట్రాణ	భట్రాణ
...	...	గ్రహరంతర	గ్రహరాంతర
...	౧౮	రేఖానాసలు	రేఖనాసలు
౨	౩	దయిర్యా	దైర్యా
...	౧౦	స్థిరతర	స్థిరతర
...	౧౧	రాందో	రాంధో
...	౧౯	కొరకయి	కొరకై
...	౨౨	భట్టు	భట్టు
...	౨౯	ప్రాకృతి	ప్రాకృతి
...	౩౦	శ్యమంత	శ్యమంత
...	౧౧	ప్రాతా	వ్రాతా
...	...	భృతి	భృతి
...	౧౪	శార్వరి	శార్వరి
...	౧౮	యున్నదదియు	యున్ననదియు
౪	౨	తేవరోయంచుకై	తేవ రొక్కోయనుచుకై
...	౩	వాసంబటు	వాసంబయి
...	౮	గోత్రాత్మభవాధిపాంగ్రి	గోత్రాత్మభవాధిపాంగ్రి
...	౧౫	తదిష్ట	తదిష్ట
...	౧౮	ధాముడు	ధాముడు
...	౨౧	గాకకడమ	గాకకడమ
౫	౨	గాడేయనుచుకై	గాదేయనుచుకై
...	౩	అరుదెండు	అరుగుదెండు
...	౫	చాలెమర్త్యగ్రా	చాలెమర్త్యగ్ర
...	౧౪	మన్ననని	వర్మండు
...	౧౬	ననఘ	ననఘ
...	౧౯	సఖుడు	సఖుని
...	౨౨	చాతుర్యమెయి	చాతుర్యామేయు
...	౨౪	దేవుడైనసోమేశ్వర	దేవుడైనసోమేశ్వర
...	౨	అనఘోష్టనిషదంజన	అనఘోపనిషదంజన
...	౩	ప్రాధుతై	ప్రాధుతై
...	౫	వినకారు	వినకారు
...	౨౩	కందర్పరాతి	కందర్పరాతి
...	౨	యాభిధానులు	యాభిదానులు
...	౩	కులాహూజ	కులార్హాద్యన్నయాచార
...	౧౦	ధర్మి తోరు	ధర్మి తోరు
...	౧౯	దృగ్వరయ	దృగ్వరయ

పుట	పంక్తి	తప్ప	ఒప్పు
...	౨౪	నిత్యవతా	నిత్యవతా
...	౨౯	తత్యుప్రేతు	తత్యుప్రేతు
...	౯	చాలంబాల్చి	చాలంబాల్చి
౮	౧౧	శాంబరీ	శాంబరీ
...	౧౪	కీర్తిదే	కీర్తిదే
...	౨౩	కంకులమందే	కంకులమందే
...	౨	నాయమణ్	నాయమణ్
౯	౬	గ్రారె	గ్రారె
...	౨౯	ఆతని	ఆతని
...	౨౭	యెవ్వానియోచనంబు	యెవనిఆలోచనంబు
౧౦	౧౨	వశంపద	వశంపద
౧౧	౨౨	పూర్వయితేయ	పూర్వైతేయ
...	౪	శ్య	శ్య
౧౨	౨౫	ధామంబు	ధామంబు
...	౧౦	శ్యమంతభాఖ్య	శ్యమంత
౧౩	౧౧	గోపాలాధ్యాత్మ	గోపాలాధ్యాత్మ
...	౧౫	కుట్టిమాంబులు	కుట్టిమాంబులు
...	౨౧	శేఖేయసాల	ఖేయసాల
...	౧౯	హరమయా	హిరమయా
...	౨౬	జంతురాసులు	జంతురాసులు
౧౪	౨౭	దేవనందనుచనుచనుదేవ	దేవనందనుచనుచనుదేవ
...	౨౯	ద్వివిధప్రశంబ	ద్వివిధప్రశంబ
...	౯	కాదేశంబున	కాదేశంబున
...	౨౦	పారాయణుడయి	పారాయణుడయి
౧౫	౧౩	విహృతీభ	విహృతీభ
౧౯	౧౯	రామకయింకర్య	రామకైతర్య
౨౦	౩	తత్త్వద్విదితానఘ్న	తత్త్వద్విదితైనఘ్న
౨౧	౩	రామహామణి	రామహామణి
౨౨	౮	శాత్యధిక	శాత్యధిక
...	...	క్షుపిత	క్షుపిత
...	౧౩	నునంభంమంతకు	దంతంతమ
౨౩	౭	చారుశ్చమంతకాంశు	చారుతరస్యమంతరుచి
...	౨౭	నిశ్చయంబుగ	నిశ్చయంబుగ
...	౧౫	దెలిసి	దెలిసె
...	౬	నాతకసంసదవన	నార్తసంసదవన
౨౪	౩౦	దద్విజాతియా	దాద్విజాతియా

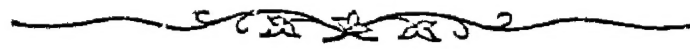
పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౨౬	౧౦	రాగంబున	రాగంబన
...	౧౬	ప్రతిత	ప్రతిత
...	౧౨	యొక్కెడ	యొక్కెడ
౨౭	౧౧	యాతని	యాతని
౨౮	౧౧	రువడిచేయుడము	బరువడిచేయుడుము
...	౫	ముఖయిక	ముఖైక
...	౧౯	రాగోట్టుక	రాగోట్టుక
...	౨౬	ద్విశేషైకానముల్	ద్విశేషైకానముల్
౩౧	౨	లతాంత	లతాంతా
...	౧౪	శకవ్రజము	మశకవ్రజము
...	౧౯	గృహ	గుహ
...	...	యెచట	యెచట
౩౨	౯	జడిన	సెడిన
...	౨౪	కముడ	కుముడ
౩౩	౪	సౌరుభ	సౌరభ
...	౬	మించు	మించు
...	౧౦	వరశమంతంబు	సస్యమంతంబు
...	౧౨	శ్యమంతక	శ్యమంతక
...	౩౦	ఘనాఘనబృత	ఘనాఘనబృత
౩౪	౯	భౌతిరవ	భౌతిరవ
...	౧౦	జ్యోరుహ	జ్యోరుహ
...	౧౩	టోపురయి	టోపురై
...	౨౯	నిక్కమఖిలా	నిక్కముఖిలా
...	౯	గ్రహపాళి	గ్రహపాళి
...	౨౨	సౌతాంత్రబా	సౌతాంత్రమ
...	౨౫	భాస్వత్యర్ష పంబట్లు	భాస్వత్యర్ష పంబట్లు
...	౨౯	రభ్యద్రదనాగ్ర	ప్రారభ్యద్రదనాగ్ర
...	౩౦	ప్రాణాశుగావీశ్వరా	ప్రాణాశుగావీశ్వరా
౩౭	౩	ముహుముహుత్వై	ముహుముహుత్వై
...	౬	మచ్చయయి సత్వభూ	మిచ్చయై సత్వభూ
౩౮	౩	సమాశ	సమీక
...	౫	గంవలయ	గువలయ
...	౬	నీరజ	నీడజ
...	౮	సమీరవారికా	సమీరవారికా
...	౧౫	పాంథద్విద్యమ	పాంథద్విద్యమ
...	...	కిరీటుకైకాలోక	కిరీటుకటకైకాలోక

పుట	పంక్తి	తత్ప	ఓప్పు
౩౯	౧	ధురాద్రుద్భృశ	ధురాద్రుద్భృశ
...	౧౧	మచ్చిపోంతర	మచ్చిపోంతర
౪౦	౨	బంపువై	జంపులయి
...	౪	ప్రభల	ప్రభలు
...	౧౩	మందర	మందర
...	౨౫	సయికత	సైకత
౪౫	౬	భర్తి	భక్తి
...	౧౧	రతులెసగ	రుతులెసగ
...	౧౩	గుంజమ్మంబు	గుంజమ్మంజు
...	౧౬	మానిల్పు పేత	మానిన్పుపేత
...	౧౭	జనములుగ్రీవులై	జనములుద్రువులయి
...	౨౩	కృష్ణుండంగనతో	కృష్ణుండంగనతో
...	౨౪	భట్టుల్	భట్లు
౪౬	౭	నిజలేశ్వమునకు	నిజవేశ్వమునక
...	౧౩	గతాసవయి	గతాసుతై
...	౧౪	భృత్యతతి	భృత్యతతి
...	౧౬	నన్గింపదీరమణి	నన్గింపదీరమణి
౪౭	౧	పరులకు	పరులకు
...	౩	వృష్టి	వృష్టి
...	౭౨	ఋతుమకులా	ఋతుకులా
...	౨౭	పూహింపంగవేకూ	పూహింపంగలేకూరకా
...	౨౮	తదియామమున్	తదియ్యాఘమున్
౪౮	౩	దైతేయాసయిరించు	దైతేయాసైరించు
...	౫	బ్రతుకట్టు	బ్రతుకబ్బట్టు
౫౯	౧౩	వచించినతన్	వచించెదనతన్
...	౧౬	మనోహరూపార	మనోహరాపార
...	౨౫	క్వణనీ	క్వణన
౫౦	౩	సువరణ	సువర్న
...	౩౦	కంకణార్మికల్	కంకణార్మికలు
౫౧	౩౦	నాగల్	నాగలు
౫౩	౬	పాదద్వయంబట్టి	పాదద్వయింబట్టి
...	౨౪	పరికరలిత	పరికీలత
౫౪	౧౯	గయికొని	నైకొని
...	౨౩	వెల్వడి	వెల్వడే
౫౫	౫	యెల్లదండు	యెల్లదండు
...	౧౧	పాదోనిధాన	పాదోనిధాన

శ్రీ రస్తు.

శ మ ం త కో ద ం త ము.

శా॥ శ్రీసత్యాఖ్యలతా శ్రితాంగదివిజోద్వీజప్రవాళస్మర । ప్రాసచ్ఛా
 రు జటాభమైణధరుగోరంటాగ్రహారంతర । ప్రాసాద స్థితునాసిరెడ్డికులధూ
 రామయ్య హృద్వర్తను ॥ శ్రీసోమేశ్వరదేవుగొల్పెదనతక్షేమంకరు ॥ శంక
 రు ॥ ౧ ॥ సీ ॥ యేరామగిరిరాట్కుమారి యాటెరిగించునలఘునితంబ బిలచాను
 కలన । నేదేవిజలజాక్షుసోదరి యాటదానెరపు పద్మోపమనేత్రగరిను । నే
 రాజవదనగజారివాహన యాటబ్రకటించు మధ్యమభవ్యలీల । నేతన్విగజవక్త్రు
 మాతయాటనిరూపణమొనర్చు నూరుకాండప్రశస్తి । నట్టిశ్రీవాసిరెడ్డి రామ
 య్యమాన । సాంబుజాలంబచికుర రోలంబరక్షి । తశ్రితకదంబవసితకదంబగ
 మన । హసితకాదంబ జగదంబనంబగొల్తు ॥ ౨ ॥ ఉ ॥ శ్రీరుచిరంపుచన్నగవచెం
 దిర మంచమరంబునందుజె । ల్వారగలోకపాలనగ తాంతరరాగయురంబుపై
 కిబాం । గా రెననంగచివ్య జటిలాళికిగన్నడు శౌరిమత్కృతి । ప్రేరణకార్యభిష్ట
 కరుప్రేమ భజించెదనీప్సి తాప్తికి ॥ ౩ ॥ చ ॥ సతతముమాకభీష్టశుభసంపద
 లీవుతలోకమాతవాః । పతితనుజాతచక్రధరభా స్వదురచ్ఛలపీరికాంతర ।
 స్థితిసముపేతనిర్జర సతీజనదాస్యసమేతలేశమా । త్రతరకృపాకటాక్షధనదత్స
 కలాశ్రితజాతబేరిమి ॥ ౪ ॥ ఉ ॥ చేతులుమోడ్చి మ్రొక్కెదవిశేషత రాయువు
 గోరివారిరు । ట్సుతికిభక్తకల్పష కరోరధరాధరపాకభిద్భుజా । హేతికిసర్వ
 లోకచయసృష్టిసముద్యమ నైపుణీతత । ఖ్యాతికిపాదనమ్రవివిధామరజాతి
 కిహంసవీతికి ॥ ౫ ॥ సీ ॥ జలదంబుకైశ్యంబుచంద్రరేఖానాసల్చంచరీకావళిస
 రసదృష్టి । మదనదర్పణము సద్వదనముబింబమధరము మాక్తికమాలదంతపం
 క్తి । కౌముదిహాసంబుగళ మంబుజమురోమపాళి యుత్సలమాలవసుమతికటి ।
 భద్రకరంబులు భవ్యతరోరువుల్ సరసిజంబులు విభాస్వరపదములు । గానఖి
 లవృత్తమయదేహయైనిజేశ్వ । రాస్యవిభవోజ్వలద్రసనాగ్రపీర । మందుగొల్వ
 న్ను శ్రీశతానందురాణి । వాణివిహరించుగా తమచ్ఛావసరణి ॥ ౬ ॥ ఉ ॥ చామా

రకర్నుభక్తకలుష శ్వసనాదిమనేత్రకర్నును | ద్దామకరాగ్ర సూతరణదైవ
 సరిద్ధుటితార్ణవార్ణనా | నామిశదంత్రరాయ మిషనాగసుపను సువనవ
 నువి | ద్యామహిమాభి పూర్ణుసతతంబుభజింతునభీష్టసిద్ధికి || ౨ || సీ || నిజ
 హేతువీర్యమగ్ని యదాల్పలేడయ్యె నితనితేజంబునకెవ్వడిదు తనపింన్ననా
 డె ధాతనతప్పుబట్టె నీదొరకళాప్రౌఢికిదొరయవండు | శరఘాతమునగ్రాం
 చనైలంబె భేదించెనిమ్మేటి ధయిర్యానకెద్దియుద్ది | యాత్మాకృతిమన్మథా
 నుజలేమోహమెగసిరీతని కాంతికెవడుమాది | యనుచునిఖిలసుపర్వులేయనఘు
 నెంతు | రట్టియశిశూరునతుల విద్యావిహారు నసమధీరుశుభాకారునఘవిదూ
 రు | హారుకుమారుకుమారుమదాత్మదలతు || ౩ || గ్ర || జేజే మంచు భజింతు
 స్తిరతరశుభసంసద్ధికై స్వాదయోద్బా | రాజద్వీరోగ్రరౌద్రురసరుహనయ
 నబ్రంహ్మముఖ్యాధ్వరాంధా | వ్యాజీఘాతోరుదత్తాధ్వరపరికరవిద్యం సనప్రి
 తరుద్రు || భాజవృక్తామరద్రు ప్రధనజయరమాభద్రుశ్రీవీరభద్రున్ || ౪ ||
 సీ || స్వహరితమస్థితి వరలిచ్చె నెవ్వాడుకమలాప్తకబళనోద్గమనగరిమ | నాత్మ
 ప్లవంగనాయక తనెవ్వాడు తెల్పెతటినీమనోహరో త్తరణపటిమ | నిజమహానగచ
 రనియమంబు నెవ్వాడుప్రచురించె దైత్యగోత్రహరణమున | తనసదాగతివి
 భూత్తమతనెవ్వాడు సూపెనవనిజాకు శలాన్వితాగమమున | నట్టిధీమంతుబల
 వంతునధికశాంతు | నమితదాంతు కృపాస్వాంతు నహితహంతు సుగుణవం
 తుయశోవంతు సుకృతవంతు | భాగ్యవంతు హనూమంతుబ్రస్తుతింతు || ౫ ||
 మ || ప్రణుతింతుంజతురోక్తిసిద్ధికొరకయి ప్రాచేతసుంచాదరా | యణుశ్రీహ
 ర్షుని కాళిదాసుజయదేవాఖ్యుక్ మయూరార్యుని | ల్లాణమాఘు భవభూతి
 భారవిసుబంధాభిఖ్యుసామిల్లిమ | ల్లాణగీర్వాణ కవీంద్రులక్ వివిధవిద్యా
 ప్రౌఢీమాసాంద్రుల || ౬ || నన్నయభట్టుదిక్క హావినాచనసోమననల్లసా
 నిపె | ద్దన్నహళకిభాసగుని తమ్మనతిమ్మన శంబుదాసుభీ | మన్నసురా
 మకృష్ణకవిమల్లన సూరనపోతరాజునా | త్మన్నుతియింతుమత్కృతి సమాప్తి
 కినాంధ్రకవిత్వధుర్యుల || ౭ || ఉ || కూరుపలేరుగాని మదిగొంకిసుమంతయు
 లే కదుషగవుల్ | దారిదితప్పటంచు నలదాతలకు విరసత్వమాత్మతై | వా
 రగసారె బల్కుదురు బల్కిననేమిచమత్రియాపరి | పోరతనొప్పుకబ్బ
 మురసజ్జలహూయనిమెచ్చకుండు || ౮ || చ || కవివిధుతాపశబ్దబలిగాంచుచు
 ప్రాకృతిసత్పదార్థశా | త్యవరజరత్పశుక్ష తనవామిషఖండములేకదృష్టిను | త్స
 వమునగొంచు స్జనమదల్చిన కావనిబర్వచుర్విగా | కవులవలె బ్రవర్తెడు

కాకవులక గణుతింపనేటికిక ॥ ౧౪ ॥ వ॥ అనియిష్టదేవతానమస్కరణంబును
సుకవినివహబహుకరణంబునుకుకవిప్రకరనిరాకరణంబునుంజేసి యస్మదీయ
హృదయాంబుజంబునబురతనకృతసుకృతవాసనా విశేషంబునలభించినకవి
త్వప్రాజ్యసాంమ్రాజ్యంబునకనుశూజ్యంబగు భగవదకల్పకథాకల్పనంబుకం
టె ఫలంబెద్దీయనితద్దయు నూహించితదుత్సాహకు తూహలదోహల ప్రాం
చితుండనై పాంచజన్యధరపరమగుణ మణీసంచయప్రపంచవనక నాకనక
నోత్కంఠితోదారసూరివరాదరణీయంబుగాసనాతనవినూతన మహాకవిగ్రా
మణీసమూహానుగ్రహంబునజతురవచనరచనాను బంధబంధురంబగు నొకగ
ప్రబంధంబు శమంతకోదంతాఖ్య నొనరింపంబూనియున్న సమయంబున॥
౧౫॥ సీ॥ నిరతక్షమాధురంధరమారుతా హారహారపాదాబ్జ భృంగాయితా
త్ముః డవిరతసత్యప్రతాపదేశా రామరామపరభృతి కృతామలోక్తిః శైవపు
రాణాది సత్కథాకాసారసార మరాళితోదారబుద్ధిః గురుబుధాలాపకంధ
రని నాదాభోగభోగాశనోత్తమిభూతచిత్తుః డెవ్వడట్టిజగద్విదితైకవాసిః
ఠెడ్డివంశాంబుః ధి శార్వరివిభుండుః వీరయపితృవృద్ధైర్యందుకూరివాసిః రా
మయాభిఖ్యుడా త్కాంతరంగమందు॥ ౧౬॥ క॥ క్షీతిరుహముఖ్యాఖిల సంతతి
నాకులభించెగాని తత్సంతతివి శ్రుతిమూలంబగుకృతీసం తతిచూడాభూ
షణంబొదవదయ్యెగదా॥ ౧౭॥ క॥ కవికిష్టార్థములిడపా ర్థివుడకగానైతినె
ట్లుకృతీసేకురునై నవిచారంజేమిటికక శివునికరుణయున్న దదియుజేకుర
కున్నే॥ ౧౮॥ గీ॥ కృతిరచింపదగినకృతమతులెవ్వరో యెరుగదగుమదీయహి
తునివలన ననుచుదతురతూహలాయతవృత్తివి పుర్లకుప్పమునకు వడిగవ
చ్చి॥ ౧౯॥ చ॥ విధిసవనాగ్నినెద్ది ప్రభవించెతదంబు జసంభవాజ్ఞచే పృథు
నృపకీర్తిసంస్తుతికీ నెద్దిధరిత్రికివచ్చెనట్టి మాగధకులమందుబుట్టినజగద్విదితక
సరికొండమందిరాఖ్యుధృతియుతుకమదీయహితుకోటమరాజునుగాంచియిట్లు
నుక॥ ౨౦॥ కృతమతివినాకనారతహితుడవరసిచెప్పమయ్యకృతజెప్పింప్పన్ గు
తుకమొదవెనదినాకే గతిజేకురునెవరు కావ్యఘటనాచతురుల్॥ ౨౧॥ మ॥ అన
నానందముజెంది వందియనునయ్య పైడికికరత్నమ స్థినయట్లయ్యెభవతుర
తోడు వరభృద్వేశ్య ప్రతిష్ఠాదిశోభనసంతాన శిరోవతంసమయితత్పరిఖ్యా
తికాధారమై యెనయంజాలుకృతి న్వహించుటయసెలా యేమందునీభాగ్య
ముక॥ ౨౨॥ గీ॥ వాశిరెడ్యన్వయముననుద్భవమునొంది సకలబుధవర్యసంస్త
వ్యచయ్యడవయినట్టిధన్యాత్మునకునీకునాత్మకులప విత్రముగభవ్యకృతనిజెప్పిం

పబోలః॥ ౨౩॥ క॥ నీయభిలాషముసఫలము। సేయంగలయట్టిసుకవిశేఖరులెవ।
 రోయంచునించుకమన। స్తోయజమున నరసిమరలదోడ్తోననియె॥ ౨౪॥ క॥ ధర
 సమరవాదిరామము। తురగావెంకయ్య సాటిదొరయగలకవీ। శ్వరులగనలేము
 వారల। కరుణబడయు దేనినీకకబ్బంబబ్బు॥ ౨౫॥ మ॥ చనియాప్రాజ్ఞులవేడుకొ
 మ్మనిససార్లుంబందియేనొంటిబో। యిననెట్లానొతదీయదర్శనముజేయింపంగ
 రమ్మంచున। య్యనఘున్వందికులీను దోడుకొనితానక్కమ్మటిడస్కదీ। యనివా
 సంబటు యుల్లసిల్లుమును గోడస్వీటికి॥ ౨౬॥ మ॥ అనురాగంబున నే
 గుడెంచిహితఁడౌ నవ్వందిమూలంబుగా। ననుగోత్రాత్మభ వాధిషాంఘ్రిభ
 జనానందు॥ హనుమత్తృపాభిసవోద్యుతకవిత్వలాభుదురగా వెంకయ్యనా
 ము॥ సుధీం। ద్రనితాంతప్రియదప్రబంధరచను॥ దర్శించిసద్భక్తితో॥ ౨౭॥ ఉ॥
 చేతులుమోడ్చిదండమిడి సేమములారసి పల్కెనోసుధీ। నేతభవత్ప్రభావము
 మనీషులుదెల్పుగ వింటిమిమ్మువి। ఖ్యాతిగగంటినేడు ముదితాత్ముడనైతిసమస్త
 సద్గుణ। శ్రీతమకొక్కవిన్నపముజేతుగృపామతి చిత్తగింపుడీ॥ ౨౮॥ ఉ॥ ట్టెరు
 హవాపికాప్రభృతి సంతతులెల్ల లభించెతచ్చభో। దారనిదానమైన కృపిసం।
 తతిమాత్రము దక్కనోగుణో। దారతదిష్టసంతతి వతంసముమీకృపచేతగా
 నిచేకూరదు కానమాకునదిగూరిచి ధన్యునిజేయుడిదయ॥ ౨౯॥ సీ॥ తరళం
 బులేనిముక్తాదామకము మాడిరచికములేని విలాసవిపినమువలె। నమృతధా
 ముదులేని యానినిచందాన చంచలాలతలేనిజలదమట్లు। జాలపాదములేనిజల
 జాకరముబోలె వాసనలేనిపుష్పంబుకరణి। సౌధరాజములేని సాలంబువైఖరి
 నలినబంధుడులేని నభముభంగి। కవివరుడులేని ప్రభునోలగంబులీల। గాదెస
 ద్ద్రంధమేర్పాటుగానికడమ। సకలసంతాననివహంబుసంఘటిలుట। కృపను
 మాకట్టికొరతమాయంపవలయు॥ ౩౦॥ ఉ॥ ట్టోణివిభుండగాననుచు జుల్కన
 జూడకుడయ్యనన్నుమ। త్పానిసుతాలయాదివి విధస్వముదేవరవారిదంచు
 న। ట్టీణధృతి॥ మదాత్మగృపగీలాగనబలిగనకమ్మటీనివా। క్షేణికిసాహసం
 బున కరీణతరాద్భుత మందినామది॥ ౩౧॥ ఉ॥ ఈనరవర్యుడార్యభజనైకప
 రుండు పరోపకారసం। ధానియువాసి కడ్యభి జనప్రభవుండునగణ్యపుణ్యచ
 ర్యానిరతాత్ముడట్లగుట నస్మదనుగ్రహ పాతృడంచునెం। తేనియుతన్ననోరధ
 ముదీర్ప నొడంబడియిట్లుబలిగతి॥ ౩౨॥ గీ॥ తలపసరసప్రబంధసందర్శము
 నకు। చతురుడస్మత్సఖుండుమత్స దృశుడమర। వాదిరామయగారునీవాంచ్చనే
 ను। నాకవిగ్రామణియు దీర్తుమనిననలరి॥ ౩౩॥ క॥ ధరమీరిరువురుసమకావ్య

రసోజ్వలనుచు వడివరుడనియెడిను. రిరువురునస్మదభీష్టము. కరుణందీర్చు
టశుభంబుగాడేయనుచున్ || 33 || క || విదితసుకృతోద్యమవిశా. రదుడగునవ్వా
శిరెడ్డిరామయసనుడెం. చుదమాకవివరుకడకీ. రుదయన్ నాతోనరగనరుడెం
డనగన్ || 34 || అ || గీ || నిరతినేనువదివరుడుకోటకురాజుకమ్మటిని వెంటగద
లిపేగ. నస్మదాప్తవాసమగు బాలెమర్త్యగా. హరిరాజమునకు నరుగుడెం
చి || 35 || సీ || అమలక శానుభావముచేత నెవ్వాడుక వలయాష్టదంబుగుడు. రుకొ
ల్లు. సన్మార్గవర్తన శాలియైయెవ్వాడుప్రబలతమస్సంహ్వరణమొనర్చు. నాలో
కమాత్రసమాయాధి నెవ్వాడుసకలారిహృద్భీతిసంఘటించు. బహు శవసుత్యా
గనుహిమచేనెవ్వాడు సంశ్రితవిబుధసంచయమునుపు. నట్టిద్విజరాజుమత్స్య
హాధ్యాయినమరవాది రామయకవిచంద్రుభాగ్యసాంద్రు. ద్రౌపదీపరిణయమ
హాగ్రంథకర్త. దనరగనిమన్నెమేటి ప్రార్థనముదెలిపి || 36 ||

క || చనుడెండుమీరుమాతో. ననివేడితదగ్రహరికా గ్రణినిందో. త్తూని
కృతిరతితోనిం. పెనయగనయ్యందుకూరికేతేరంగన్ || 37 || గీ || ఆత్మగేహమున
కునకగమ్మమన్ననని. మమ్మదోడుకొనిముదమ్మనజని. యర్హ పీతములను
ఖాసీనులనొనర్చి. యసదృశానురాగమతేశయిల్ల. 38 || సీ || తనపెదతండ్రినం
దననందనుండగుననఘు. ప్రచారిసుబ్బయ్యగారి. దనతాతగారిపౌత్రునిపౌత్రు
డుగుసంవిదవధానుపెదవీరయాభిధాను. దనయగ్రభవునగ్రతనయును దారమ
త్యభిరాముచిన్నవీరయ్యనాము. దనకూర్మిమితృతద్ద్రామణిగ్రామణినలబహ
రావెంకటయాఖ్యమంత్రి. దనసఖుడుచేవబసవయ్యధన్యనాది. వివిధహితబం
ధు జనమురావించిప్రేమ. దనయభిప్రాయమెరిగించి తదనుమతిని, బడసిమా
తోడనిట్లునిపలెగభక్తి || 39 || క || మామకభాగ్యమునబుధగ్రామజ్యభినందనీయ
కవితాచాతు. ర్యామెయులబ్ధి తిరహూత్సామతొగతూ హలంబునఫలంబ
య్యెన్ || 40 || గీ || మీరలస్మన్నియోగంబుచేరచించు. కృతనిగోరంటవాసిమదిష్ట
దేవుడైసోమేశ్వరస్వామికంకితంబు. జేయుడయ్యకృతార్థత సేకురంగా || 41 ||
వ || అనికర్పూరతాంబూల జాంబూనదా భరణాదిప్రదానంబుల మమ్మన
తగ్గరించినహామోత్కర్ష తరంగితహృవంతరంగులమైనను నుమదీయసఖుండ
గునమరవాదిరామయ్యకవీంద్రుండును ప్రబంధనిర్మాణంబునకు ప్రక్రమించితిమి
తదాదికారణంబునుకృతి తిలకాయమానంబునగునేతద్భవ్యకావ్యకల్పనాప్రేర
ణకరుండగు వాశిరెడ్డిరామయ వంశావతారంబు భివనించెద మెట్లనిన ||
సీ || 42 || సారతరంగిణీ సంభవస్థానంబు బలిపుణ్యజనశిరః పద్మరాగ. మలఘు

గయాసముజ్వలమహిశ్వర ఘనాధృతమణీ తతఃస్ఫుణీద్విగుణితంబు | సనకాదిము
ని మనస్సాధప్రదీపంబు లక్ష్మీకరాజ్ఞోపలాలితంబు | ననఘోష్టనిషదంజనా
లోక్యనిధివిభాశ్వర వికుంతక్షమాభాగ్యముద్ర | మైబరగునెద్దియట్టి కంజాక్షు
పాద | మందుదయమయ్యెఘార్గణప్రాణ్యవనము | ఘారిబాంసవపైకశృంగా
రవనము | సుకృతభూదేవభజనముశూద్రజనము || ౪౪ || శా || ఆవనంబునకొం
దరు గ్రతరశౌర్యప్రాడులై స్వాంచితా | జ్ఞావనంబుననొప్పుకమ్మ వసుధాచ
క్రంబునకభూరిసంధావృత్తింబరిపంధిసంఘములచేతక మ్రోనుగాజేసియె
త్తేవర్దిల్లిరికమ్మ వారననకుంతీఘాతభవ్యప్రధన్ || ౪౫ || ఉ || ఇమ్మహి కమ్మవా
రిగణియింపగనద్భుతశీలురంచులో | కమ్మనికీర్తిచేతలెనకారువహించిరి వా
శిరెడ్డివం | శమ్మనబుట్టినట్టి నెరజాణలువారలత్యాగముగ్రశౌ | ర్యమ్మనుసా
హసమ్మనుమహావిభవమ్మనుతింపబోలునే || ౪౬ || సీ || గిరిజామనోహరాంఘ్రి
పయోజమదచంచరీ కదాత్ములువాశిరెడ్డివారు | వివిధవనీపకనివహసారంగ
వారిధరమూర్తులువాశిరెడ్డివారు | గంధాంధపరిపంధిసింధుర కేసరీకృతవిక్రము
లువాశిరెడ్డివారు | సజ్జనాపద్మోరసాగరౌ ర్వాయితారీణ సత్వులువాశిరెడి
వారు | ధృతిజితసుమేరువులు | వాశిరెడ్డివారు | కృతినదాసన్నతులు వాశిరెడ్డి
వారు | వారిలోఘాసతులుకొందరైరితకు | నరులలోకీర్తిగనినాడునాగినీడు ||
౪౭ || చ || పరులవచోనుభావముసభాస్థలినించుకసాగనీడుని | ర్భరనిజసంశ్రితా
ళికివిపద్దశలెన్నడుమూగనీడుగ్ర, చ్చరగసధర్మవర్తనములాత్మ పురస్థలినా
గనీడుద, బృరలకులోగ నీడుతనభావ మజస్రమునాగి నీడిలక || ౪౮ ||
క || ఆనాగినీడుగనియెక | దానందనులక గురప్పనాయుడువెంక | య్యానూ
నాఘ్యులనిజకుల | ఘానాయకదత్తచిరుదపుంఖితయశులక || ౪౯ || క || అందగ్ర
జుండుజనదృక్సందోహానంద కరణసంపదలకసౌం | పొండెకగురప్పనాయు
డు | కందర్పాతిభక్తికందంబగుచుక || ౫౦ || చ || అరయగురప్పనాయనికినా
త్మజులేవురుసంభవించిరు | ర్వరనరసయ్యసుబ్బయ యుపాపయవెంకయ
రామయాఖ్యలీ | శ్వరశుభదాంఘ్రిపంకరుహబంభగితాత్ములు నైజదోర్మ
సెఱా | పరిముదితాత్మవంశ నరపాలబహుక్యత పారితోషికుల్ || ౫౧ ||
సీ || అన్యులకపకారమాచరింపగబోరు పరపురంధ్రీజనభ్రాంతి గొనరు స్వప్న
మందైననసత్యంబుబల్కరు న్యాయమార్గంబు నెన్నండువిడరు | వసుధామర
శ్రేణిపైభక్తిదప్పరా | గంతుకచ్చటలనుగసరుకొనరు | స్వకులభూవరులయా
జ్ఞాభంగము సహింప | రితరసంపత్తుల కీర్ష జెంద | రౌరయిక్కమ్మవారన |

నలగురప్ప! నాయనికుమారులేవురు నరససుబ్బ! యాహ్వాయులు పాపయయు
 సువెంకయ్యరామ! యాభిధానులు విలసిల్లిరవనియందు॥౫౬॥ క॥ వారలలోన
 గ్రజుడగు, ధీరుడునరసయ్యగాంచెన్మృగగుణయుతులై॥ మాతాపాదభక్తి
 వి॥ హరులచల్లయ్య బుచ్చయసమాంహ్వాయులై॥ ౫౭॥ అందగ్రజుండు॥
 శా॥ కల్లల్బల్బ-కయుంట విప్రవరపతకం జాతసేవానిరూ! ధోల్లాసంబుమచి
 న్నహించుట కులాహూద్యన్నయాచారసం । పల్లాభంబుననుంట పుణ్యములు
 సంపాదించుటలేనీకెపోచెల్లయ్యాయని భూజనంబనుటచే చెల్లయ్యనావర్తి
 లె॥౫౮॥ క॥ నయనిధియగుచెల్లయదా! నయవంతులలింగయాప్తయాభిఖ్యు
 లను! బ్బయనరసయనామకులత! నయలగనియెధీసహితుల నల్వరనుర్వి॥
 ౫౯॥ సీ॥ దక్షిణోరువివాదధర్మ సూక్ష్మజ్ఞానకల నాధికుండులింగయ్యగారు!
 త్సౌజన స్తవనీయసత్యధౌరేయచర్యదోహతుండప్పయాభిధుండు! ప్రాజ్ఞలో
 కోడితభగవత్కథా సంశ్రవణలాలనుండుసుబ్బయ్యగారు! ప్రాకృత్యవాసనా
 పరిలబ్ధధనసముత్కరగుప్తతాశాలి నరసయాఖ్య! డాత్యహృదయాపదేశసౌ
 ధాంతరాళ! సంచరద్ధరపరివృథజామనోహ! రాఘోజలజా తులగుచుచల్ల
 య్యసుమలు! పేరుకెక్కిరితారందుకూరియందు॥౬౦॥ తే॥గీ॥ అందుసూర్యజా
 తుడైనలింగయ్యకు! సుతులుముగురువాడమిరతులమతులు । విబుధభక్తిరతులు
 వీరయ్య లక్ష్మయచెల్లయాభిధులువిశిష్టనిదులు॥౬౧॥ ఉ॥ ధీరయసత్యమాసశివ
 దివ్యకథాశ్రవణప్రమోదదృగ్వరయ వృత్తులన్విబుధవర్యసపర్యనయానుభావ
 మం । దారయచుట్టుపట్టుననయా రెనమానులులేరులేరయా । వీరయకమ్మటీని
 కనిజేరొకను చుందురుధారుణీజనుల్॥ ౬౨॥ సీ॥ కాశీరవణపాదనాశీకసం
 తతవ్యాళీధనైజచిత్తాశివర్యు । డార్యాభినంద్యసతాకార్యచరణ గతానా
 ర్యామలినయశోధుర్యసుకృతి! భాషావఘాటికా భూషాయితోక్తిసంక్లేషాఖి
 లకవిసంతోషదాయి । నిత్యవతాయితసత్యానులాప సాంగత్యాత్మవైభవత
 త్యుప్రేతు! డగుచులక్ష్మయ్యచల్లయాఖ్యాత్మసోద! రద్వయముతన్నభజియిం
 పప్రబలెనందు! కూరియందునివాసంబుగొనుచునరస! మాంబికాపతిపెద్దవీర
 య్యసుమతీ॥ తదనుజద్వయంబు॥౬౩॥

శా॥ లక్ష్మీశాంబకభక్తియుక్తులు బుధశ్లాఘ్యాను చారుల్సమగ్ర! త్సౌ
 దేవసమర్చకుల్ స్వకులమర్యాదాభిమానుల్వచో! సూక్ష్మజ్ఞాన విశారదుల్
 సుగుణవాసుల్ సుందరాకారులై! లక్ష్మయ్యాఖ్యుడుచల్లయాహ్వాయుడుచాలం
 బొచ్చిరుర్విస్తలి॥ ౬౦॥ క॥ గలిగెనుతుడప్పయ్య కువిలసద్గుణగణయుతుం

డువినయయుతుడుని। ర్మలినేతిహాసలాలసు। డలఘుశమోజ్వలుడు వేంకయా
 ఖ్యుండుర్విక॥ ఉ॥ మానవపద్మసద్గుడ సమానవచోరచనుండుతుండభృద్దా
 నవభిచ్ఛుకక్రమానిదానవనస్మతి ధీరమోదసం। ధానుడుసద్యశోధనని ధానుడు
 వెంకయవెంకమాంబికా। మానవతీధవుండఖిల మానవసన్నతుడాతడల్పుడే॥
 క॥స్వామితచాంధవిజనవిను।తామలసఃకీర్తి సుబ్బయాఖ్యుడగనియెక॥రామ
 యపిచ్ఛయవీరయ నామకులక కోటయాఖ్యునల్వరసుతులక॥ ౬౦॥ ఉ॥ చెల్ల
 యకూర్మితమ్ముడయి చెల్వగుబుచ్చయకకజనించివ । ధి=ల్లిరివేంకయాహ్వా
 యుడు ధీరుడుపాపయనాములిర్వర। బృల్లిదులందుపెద్దయయి భాసిలువేం
 కయగాంచెశాంబరీభిల్ల పదార్చచారతుల పిచ్చయబుచ్చయరామయాఖ్యులక॥
 అనుపమనాశరెడ్యభి జనాంబుధిచంద్రముడౌగురప్పనా । యనికడగట్టుపట్టివి
 నయాధ్యుడు రామనగామకీర్తిబే। మనియెనువెంకటాద్రి వసుమత్యధిపాంచె
 దపాంగవీక్షులక॥ దనకులభించినట్టిపృతనాప్రభుతోన్నతి తేజరిల్లగక స్రల
 సితకోడుకొండియతి రాడ్డునురక్తజలప్లుతోగ్రయు । త్థలమునదద్బలౌఘమను
 కంకులమందెనుమట్టి కీర్తియక॥ గొలుచుసరోజిజాండమను కొట్టుననించెను
 రామధీరుడ। గ్గలముగవెంకటాద్ర్యవని కాంతశిఖామణి యాత్మమెచ్చగక॥
 సీ॥ లలితదిక్స్త్రిగళంబులకు చారావళుల్ తారావళులున భస్థానమునకు। రా
 కారజనికిచంద్రప్రభాభోగముల్ । భోగంబులాదిమఘజగపతికి । హరిశిరం
 బునకుగంగాచ్చ ప్రవాహంబువాహంబు భూమిభృద్వరతనయకు । కార్తికా
 హమునకు। కాశప్రకాండంబుకాండంబ ఖిలసృష్టికారణునకు। గాగనెవ్వనికీ
 ర్తులుగలయబర్వె । నబ్జజాండంబునకున తండగ్రజన్మ। కృతశుభాశీర్వచనస
 మాజితవిభవుడు। సారగుణపాలిరామన్నధీరమాళి॥ మ॥ శరధింబోలినచా
 వవీరయకుకం। జాతాలయాదేవితోబురడింపందగువీరమాంబసుతయైపొల్పా
 రగానాయనుక॥ సరసీజాక్షసదృక్షమూర్తి సముదంచద్వాసిరెడ్యన్వయాభ
 రణుండైదగురామధీరుడు గొనెకభార్యామణిగాధరక॥ గీ॥ అనఘయగువీ
 రమాంబికయందురామ। ఘనుడునలుపురతనయు లగాంచెసుబ్బ। యాహ్వా
 యుని వేంకయనునాగయాభిధాను। రామయాఖ్యునిసన్ననీషామహితుల॥క॥ఆ
 నల్వరిహో నగ్రజుడైనెగడిన సుబ్బయాఖ్యుడనిశంబులరక॥ దానంబునగానీనుని।
 మానంబునగౌరవేంద్రుమాడ్కిధరిత్రిన్॥వ॥తదనుజుండు॥సి॥మరచియైననున్యా
 యుమార్గంబుదప్పడు ఖలులశోన్నేహాసంగతికిబోడు। భగవత్కథాసంత్రవణ
 మెడగానీడు కవులకునప్రీతిగామెలంగ। డన్సుసంపదకసూయా పరత్వమోజెం

(౨)

శ మం త కో దం త ము.

౯

దడరులకులోగి గ్రుమ్మరదలపడు! పరనికాచుముల లోపములెంచిపలకడుతె
గిమానపీనవృత్తికిజొరండు! సాటిలేరీతనికటంచు జనులువాగడ! గ్రాచెస్వక
నిష్టసోదరరామచుక్కత! సప్తసంతాన కోద్యమాంచత్సహాయు! డగుచువెం
కకయ్యబు సమాళిసుగుణపాళి॥ తత్రమంబున॥ కీ॥ భోగధరాభరణకథా!
భోగగభిరాపగాంబుపూరక్రీడా! నాగంబైయలరా రేఖ! నాగయ్యయనార
తంబునరులగ్గింపక॥ క॥ అతనితమ్ముడురామయ! ధూతలమున వెలసెతతపు
శోభోద్యోగ! ఖ్యాతుండుబుద్ధిజితకంజాతాసనుడగుచుసుకవిసన్నతులెసగక॥
సీ॥ కట్టించెసోమలింగస్వామి కాలయంబల్ల గోరంటాగ్రహారమందు! గొట్టిం
చెనుదకంబుకొరతజెందకయుండ జెరువంగుకూరిదక్షిణపుదిశను! బెట్టించెన
న్నంబుబృధ్వీసవనభోజినితతికిషడ్రసోపేతముగను! బట్టించెనైవభాస్వతగ్రధా
మృతమునిష్కుటిలాత్మ హృదయాబ్జపుటచునిండ! వనమువ్రేయించెవలసేపా
వనముగాగ! నన్నికర్ణంబులకుసహాయంబువనకు! నన్నవెంకయ్యయెనరింపన
వనినలరే! ధృతిసురధరుండురామసుధీవరుండు॥ గీ॥ అనఘతరగుణలీనల్వరం
దువెంక! యూహ్యయుడువీరమాంబికయందుగనియె! భవ్యచరితులవరవిప్రభ
క్తియుతుల! బ్రశుభనిరతులసత్కథారతులసుతుల॥ సీ॥ సంస్థానవాసిరాజన్యప్ర
దత్తమర్యాదానువర్తివీరయ్యధీరు! డచ్యుతేందుకళాధరా భేదభక్తిప్రభావ
భావుండుసుబ్బయ్యసూరి! యాశ్రితశ్రేణికార్యచ్ఛటా నిర్వహణసమర్థతాశా
లినాయుడమ్మ! లలితాస్యతేతరాలాపదీక్షాప్రోతమాన సాబ్బుండురామయ్య
నాము! డకుటిలాత్ముడుశ్రీవెంకటప్పయాఖ్యు! డంగజసమానమూర్తినాగ
య్యశౌరి! నయగుణాధ్యుండుమాళయ్యనానతండు! పృథివిజెన్నొందిరతులకీర్తి
యుతులగుచు॥ ఉ॥ వీరలలోనసగ్రజుడువీరయతండ్రియుతండ్రితమ్ముడుగూరి
మిసేయుపుణ్యములకుంబెనుప్రపాపుగరాఘవేంద్రజి! ద్వైరులకల్లనాడుపవనా
త్మభవుండునుబోలెనిల్చిచె! న్నారెడుభక్తిసల్పెనుజనాగ్రణలాత్మలయందుమె
చ్చగక॥ ఉ॥ మానకభక్తిసల్పును తుమాసురకోటికిదల్లిదండ్రీయా! జ్ఞానియ
తింజరించునిజజానిపతివ్రతలచ్చమాంబికా! మానవతింబ్రియంబెసగమన్నన
జేయునుసోమశంభునిక॥ మానసమందు నిల్పునసమానుడువీరయకీర్తిధుర్యు
డై॥ సీ॥ శశిమాళిపదజాలజాల పాదామలమానసంబెన్వానిమానసంబు! స
రసజిహ్వంచలాచలరంగశాలికా నర్తనంబెన్వానివర్తనంబు! దన్యుభటా
దర్పదర్పకాంగోగ్రాగ్నిలో చనంబెన్వానియోచనంబు! శ్యామామనోజ్ఞాత
జాతలజ్ఞాంభోధిమందరంబెన్వానిసుందరత్వ! మతడుశ్రీవాసిరెడ్డివెంకయ్య

గారి । పంచమసుతుండుకృష్ణమాంబావిభుండు । చాడబాశీర్వచోలబ్ధవైభ
 వుండు । వెంకటప్పయ్యధీరుండువెలయుచుండు॥ క॥ ఆనయవంతుపితృవృం
 డౌనాగయహనుమయాప్తయాభిఖ్యులస । త్సానులనిరువురగులసతి । యెనెగ
 డినజోగమాంబయందునబడసె॥ ఉ॥ వారలలోనన గ్రజుడు వారిజవైరికిరీట
 పాదసే । వారతుడార్యసూక్తనయవాక్తృవణ ప్రవణుండులత్కుమా॥ చార
 మణీమనోహరుడు భక్తిసమర్చితధారుణీసురుండై రహివాశిరెడ్డిహనుమయ్య
 ప్రవధి=తెధీరులొనన॥ తదనుజుండు॥ సీ॥ రవ్యజిహ్వరంగరంగన్నటీభూత
 శారదుండఖిలవిశారదుండు । సకలాపదుబ్బలబ్బలసభానాథునపావనుండస్వ
 యపావనుండు । సరసహృత్సారససారమరాళిత శంకరుండుసుహృద్వశంక
 రుండు । గర్వితాహితగంధగంధవాసా దిమభోగవంతుడఖండభోగవంతుడ
 గుచువిలసిల్లెబహువిధయాచకజనమండలవ్యాజమధుకరమాధ్వీకాయితాసమ
 త్యాగపూర్తిశ్రీవాశిరెడ్డి । యప్తయాభిఖ్యమూర్తివిఖ్యాతకీర్తి॥ క॥ జంగావెం
 కయపుత్రిగు । రంగాక్షిపిచ్చమాంబరమణింగ్రహియిం । చెంగౌళుకసున
 చెవేరింగానప్పయ్యవాశిరెడ్డికులుడొగి॥ గీ॥ తత్పితృవృడనఘ । తముడురా
 మయనిజా । ధాంకలక్ష్మియైనయంజమాంబ । యందుగాంచెదూరితారా
 తివితతుల । సద్గుణచ్చటావసతులసుతుల॥వారలవివరించెదము॥ సీ॥ తల్లిదండ్రుల
 యానదప్పబోడెన్న డయాస్తోకశాలివీరయ్యశౌరి । సతతయాచనకపంచజనసం
 తానసంతానధాత్రీజంబునాయడంమ । విహితసందోహారవిందబృందప్రభా
 తారకబింబంబుకోటయ్యఘనుడు । సోమలింగేశనిస్తులభక్తిసంపూర్ణమానసా
 బ్బుండుసోమయ్యశౌరి । యనిశచారణనుతుడువెంకయ్యధీరు । డతులమానోన్న
 తుండుమాళయ్యనాము । డంజమాంబాజరరశుక్తియందుమోక్తి । కములునా
 గల్గి వెలసిరిత్కౌతలమున॥ సీ॥ శైలజావల్లభచరణౌబ్జములకునాత్మాంతరంగం
 బుపద్మాకరముగ । భామానిరీక్షాశిపజ్జికాత్మతనుబంధురధాశధళులుమధూళి
 కలుగ । భూరినీతిచ్చలాంభోధికాత్మ మసీషతతజలగ్రాహియంత్రంబుగాగ ।
 మనుజజిహ్వకాయమానంబులకు నాత్మశీలమన్వితలతాత్రేణిగాగ । నలరెశ్రీ
 వాశిరెడ్డిరామయ్యసుకృతి । యగ్రనందనుడగువీరయాభిధాను । డనుజపంచక
 యుతుడొచునగ్రజన్మ । వరవశంపదచేతఃప్రవర్తనమున॥ శా॥ రంగేశాంఘ్రి
 సమర్చనాభిరతుడార్యశ్లాఘ్యచారితుడౌ । జంగావెంకయకూర్చిపుత్రిజలజా
 న్యన్మీనమాంబన్మనో । జ్ఞాంగిపాణిగృహీతిగా బడసీవీరయ్యఖ్యుడొప్పారె
 సా । రంగాంకాభరణాంఘ్రివారిరుహసారంగాంతరంగాంతుడై॥ సీ॥ ధవళా

జ్ఞానమును దెంచాకదుగ్ధసరిద్వరోర్మికా | డోలలనూగుచుండు | నటసముద్రంబు
మంజులకాంచీయగుచునందముగులగధాత్రియెందాకనిలుచు | నాధాత్రిను
రగరాజనిశంబునిజఫణాతతులపై నెందాకచాల్చియుండు | సాయురగేశ్వరుం
డందెయ్యెయెందాకతరుణేందుధారి పాదముననలీరు | దరుణశశిశేఖరుండెంత
దాకరజితశిఖరినార్యాసమేతుడై సుఖముగాంచు | నంతదాకనువాసిరెడ్యన్వ
యంబు | శిరిగొరతలేకయభివృద్ధిజెందుగాత || సీ || తనభక్తవరుడనుదకసోదకీ
కృతాపారశైవావినీభర్తయయ్యె | దనశిష్యుడస్త్రవిద్యాపరిశ్రమనియుక్తాంబ
కభద్రితాహార్యుడయ్యె | దనవాహనముసముద్గాఢఘోణారంధ్రగతమరున్మశ
కితగరుడమయ్యె | దనపాదకటకమాత్మస్ఫుటో పరిసర్వపచ్చరాచరధరాభార
మయ్యె | నిట్టిచోదనమాహాత్మ్యమెన్నదరమె | యట్టిసృష్టిస్థితిప్రళయాధినాథు |
బుధసనాధునుమానాధుఁబుషితసాధు | దలపసిష్టాధిశంసిద్ధిగలుగుటరుడ || శ్రీ

షష్ఠ్యంతములు.

ఎతాదృశచర్యునకుస | నాతనవాక్కృతసపర్యునకుభీషణఘా | ర్దయి
తేయవిభీతామర | జాతావనకార్యునకునచలధైర్యునకు || క || ఖండశశాంకపి
నద్దశి | ఖండునకుందుందనిచితకాండునకుగుణా | ఖండునకుగలుషమీనత | రం
డునకుంగళకలితగరళపిండునకు || క || బంధురతూణీరీకృత | సంధునకుశీ
ర్షతలవసితనాకౌకః | స్సింధునకునతరత్నా | సంధునకులోకవినుతసత్సం
ధునకు || క || కరుణావరుణాలయునకు | శరణాగతమనుజదురితజాలలయు
నకా | భరణితవిలేశయునకు || క || సూరిణాంచితశయునకు || క || గుణాతిశయన
కు || క || ధీరునకశేషజగదా | ధారునకిభదైత్యపర్వతశతారునకు || క || గో
రంటపూర్విహారున | కారూఢసమర్చితామృతాహారునకు || క || శ్రీవాసిరెడ్డిరా
మయభావావసధునకుగచితవనదపదునకు || క || సేవితవిధునకుసోమే | శావనిర
ధునకువినిర్మలాద్ధునకు || క || వ || సమర్పితంబుగా మాయొనర్పంబూనినశ
మంతకోదంతంబును ప్రబంధంబునకుగధాక్రమంబెట్టిదనిన || ఉ || శ్రీరహింబుం
చుఘూరిసురసిద్ధసమాగమలబ్ధపుణ్యవి | స్తారముతాపసప్రవరసంస్తుతి తా
రముఘోరపాపని | స్తారముసంస్మృతిచ్చలరసాధ్రశతారమునైమి | శాఖ్య
కాం | తారముసర్వతోవృతవనస్పతి - ముఖ్యనగావతారమై || శా || ఆకాం
తారమునంద పారనియమవ్యాపారులైమోక్షలా | భై కాన్ధాభగవద్గుణ
శ్రవణసాంద్రాసక్తులైయొప్పు | నిష్ఠాకాంక్షుల్ శుకశౌనకాదినిఖిలాంచ
త్పారికాంక్షుల్ కథానీకోపేతుని సూతునింబలికిరున్నేషాను రాగంబున ||

కం॥ కథకోత్తమపృథులకృపక॥ బ్రధితపురాణేతిహాసభావుకబహు
ధా॥ కథలధికముగాబోధిం॥ చిధరకథన్యులను మమ్ముజేసితివిగదా॥ మ॥ భవ
దాత్మాబ్జముమాధవాలయము త్వద్భవ్యాస్యమంభోజసం॥ భవదాకైకగృహం
బుత్వద్భవముదిగ్భామాలికికోహారవై॥ భవధానుంబుభవత్ప్రబోధితవచోభా
వంబుకైవల్యలా॥ భవదాన్యంబు భవన్మహాత్వము గణింపంబోలునేసూతజా॥

కం॥ ఎన్నికథల్విన్ననుబుధ॥ సన్నతహారికథలువిన్ను చందంబునమా॥
హృన్నలినంబులుతనియవు॥ వెన్నుసించరితమునకున్నవేసదృశకథల్॥ కం॥ స్ఫురి
తంబులుసకలజగ॥ దృరితంబులుదూరితోరు భవబంధమహా॥ దురితంబులు
దేవముని స్ఫురితంబులువిష్ణుదేవు సచ్చరితంబుల్॥ కం॥ సుకరంబులుని
ర్ధూతా॥ వకరంబులుభువనవనజ వనతరుణసహా॥ స్రుకరంబులుశ్రీకళ్యా
ణకరంబులుశౌరివరగుణప్రకరంబుల్॥ కం॥ శరణంబులుకామితఫల॥ కరణం
బులుజన్మదుఃఖకై తవకంధ్యుత్తరణంబులుబుధకర్ణా॥ భరణంబులుచక్రిపదశుభ
స్మరణంబుల్॥ సీ॥ తాపత్రయోరుసంతమసాలిరు చిమావికలుషవల్మికవర్తిగ
రుడమూర్తి॥ ప్రతిబంధదుఃఖపర్వతకోటి శతకోటి॥ భవదవౌఘాసారవషణ్
ధార॥ మూఢప్రవర్తనాపుంజారికంజారి॥ గాఢదైన్యమృషాళికనకపాళి॥ పరుష
నారకనిశాచరజాతి హరిసూతిపృథులాపదభ్రాశికేల్వలాశి॥ పంకజదళాయతే
క్షణ॥ భవ్యచరిత॥ కీర్తనంబట్టిహరిగుణకీర్తనంబు॥ సతతమేకాగ్రభక్తితోసలుపు
నట్టి॥ వారికిష్టార్థసిద్ధిచేకూరుటరుడే॥ ఉ॥ తాదృశకామితార్థ ఫలదాయిము
రారికధాసుధారసా॥ స్వాదనలబ్ధికంటె జెరసౌఖ్యములున్నవెసర్వసత్కథా॥
వేదివర్యమాకొకటివిష్ణుకథోత్తమమానుషూర్విగా॥ బ్రోది నెరుంగదెప్పిమము
పుణ్యలజ్జేయుగదయ్యనావుడు॥ మ॥ శయముల్మోడిచిశౌనకాదులకుహ
షణ్స్ఫూర్తిచేతకుశే॥ శయముల్మించగ సూతుడిట్లనుభవత్సంబోధితునన్
శుభా॥ శయముల్గోరుటస్వాంబువర్ధితపయస్సంభృత్తువారింజలాశయముల్
గోరినమాడెగాదెభవదజ్ఞాతాధముల్గల్గునే॥ ఉ॥ ప్రావృతకీర్తులారభవ
దాత్మలనాయడగల్గుకూర్చిచే॥ నావలనన్వినందలచి నారదిగావునదావకాను
కం॥ పావిధినాయెరింగినరమాధవగాధలలోననెద్దిమీకేవినుపింతు దెల్పుడననిం
పుననిట్లనిరమ్మనీశ్వరుల్॥ సీ॥ వనరాశిమధ్యమందునవిశ్వకర్మదానేటికినగరంబు
నేర్పరించె॥ నందమందానందసందోహమొదవగోవిందుండునీతిగోవిందుడగు॥ చు
నుచితపద్ధతినొప్పుచున్నవేళ శమంతకౌఖ్యరత్నాపహారాపవాద॥ మేలశౌరికిఘ
టియించెనానిందనప్పద్మాక్షుడెట్లంగిచాపుకొనియె॥ పరమభక్తిసత్యభామస

త్రాజీతుః హరికొసగియేల పరిణయంబుః జేసెదీనినెల్ల జెప్ప వయ్యసవిస్తః
 రముగననుడు సంమచమునజెలగి॥ కం॥ వినుచునదిశౌరికధయట॥ విసియెడువా
 రఖిలతత్వవిదులట॥ నేనిమ్మునులకునేతచ్చరితం॥ బునుదెలుపుటకంఠెవేరెబు
 ణ్యముగలదె॥ కం॥ అనిపొంగిరోమహాషణా॥ తనేయుడుతద్భాగవతవతంసజ
 టాభృ॥ జ్వనకామితభగవచ్చభనగాధాబోధనప్రపంచితమత్యయై॥ మ॥ పటు
 సంధ్యాసమయోగ్రతాండవకరస్వర్నాద్రికోదండప॥ తగటకాఖండరుశంఠు
 శీనినదముత్తదన్మస్తకస్థోల్లుత॥ త్తటిసోఘుంఘుమరావము త్గదిసియందంబై నచం
 చానను॥ ద్భటవాచార్చ్యటినిట్లనుకమునులతోప్రాగల్భ్యమేపారగక॥ శా॥ శీలా
 మానుషవిగ్రహుండగుచునోలికధారుణీభారముకూలింపంగ జనించినట్టిభ
 గవంతుండైనకృష్ణుండుగో॥ పాలాధ్యాత్మజనంబుగోడనివళింపకదన్నియు క్తం
 బురిక॥ శ్రీలాపారగవిశ్వకర్మసృజియించెకవార్ధిమధ్యంబునక॥ శా॥ సాలంబు
 త్పరిఘత్ప్రతోళికలప్రాసాదంబులుకహర్మ్యముత్జాలంబుత్ మణికుట్టిమాం
 బులునుగోష్ఠంబుత్నిషద్యత్చతు॥ శ్శాలత్మంబుపముత్ ప్రఘూణములులాగ్యస్థా
 నముత్మందురత్॥ కేశీకాననముత్ సరోవరములుంగ్రీడాద్రులాస్పకబురిక॥

గీ॥ ఆపురముద్వారకాభిఖ్యనడరువిబుధ॥ దండహస్తరసాధిపార్థదసమ
 స్వి॥ తమయిప్రాగ్దక్షిణాపరోత్తరదిశాధి॥ నేతృపురములతోబురణింపనగుచు॥
 చ॥ కలశజుడిర్వురకదమనుగాసినొనర్చుటవైరివైరినెచ్చలియగుటక మిధాపీ
 తముచేగవగూడి యగస్త్యుతోహళా॥ హళినెదిరింపగానడరు నంబుధివిం
 ధ్యములోయనంగన॥ స్తుతితగభీరతోన్నతుల సొంపగునప్పురి శేఖేయసాలము
 త్॥ ఉ॥ బంగరుమేడలుల్లసితభర్మపయోజములద్రిభిచ్చిలా॥ ప్రాంగణవర్గమం
 తరయుగర్కభవౌఘముసంతతతారణ॥ స్కంశతూర్యనాదములుదారిమరా
 శరవంబుతైతకక॥ రంగగువీటి హారమయరధ్యలు గాంగరురంబులోయనక॥
 క॥ జరతుండగుటంబ్రజ్ఞా॥ స్ఫురణము చాలదనిపద్మజుని మెచ్చరుబం॥ ఘరబుద్ధి
 చాతురిగృతా॥ ధ్వరులునిగమగరులు నగరధారుణ్యమరుత్॥ చ॥ సదయనచూ
 లిబంటయిన స్వర్ణవసంగతిచేద్రిపూర్ణయం॥ బుదొరయనేమిరాఘవుడు పోట
 రిక్తమైననుబొంచినక్రపు॥ త్రుడునుమనేమియంచునగిదూరుదురుద్భటశౌర్యశక్తి
 మై॥ యదుమరువృష్టి భోజకుకురాంధకరాజ కుమారులష్టరిక॥ గీ॥ ప్రబల
 రత్నాకరుండయ్యురత్నసంచ॥ యంబునిడజాలడబ్ధి రత్నాకరుండె॥ యనుచు
 రత్నంబులిత్తురుగొనుదురమిత॥ విభవులగుచు కిరాటకుత్వీటనెపుడు॥ చ॥ ఒక
 వృషభంబెఘూర్జ టికి- నొక్కలులాయమెదండపాణికొం॥ ఊకరికిమాకనేక

పశులున్నవిమాదృశులే మహేశ్వరాం। త్తకులనుచుంగిలార్చుచుఘనంబుగనం
జలపుంజలందుభా। వ్యక్తపిసమస్తసస్యములు పండనొనర్తురుశూద్రులప్పరిక॥
క॥ ఖ్యాతంబులుశుభవిభ్రమ । పూతంబులువల్లి తాదిఘాయోధారోపేతంబు
లుజవనిర్జిత। వాతంబులునగరసైంధవవ్రాతంబుల్॥ క॥ బంధురములుబహుదా
నధు। రంధరములుగాత్రరుచిపరాజితవర్షా। కంధరములుగతిచలితవ। సుంధ
రములుపట్టణస్థశుభసింధురముల్ క॥ తుంగంబులురణరంగా । భంగంబులు
తూణచాపబాణశ్రేణీ। సంగంబులు ధృతజవనతు। రంగంబులు సగరకర్పరశ
తాంగంబుల్॥ చ॥ పిడుగులనైనహస్తముల బిట్టుగబట్టి యడంచివైతురేపడర
గన్యాఘ్రసిహ్వాములనైనవడించిడికిళ్ళమొత్తిచా నడుతురు। కాలుతోడనయి
నక వెనుదియ్యక మోహరింపగా। జడియరుపట్టణస్థరణసాహసవీరర సోద్యట్టు
ల్భటుల్॥

ఉ॥ కామదుఘోషమానగవికల్పనోకోయనిధాత్రిదుర్భరే। ష్యామతిచేతదా
బహుసహస్రసహస్రములీనెనోయనం । గామెరయుంబురిన్నివిధకాలసమగ్ర
పయఃప్రసన్నముల్। వామతనుల్ సమస్తవిధవర్నగవౌఘములెన్నియేనియుక॥
కం॥ ఆరాజధానినలపం । కేరుహలోచనుడుదేవకీవసుదేవ । స్ఫారతపోశల
యాపుడు । దారుడుకృష్ణుండుసంతతముపాలించుక॥ సీ॥ తనహదాబంబులస
నకాదియోగిహృద్భవనంబులకు బ్రదీపములుగాగ । తనభవ్యగుణసముత్కర
ములబ్జభవాండదంభపేటికిరత్నతతులుగాగ। తనగర్భమఖిలలోకనితాంతజం
తు రాసులకునౌదుంబరఫలముగాగ। తననామకధనంబుదగ్రకల్మషతమిస్రాళికి
దరుణాంశుమాలిగాగ। బరగుబహువిధఖరనరప్రకరభరిత। శరధిరశనాతిదు
ర్భరపరుషభారహరణకరణాధాభువనమోహననరావ। తారఘావ్యహనైక
విహారిశౌరి॥ సీ॥ చాణూరధేనుకశకటాసు రాసువివారకుండార్యమందారకుండు।
దృఢముష్టిపీడితపృథుతృణావర్త్యుగ్రకంఠమండువనాగ్నికంఠరుండుబాహుదం
డాగ్రదీప్రచ్ఛత్తితోరుగోవధానుండజునవధానుండు। బహుగోపశాబకసహ
వర్తితైకబృందావనుండాత్తనందావనుండు । బకవినోదివ్రజీకదంబకవినోది।
భావుకుడసిక్కురితకేశభావుకుండు। దేవనందనుష్ఠుదేవనందనుండు కేవలము
మనుజమాత్రుడైశ్చలప॥మ॥ అలపచ్చాక్షునకగ్రజుండగు ననంతాంశప్రభూ
తుండు। మాంసలచాసంగశఘోరసీరముసలస్ఫారాయుధుండాజినిదళితో
గ్రద్వివిధప్రలంబఖరుడార్యశ్లాఘ్యచర్యసము । తగలికుండౌబలభద్రుడొప్పు
కలుషగ్రావాళిదంభోళియై॥ సీ॥ పేదరికంబుచామోదరేతరవినోదమునందమ

తిహారిధ్యానమంద । సత్సపాతముభాగవతులందయశ్రునిర్గతవిష్ణుసత్కథాక
ధనమంద । సంసక్తిచక్రిపూజనమందపారవశ్యముదైత్యరిపుగుణస్తవనమంద ।
మాతృర్యమురమేశమతభేదవిధులంద । నిస్సృహశౌర్యన్యనిష్ఠలంద । శ్రద్ధనీరే
జనాభుదాన్యంబునంద । చింతలక్ష్మీధవపదబ్రహ్మసేవయంద । సంతసముశాఙ్గే
మంగళోత్సవమనంద । గలిగివర్తింతురనిశమకటకజనులు ॥ క॥ ఆరీతినాష్టు
నప్పురి । వారలలోగీర్తనీయవైభవముననా । ప్పారుకసత్రాజితను । సారత
పోబలుడుహరికి । సామంతుండై ॥ క॥ ఆసత్రాజిత్తుతమ । శ్వాసకునకుభువనక
ర్మసాక్షికినిద్రయూవాసునకుభక్తుడైతడు । పాసనమునసంతతంబుబరివర్తిల్లు ॥
శా॥ ఆరీతేదసరారుచుండియుకనాడమ్మేటదుర్వారకాం । తారక్షోణికినే
గియందఘవమైదెవారుగంగాపగా । పూరంబందఘవషణ్ణాఖ్యమనువాక్కు
ర్వంబుగాఁస్నానమిం । పారంజేసితదీయ సైకతముడాయంజేరిస్తారతి ॥
సీ॥ అమలస్థలంబుననధిపసియించిగాత్రమునభస్మోర్ధ్వపుండ్రములుదీర్చి । సాంధ్య
కృత్యంబునుసవరించిగా యత్రిజపియించిమరిజగచ్చునుగూర్చి । ధరబాటవే
జ్జాగ్రహకూర్ధ్వభాహుడైశబ్దాదివిషయముల్ సడలపరిచి । నిర్మారుతాలయ
నిశ్చలదీపికా కళికాక్రమంబునగరమునాత్మ । చిత్తమేకాగ్రసంగతీజేర్చిదృష్టి ।
నట్లనిల్చి । త్రిమూర్త్యాత్ముడైనకర్మసాక్షి నెంతయుధ్యానంబుసలుపుటయును ॥
సీ॥ అహిపాశబద్ధరథాశ్వధావనహేతుదృఢకశాకరవైనతేయుతోడ । నానా
త్రయీసూక్తనైజమంత్రోచ్చర ద్వాలఖిల్యాదితాపసులతోడ । ఛాయాసఖీ
ర్షుణంర్షుణితకంకణకరాందోళితచామరపాళితోడ । బృథుహేమదండసంభృ
త్పాణిమాతరవాదితసాహూరవంబుతోడ । బహుపరిషక్పతరత్నసువర్నమ
కుట । కటకహారాంగదారుణగంధమాల్య । వస్త్రములతోడనప్పుడవ్వనజహి
తుడు । కరుణచిగురొత్తమోలసాక్షాతగరించె ॥ వ॥ అట్లుసాక్షాత్కరించునం
శుమాలింగనిహర్షపులకిత గాత్రుండునువినయవినమితోత్తమాంగుండునునైక
రకమలంబులుజోడించి సత్రాజిత్తిట్లనిస్తుతియించె ॥ దండకము ॥ శ్రీమజ్జగన్మి
త్రవిఖ్యాతచారిత్ర నానాకృతస్తోత్రకల్యాణగాత్రాజగద్వేల్లడుద్వేలగాథాం
ధ్యకారోరువల్లీలవిత్రామదాంధీ భవద్భోరమందేహసందోహ భూరుటఖనిత్రా
బృహత్కానఖిశ్వుత్రపాద్వంఘ్రికస్ఫోటకాసత్తయాద్యామయమేయపాసీయ
ముగ్ధుటజంఝూనిలాపాప వన్యానలాద్వాదశాకాడధోరేయన ప్రచ్ఛటాభా
గధేయావరామ్నాయ మూర్తివియన్మార్గవగ్తివిఘాతాశ్రితా ర్తిమునీంద్రా
దులేనేరకున్న ॥ ద్వదీయప్రభావంబుభావింపనేనెంత వాడంద్రమూర్త్యాత్మ

కస్వామికానిన్నుగాకన్యుల నేడ్బూడకజడుక జ్ఞానహీనుడగురంతాఘయు
 క్తుకమహాక్రూరచిత్తుక భవత్పాదభక్తుకననుంగ్రోవ వయ్యాదినేశాదయా
 వాహినీశాజగద్వల్లభాపద్మినీనల్ల భాకర్మసాక్షీసదావిష్ట పాక్షీసముద్దండసా
 హస్రహస్తాసుపర్వప్రశస్తా నమస్తేనమస్తేనమః॥ వ॥ అనియిట్లుదన్నుసన్నుతిం
 చిననీతుండైదివాకరుండు సత్రాజిత్తునీక్షించి భక్తాగ్రేసరానీభక్తికన్నేహం
 బునకునిష్టాగరిష్టత్వంబునకు మెచ్చితిననినిర్వాజితే జోవిరాజమానంబగునా
 కగ్రాదివ్యరత్నంబు బూపిదీనిభవన్నిమిత్తంబు దెచ్చితిగొనుమిచ్చెచ దీనిపేరుశ
 మంతకంబిది దినదినంబునెనిమిదిచారువుల కనకంబుగురియునిది కలనియంబున
 కకాదేశంబుననుండునాదేశంబునకు నిఖిలరోగారిష్టదుర్భిక్షభయోపద్రహాదు
 లుకలుగ నేరవనిమణి ప్రభావంబెరింగించితద్రత్నంబొసంగియాదిత్యుండంతర్హి
 తుండైనసత్రాజిత్తు పెన్నిధిబడసినపేదవడు వునహార్ష పరవశుండగుచునయ్యు
 దాత్తరత్నంబుకంతపీఠికధరియించిదగద్ధగితమణిప్రభా ప్రరోహతిగోహితది
 శావకాశుండగుచుమధ్యందినవిభాసమాన భాస్కరుని భంగివెలుంగుచుద్వార
 కాపురంబుదాయంజేరుసమయంబున॥ శా॥ పౌరుష్భాస్కరభక్తునామణిఘృ
 ణిభ్రాజిష్టునీక్షించిత॥ త్పాగ్రజ్యన్మణికాంతిగుచ్ఛనివహప్రచ్ఛాదితాలోకులై॥
 క్రూరధ్వాంతవిదాగకుండయిన సూర్యుండంచుశంకించికం॥ సారికదాయగవ
 చ్చియిట్లనితి సాంద్రాసక్తితోనందరుక॥ మ॥ జయదామోదరశంఖచక్రధరకం
 సర్వంసకాగోపికా॥ ప్రియనారాయణవత్సభంజన హరీబృందావనీచారిశౌరి
 యమాత్తంసకనందనందనపయోభృన్నీలదేహకుశే॥ శయనేత్రాభువనాభినం
 ద్యగుణకృష్ణాదేవకీ పుత్రకా॥ మ॥ భగవంతుండవునీవుగూఢ తరయాపస్ఫూర్తి
 దార్వంతర॥ గ్నిగతికయాదవవంశమందు మనుటకదేవోత్తమలీనిన్నుగాం॥
 చగగాంక్షింతురుగామహాత్మయదేతేజచ్ఛాదితాశాంతుడై జగదాప్తుండొవిరిం
 చియో యొకడుపజ్జంజేరనేతెంచెడిక॥ ప॥ అనిపలుకుప్రకృతిజనంబుల- పలు
 కులాలకించినగి- సకలభువనప్రవర్తనావిదుండగు యదువిభుండురత్నసంయు
 క్తుండయిన సత్రాజిత్తుండుగానికమలమిత్రుండుకాడనిపలుకుచున్నంత సత్రా
 జిత్తుడమందసుందరంబగునిజమందిరంబు నానందంబునజేరి మంగళాచారవిధి
 పూర్వకంబుగా భూసురులచేసద్దివ్యరత్నంబు నాత్మదేవతా గృహంబున ప్ర
 వేశంబొనర్చి మణిప్రవేశోత్సవంబుగావించిప్రతిదినంబును నమ్మణిగురియును
 వర్ణంబున నిష్టాపూర్తంబునుసలుపుచునహరహాధిక ప్రవర్ణమానవిభవుండైమ
 హోత్సవంబుననుండెనాదేశంబును దద్దివ్యరత్నమహాత్మ్యంబువలనలవంబును

రోగారిష్టదుర్భిక్ష తస్కరచాధాదులు బారయకసుఖంబుండెనంత॥ మ॥ తన
 తాత్పర్యమెరుంగనొక్క తరిసత్రాజిత్తునారత్నముం । దనకింమంచుమురారి
 గో రధనలుబ్ధస్వాంతుడైయాతడీ । బనియేరుయ్య బహుశ్రమంబెనసి సంపా
 దించుకొన్నట్టినా । మణిసీకిమ్మని కొంచకాడెదవు నీమర్యాదగానంబడె॥ ఇది
 నీకర్పణమే నొనర్చునదిలేదీకున్న నన్నేమిచే । సెదుపొమ్మంచునురత్నమీయకజ
 గత్యేవ్యన్ జగత్పాణునబ్జదళాక్షున్ మదిసంశయింపక దిరసాగరంబుగా
 వించెదు । ర్కదమోహాస్పద చిత్తవృత్తులు చితప్రస్తావముల్ నేర్తురే॥ గీ॥ అంత
 నొక్కసమయమందు సత్రాజిత్తు సోదరుడుప్రసేనుడాదరమున । వేటకేగద
 లచి వేగనాఖేటలీలానుకూలవేషమావహించి॥ ఉ॥ సంతతవైభవోన్నతిప్రశ
 స్తిగరమ్యవిభావృతాఖిలా । శాంతముబ్రత్యహర్పిత మహారజతోత్కరమోది
 తాశ్రిత । స్వాంతమునాశమంతము వెసన్ గళమందుధరించిప్రాగ్దిశాభ్యంతరదీ
 ప్యమానరవియట్లుమహాజ్వలుడౌచువేడుకన్॥ శా॥ ధారాపంచకధావనాన్వి
 తముబ్రోద్యన్గారుతాతిత్వర । ప్రారూఢంబుమహాన్నతంబుభయపార్శ్వబ
 ద్ధకోడండతూ । ణీరాస్త్రంబుమనోజ్ఞరూపసుషమానీకాశమాఘాటకం । చా
 రోహించి ధృతాసియైసనియెఘారాగ్రాటవీవాటికిన్॥ చ॥ చనునెడనాప్రసేను
 నకుసాంద్రరజోభ్రపదాశుగాద్యనం । తనిబిడదుర్నిమిత్తములుతత్పురచాశ్యా ।
 మునందుదోచెదో । చినమృగయాపరివ్యసనశేముషినకొరగాములెంచకేపున
 జనియెంగ్రియారతుడుముందరిగోర మెరుంగనేర్చునే॥ మ॥ చనిమ్రొలంగనియెం
 బ్రసేనుడుమిథస్సమ్యగ్విరోధోగ్రభం । డనకార్యుద్భటపుండరీకగజగండక్రోడభే
 రుండవా । హనవిద్యేషితరక్షుభల్లుకమృగేంద్రాష్టాంఘ్రిజాతానవ । ద్యనినాదా
 ర్భటిదీర్ఘఖస్పృగగకాంతారంబుగాంతారమున్॥ వ॥ కనియబ్బడిదంపుటడవి
 జొచ్చియచ్చటజటులమృగవ్యక్తీడారటచ్చిల్లపల్ల వాధరీభుజాదండమండిత కో
 దండశింజినీటంకారప్రతి స్వనదఖిరోవ్వీధరా గ్రస్తలీఘుమంఘుమార్చ్ఛటికా
 పూర్వకపరిపతితనిర్ఘరధారాపతనవేగ ఖనీభూతశిలాతల భయంకరధ్వా
 నభయాకులితయుగ పద్ధాపత్రైకంచకారండవ చక్రాంగరధాంగముఖినిఖిల
 జలవిహంగమగరుత్పటపటాతాగరా దభ్రీవిభ్రీమవిభ్రాజిత సరోవరంబులు
 ను । బ్రభూతప్రపాతమధుమక్షికా ఘటితపరిణతమధురమధు చ్ఛత్రనిర్గళితా

రోగారిష్టదుర్భిక్ష తస్కరచాధాదులు బారయకసుఖంబుండెనంత॥ మ॥ తన
 తాత్పర్యమెరుంగనొక్క తరిసత్రాజిత్తునారత్నముం । దనకింమంచుమురారి
 గో రధనలుబ్ధస్వాంతుడైయాతడీ । బనియేమయ్య బహుశ్రమంబెనసి సంపా
 దించుకొన్నట్టినా । మణిసీకిమ్మని కొంచకాడెదవు నీమర్యాదగానంబడె॥ ఇది
 నీకర్పణమే నొనర్చునదిలేదీకున్న నన్నేమిచే । సెదుపొమ్మంచునురత్నమీయకజ
 గత్సేవ్యున్ జగత్పాణునబ్బదళాక్షున్ మదిసంశయింపక దిరస్కారంబుగా
 వించెదు । ర్మదమోహస్పద చిత్తవృత్తులు చితప్రస్తావముల్ నేర్తురే॥ గీ॥ అంత
 నొక్కసమయమందు సత్రాజిత్తు । సోదరుడుప్రసేనుడాదరమున । వేటకేగద
 లచి వేగనాభేట । లీలానుకూలవేషమావహించి॥ ఉ॥ సంతతవైభవోన్నతిప్రశ
 స్తిగరమ్యవిభావృతాఖిలా । శాంతముబ్రత్యహర్షిత మహారజతోత్కరమోది
 తాశ్రిత । స్వీంతమునాశమంతము వెసన్ గళమందుధరించిప్రాగ్దిశా । భ్యంతరదీ
 ప్యమానరవియట్లుమహూజ్వలుడౌచువేడుకన్॥ శా॥ ధారాపంచకధావనాన్వి
 తముబ్రోద్యన్మారుతాతిత్వర । ప్రారూఢంబుమహూన్నతంబుభయపార్శ్వబ
 ద్ధకోడండతూ । ణీరాస్త్రంబుమనోజ్ఞరూపసుషమానీకాశమౌఘాటకం । చా
 రోహించి ధృతాసియైసనియెఘారాగ్రాటవీవాటికిన్॥ చ॥ చనునెడనాప్రసేను
 నకుసాంద్రరజోభ్రమదాశుగాద్యనం । తనిబిడదుర్నిమిత్తములుతత్పురచాహ్య ।
 మునందుదోచెదో । చినమృగయాపరివ్యసనశేముషినకొరగాములెంచకేపున
 జనియెంగ్రియారతుడుముందరిగోరమెరుంగనేర్చునే॥ మ॥ చనిమోలంగనియెం
 బ్రసేనుడుమిథస్సమ్యగ్విరోధోగ్రభం । డనకార్యుద్భటపుండరీకగజగండక్రోడభే
 రుండవా । హనవిద్యేషితరక్షుభల్లుకమృగేంద్రాష్టాంఘ్రిజాతానవ । ద్యనినాదా
 ర్భటిదీర్ఘఖస్పృగగకాంతారంబుగాంతారమున్॥ వ॥ కనియబ్బడిదంపుటడవి
 జొచ్చియచ్చటజటులమృగవ్యక్తీడారటచ్చిల్లపల్ల వాధరీభుజాదండమండిత కో
 దండశింజినీటంకారప్రతి స్వనదఖిర్వోర్వీధరా గ్రస్తలీఘుమంఘుమార్భటికా
 పూర్వకపరిపతితనిర్ఘరధారాపతనవేగ ఖనీభూతశిలాతల భయంకరధ్వా
 నభయాకులితయుగ పద్ధాపత్రౌగంచకారండవ చక్రాంగరధాంగముఖినిఖిల
 జలవిహంగమగరుత్పటపటాతాగరా దభ్రీవిభ్రీమవిభ్రాజిత సరోవరంబులు
 ను । బ్రభూతప్రపాతమధుమక్షికా ఘటితపరిణతమధురమధు చ్ఛత్రనిర్గళితా

త్సుద్రక్షౌద్రరసస్రవణమాద్యదచ్ఛభల్లభల్లోపమానఖరనఖరవిదళితవల్క్రికరుం
 ధ్రరంధోద్గతన్నిర్నిద్రకార్చి వేయనికాయకబళనోన్మత్తకేకిలోకకే కారవవ్యా
 కులితదరీపరిసరప్రవర్థమాన మాలతీనూధవీవల్లికాదివల్లి మతల్లికావేల్లిత
 మంజుకుంజపుంజంబులును। సమంజసప్రభంజన ప్రసారాసకృత్ప్రసృమరప
 రస్పరసంఘర్షణరణత్క్రియా భీషణఘోషణాభ్రంకషసాలతూల మాలూ
 రరసాలాదిసాలషండమండలంబును। స్వస్వప్రవర్ధితతృణధ్వజవ్రజ నిర్మూలన
 ప్రాప్యమానతదగ్రపచేళిమధాన్య గ్రహణనిమిత్తోచాత్తఘుర్గురనిర్ఘోషణపు
 రస్సరాతిదారుణ రణకరణస్తబ్ధరోమస్తోమానోన్యఘట్టనప్రభగ్నదంష్ట్రాం
 తరనిర్మూక్తముక్తాఘల పరంపరాతరంగిత శృంగాటకంబులును। బల్లవితసల్ల
 కీతరుతల్లజభంజన పరోన్నమితహస్తప్రశస్తవిన్యాస విలాసధురంధరసింధుర
 బంధురఘీంకారసంకులావరణాంకురితోద్వేలశాద్వలతృణభక్షణాక్షీణహరిణ
 గణకంతలుంతనపరిస్రవదస్రధారాసంసేవనమాంసలప్రచండపుండరీకప్రకాం
 డసముద్భటఘటఘటధ్వని ఘూర్నమానసానువులును। సందశించి యందం
 దగ్రందుకొను గజగవయ గండభేరుండ శరభనైరిభ క్రోడప్రముఖమృగం
 బులను ధనుర్గుణంబు సలిపియుశంఖంబుబూరించియు జేదశిలివిసరియునడిచం
 బు ఝళిపించియు దురంగంబుబరపియు నసలయంత్రంబుజూడియు జోవువెట్టి
 న॥ గీ॥ నిదురలుడుగునవియు బెదురొందునవియు। మత్స్యరము లేడలునవి
 యుజతలువీడు! నవియునగుచు నెలవులందుండిభేరున। నఖిలమృగచయంబు
 లలుకవెడలె॥ క॥ ఆసమయమునబ్రసేనుం। డాసకలమృగాళిడాసిహాషోత్క
 షోల్లాసాత్కుడగుచువేగ॥ భాసురమృగయా విహారపారాయణుడయి॥
 క॥ గండంబుపజ్జబరువిడు। గండంబుప్రసేనుడరసిగడియదునీకీ। గండంబునిదు
 నిమెమహే॥ ద్గండంబుగవెసప్రచండకాండ ప్రహతి॥ క॥ దారుణఘీంకృతి
 సీఘమ। దారుణదృష్టియయి పయికినరుదెంచుమహా। వారణముదనుమాడె
 న। వారుణపుంఖానుపుంఖవరశరనిహతి॥ క॥ గంధర్వులభినుతింపగ। గంధ
 ర్వముబరపిఘోరకాననధావ। ద్గంధర్వముదునిమెనుయా। గాంధోర్వాచ్ఛ
 యశుడా తడతులాస్త్రమున॥ చ॥ గురువెడుచున్నికుంజమునగూరుతుక్రో
 ల్పులిగాంచియొక్కబల్। శరమడరింపనుల్లి పడిచండతచేనదికాండ్రుమంచు। బి

ట్టరచుచువచ్చి వెండియొకయమ్మిడగానదియుగ గణింపకే ద్దరపయిబర్వనా
 తడువడిగ గడిమింబొడిచెన్బిడెంబునక॥ చ॥ హయమునుగాంచినంత నెమహా
 రుషచేనొక సైరిభంబుతద్దయుపదఘట్టనా ప్తినిలదత్తరిలంగగిలాచుచున్మదో
 చ్చయిగతివచ్చి తద్గురుశరమ్ముల గొమ్ములజిమ్ముచుక వడింబయిపడిగూలెద
 చ్చితకృపాణహతింగు లిశాహతాద్రినాన్॥సీ॥ ప్రియకంబుగెడపె దోఃప్రియక
 లంబంబున శంబరస్థితిజంపెశంబరంబు నచ్చభల్లముద్రుంచె నచ్చభల్లంబున
 రంకుబోకార్యే నిరంకుశగతి గందళిదునిమెహృతగందళితాస క్తిశల్యంబుదూ
 టాడేశల్యయుక్తి । సృమరంబుధృఢలక్ష్మ్యసృమర దృష్టివధించెఖడ్గంబు డెగ
 టాడ్యేఖడ్గధార శరభగరుదంబకంబునశరభమేసె గదలిదూటాడేశరహతి
 గదలిపడగ రామమునగల్యే శౌర్యాభిరామపతిమ గోలమునుగూలిచెలకో
 రికోలనతడు॥ క॥ యీకరణిమారిమసగిన జోకందనకెదురులేని శూరత్వము
 చే నాకానబ్రసేనుండ స్తోకమృగావళులదునిమిత్తూటాడునెడక॥ సీ॥కల్పాం
 తరుద్రుడకాంతార విహృతీభమృగవరాకృతి జనియించెననగ నందంద
 మందువనానలంబేకమై క్రందుగానొక్క చోగ్రాలెననగ నిలబ్రసేనునిపాలి
 మృత్యువు సామజద్వేషియై మూర్తీభవించెననగ బాతాళగతఘణేశ్వరహాలా
 హలకీలి పృథివిమీదికినంకురించెననగ నొక్కకంఠీరవంబుక్రోధోగ్రమూర్తియ
 గుచుగవినుండి వెల్వడియద్రులద్రువ భూరితరఘర్జురధ్వని బొబ్బలిడుచు శీ
 ఘ్రిగతిబారుదెంచె బ్రసేనుపైకి॥ వ॥ అత్తైరంగునంబరతెంచు పంచాస్యంబు
 గాంచికించిత్తుగొంచకుదంచదవక్రవిక్రమోల్లాసభాసురముఖుండై ప్రసేనుం
 డుద్దండభుజాదండతాండవిత కోదండపాండితిమెండుకొన గాండంబునిండగు
 ణంబు సారించివేసారకాసారపూరంబున రసాధరంబుగప్పు ఘనాఘనంబు
 గండున బ్రచండకాండ ప్రకాండంబులుతండోప తండంబులుగాదుండి వైరి
 నిండించిన గండరకవ్రేటులకుదప్ప దాటుచు దప్పనివి కుప్పళించి పెళపెళను
 రుమాడుచు గాడినవాడితూపులలెకింపక గ్రక్కుననక్కంఠీరవంబువెగ్గలంపు
 టగ్గలికతోడగ్గరు నెడప్రసేనుండఖండతరపరుష శరపరంపరగురియుచునపా
 రపథాక్రమద్రఢిమాధురంధరతానుబంధబంధురంబగు సైంధవంబు సింధు
 రపరిపంధికంద నీకనమందోదార ఛారితవల్గిత రేచితాదిగమనచాతురింబరప

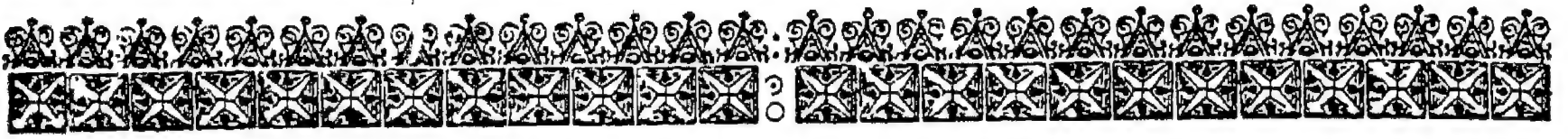
నకేగసరివేసర కెట్లుకుప్పించిననట్లు కుప్పించుచు నెట్లేగిననట్లేగుచు నేమొగం
 బయిననామొగంబగుచు బ్రబలపదఖరనఖరకతోరకుతారంబుల బ్రహారింపుచు
 దురగంబు గిరిగీసినపగిదిగోదలసీకవీకంబయింబడి నిష్ఠురతరదంష్ట్రాగ్రంబుల
 గంతంబకుంతితోత్కంతంబట్టి నెట్టననట్టిట్టు ధట్టించినఘాట్టాణంబు సంక్షీణిత
 ప్రాణంబై ఖోణింబడు నాలోబ్రసేనుండు ధరణికిలంఘించియని వార్యశౌర్య
 ధుర్యుండగుచు గదాదండంబునమోదియుగుంతంబునగ్రుమ్మియుబిడెంబునబా
 డిచియుగటారున దూటాడ్రియునెన్నియొనర్చిననన్నియునెన్నక ఘాటకంబు
 గీటడంచి తనపైకడరిననతడు మణిచూడంబగు కేడెంబుహరిచరణ నఖరప్ర
 హారంబులకొడ్డుకొని యపరంజిపరుంబు క్రొంజికిలిచాకున గుడియెడమలవిస
 రుచు సవ్యాపసవ్య చిత్రగతిభ్రమణంబుల బరిభ్రమించుచున్ననాహార్యక్షంబ
 క్షీణరూక్షభావంబున గ్రన్ననబయింబడి నఖకులిశకోటుల నాప్రసేనువాలు
 నుంబలుకయు నులినులిచేసిరోసంబున మైకత్తళంబుదుత్తురుమురుగావించిప
 డందిగిచి పదంబులనిరికించి బీరంబునదోరంపుకోరలగుత్తుకనుత్తరించిక్రొన్న
 త్తురుగటగటం గ్రోలితదీయదివ్యరత్నంబు గ్రహియించియుదగ్రతరాగ్రహం
 బున జటులఘటఘటధ్వనులిడుచు గడిమింబరచెనంత॥ సీ॥ ఒకకొండనుండివే
 రొకకొండమీదికే ఘనుడుదయాస్తాద్యగములదుమికె॥ గైలాసమునజానుకాం
 డప్రహతినే ప్రబలుడుదైత్యోర్మి తా చలమగల్చె॥ బలియజ్ఞ వేళనే బల్లిదుండ
 మరముఖ్య సభాసదులకు చోజ్యంబానర్చె॥ శ్రద్ధబ్రదక్షిణత్రయివిశ్వపూర్ణత్ర
 విక్రమస్వామికే విభుడుసల్చె॥ రామకయింకర్యధుర్య తనేమహాత్ముడలఘులం
 కాసురులననేకులవధించె॥ నట్టిధీమంతుడతిశాంతుడధికశౌర్య॥ వంతుడలజాం
 బవంతుండు సంతసమున॥ ఉ॥ స్వస్థితియుక్తశైల దరిసయ్యనవెల్వడి యోగి
 సన్నికృష్ణస్థవి శుద్ధపుష్కరిణిస్నానజ పక్రియలాచరించిని॥ స్థాస్థనిజాశ్రమాచ
 లగుహంగదియంజనుదెంచుచుండియ॥ గ్రస్థలిబర్వుదివ్యమణికాంత్యభిసాంద్ర
 మునమ్మ్యగేంద్రము॥ ఉ॥ కాంచిమృగంబసృక్కలితగాత్రముతోమణితోరయా
 ననే॥ తెంచుచునున్న దెన్ననిదిధీరువాకానాక వేటకానిదుం॥ డించితదీయరత్న
 మువడింగొని యేగెడునట్లుగానిచో॥ జంచదస్యకృరీరమును సన్మణియురంగలు
 గంగనేటికి॥

క॥ అనినిశ్చయించిసింగంబునునునిమితదీయరత్నముంగొనజిత్తంబునను
త్సహించితాసా॥ య్యనసింగమునడ్డగించియనికడరుటయు॥ వ॥ అదిఘోరంబు
గబాబ్బరిల్లుచును శౌర్యసూర్తిబైరాజయా॥ స్పదబాహుగ్రనఖప్రహారములనా
పంచాస్యమున్జంపిత॥ ద్విదితానర్ఘ్యశమంతము॥ రుచిరదీప్తిచ్చాదితా శాంత
ము॥ ముదమొప్పుంగొని జాంబవంతుడరిగె॥ ఘాభృద్దరీవాటికి॥ క॥ అ
నియిట్లుశౌనకాదుల॥ కనురతిగధకుండుచెల్పు నాలించిముదం॥ బునదేలిభవిష్య
తగ్రధ॥ ననఘావినుచుమని సూతునడిగిరితపసుల్॥ మ॥ ప్రణతప్రాభవసంగ
సంగరహతా పారత్రిపురున్మద॥ తుణదాటప్రబలాంగలాంగలధరాచ్ఛసాఫార
మాశ్యంఘ్రిఘా॥ షణితాజ్ఞాదిభుజంగజంగమవళతు ట్నాధరభా॥ ంతికా॥ రణ
గోరాజతురంగరంగదురుగో రంటాగ్రహారస్థితా॥ క॥ కమలముగయనచికురక
రకమలవిరాజద్విలాసకమలకిశోరా॥ కమలాకరవిశిఖాకర॥ కమలాధిపపాణనార
కమలతృణైశా॥ అత్సాహ॥ సకలజాల, కలుషజాల, శకులజాలనిర్జర॥ స్రకర
సాల, శిఖరసాల, పనరసాల, వాలపా॥ వకితఫాల, చకితబాల, భయవిఫాల
లోకదా॥ హకకరాల సద్గరాలయతగరాలకంధరా.

గద్య॥ ఇదిశ్రీమతగృహితాచతుర తురగావెంకయామరవాది రామ
యోభయకవి ప్రణీతంబైనశమంతకోదంతంబను మహాప్రబంధంబునందు ప్ర
ధమాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

ద్వితీయశ్వాసము.

మశ్రీద్గోరంటాఖ్య గ్రామస్థితవాశిరెడ్డిరామయసుకృతి గ్రామణ్యభిప్ర
తిష్ఠిత సోమేశ్వరదేవవిబుధ శుభకరభావా తేగీ అవధరింపుముశౌనకా
ద్యఖిలతాప సేంద్రులకురొమహాషణియిట్లుబలుకు నట్లుభల్లుకలోకేశు
డాత్మగిరిగు హంతరాశంబునకుప్రితినరుగుదెంచి సీ ఏలలనాలోకధాళధళి
కినోడిహరిణికాతరదృష్టినిధిగమించె నేమహిళాగండధామలీలకు జంకిశశిరేఖ
బహుళకృతత్వమూనె నేరామచారూరుసారందలేకదుర్భరజడస్థితిరంభశిర
మువంచె నేసతినఖరవిలాసంబు నెనయనోపకతారవెలవెలచారనయ్యె నట్టిది
వ్యాంగనాతిశాత్యధికరూప వతికిజాంబవతి సమాహ్వయకుదనదు నెనరు
పట్టికికేళికుర్చనముగాశ మంతకముజాంబవంతుడొనర్చెనంతచ ఖీతిదనపే
రిటక బ్రతుకుసంహ్వాముజంపియునాత్మరత్నముద్ధతిహరియించె ఋతువిభు
డంచురుషన్బడినట్లుపాటలా కృతియయియేకనామమువహించుటనాహరిమృ
త్యశౌచనె ద్దతికిమునుంగనేగెననగాజనియెనరవిపశ్చిమాబ్ధికిన్ క అపరది
శాగామిదినా ధిపరధహయఖరఖురాహతిక్షుపితాస్తాప్రిపుఘలగైరికధాతు
వ రపరాగంబనగసాంధ్య రాగముబాలిచెన్ చ పరగిరిదంభవల్మికముపైక
రుదెంచురవిచ్ఛలాండజేశ్వరుగని భీతిచేదదధివాసముచాసిరయాన ప్రాచు
భృ ద్దులకుజేరచారునసితస్ఫటిపంజ్జులాకోయనంగమే మరముగబారెనీడల
తిడూరసమావృతరీతిచ్రాచికిన్ మ చరమాశాంతవనాం తరోజ్వలకవోష్ణ
ద్యోతదంభోగ్రదు స్తరదావోద్గతధూమమాలయొ దినాంతగ్రీష్మవేశాంత
దు ర్భరసంధ్యాతటిదంశుపూర్వనిచిడాభిశ్రేణియోహార్య గో చరనిర్భీతిచ
రతగరిచ్ఛటయొనాత్మబర్వె గ్రాంజీకటుల్ చ పతివిరహోర్తిమూర్ఛిలినభం
గిపయోజినివాడచారెద ద్దతిదినభర్తకున్దెలుప దత్ప్రియతంబ్రియచాసియేగ
నో జతవిడిహేళిజూడ బడిచక్రమునెవ్వగనేగకాలసం గతిరవికబ్బుటన్ము
దముగాంచెననన్గుముదంబుశోభితెన్ సీ నటదుమాధవశిరోంతరలుత త్సరి
దున్నమద్వారికణపరంపరలనంగ హరిదంతరాశ మన్విరివిపశ్చికనిశాకుకిటి
బెట్టినగ్గుడ్లనంగ గగనోపవనమునఘస్రాంతచై త్రసంప్రాప్తిబూసినసుమప్ర

కరమనగ। సంధ్యార్వపూర్వమైజగముముంచినతమోంబుధివెల్లిబొడము బుద్ధు
డములనగ। ఖరకిరణ దంభదాశాహా కరవిదళిత। బిసరుహాభవాండకువల
యాపీడనోగ్ర। కరటికుంభోద్గళిత మాక్తికప్రతాన మనగనవతారకాసమూ
హంబులడరె॥ క॥ అత్తరిద్వారకసత్రా। జిత్రాత్మగృహంబునకు బ్రసేనుడురా
మి॥ జిత్రమునదీనికేమిని। మిత్తంబని తద్విచారమేయుండగుచు॥ మ॥ పసు
లూరంబడియెన్నిఁగుకురనిదోపన్నాగైఖద్యోతముల్ మనకంబారెదిశలగో
రపుటిరుల్త్సానిండ్ల గూళ్ళన్విహాయసముల్సేరె। నుడుల్లనించెను నభమ్మంతం
తకుంరాత్రిపెం। పెసగజొచ్చె బ్రసేనుడింటికకటాయే తెంచడయ్యెన్గదా॥
సీ॥ ఇంతరాతిరియైనకాంతారమందుండియే తెంచకుండుటకెద్దియొక్కో ఘో
రవిపత్తుచేకూర నొనటైనవేటయందెటువంటిభీకరోగ్ర। మృగములనేనియు

మేకొనితూటాడుబలుపోటరియకాకవానిచేత। మడియునాతడుగాడు మత్స్య
యానుజుశక్తిమదినేనెరుంగనామరిదలంప। నెవ్వడోయొక్కడుదురాత్ముడవ్వ
నమున। కస్మదనుజుడుజనుదెంచుటాత్మనెరిగి। రత్నహరణేచ్ఛగహనాంతరము
నకేగి। ధృతకపటయుక్తనతని వధింపబోలు॥ వ॥ ఆనియోచించిగ్రకుటనబ్ర
త్యుద్గతపూర్వస్మృతియైయాసత్రాజిత్తుండంతరంగంబున॥

చ॥ వెనుకటికొక్కనాడుమణివేడినచోదనకేనాసంగకుండినపగనాట
గోతెదనడెందమున న్వహియించియున్నవాడనయమువాసుడేవుడిపుడాతడె
నాయనుజు న్వనంబునన్దునిమి తదీయరత్నమునుదొంగిలినాడిది నిశ్చయంబు
గ॥ ఉ॥ ఎంతకువచ్చెకృష్ణుడిదియేమియధర్మము రత్నమీనిదు। ర్దాంతమనోవి
రోధమునుదాలిచికాలము వేచియుండివ। న్యంతరసీమనాయనుజునోర్చిమణి
న్దరియించెగాయయో। యింతటిదుష్టులున్ననికనెట్టి తరుల్బ్రతుకంగలారి
ల॥ క॥ మానకమణిగైకొనిన। న్మానెంగరుణా విహీనమతియకాచుమదీ। యా
నుజునూరకదునుమె॥ దానకటాదీననేమిదనకులభించె॥ క॥ అనిసత్రాజిత్తు
డుతన। యనుజుడుహరిచేతమడిసె। ననివెసజిత్రంబుననిశ్చయించిభోరున। నను
జున్దురియించియిట్టులని విలపించె॥ క॥ పరమోత్సవంబుతోభీ। కరమృగయా
భేలనంబుగావింపంగా। నరుడెంచికృష్ణుడనును స్థిరమృత్వుపుపాలబడి నశించి
తెతండ్రీ॥ ఉ॥ చారుశమంతకాంశుతతిచంచలగాగృత దోశ్యకాసటంకారము
గర్జగానినిడకాండపరంపరచే మహామృగ। స్ఫారదవాగ్ని నార్చుచునెసంగుబ్ర
సేనఘనాఘనంబురూ। పారిచెగాయయోజలరుహాక్షసమీరముదాకిదైవమా॥

ఉ॥ ఎక్కడికేగినన్మరల నెప్పుడువత్తువకోయటంచులో । స్వక్కుచుతావకా
గతికిజూచుచునుండగవచ్చిభక్తితో । మొక్కికవుంగలించుకొనిమోదితునన్నొ
నరింతువిప్పుడీ । వెక్కడనుండివత్తువనియే నెదలోదలతున్నహూదరా॥

సీ॥ పరుషతపోదీక్ష దరణినారాధించి కాంక్షనేలశమంతకముబడశితి
బడసిననేమియన్నడు రానిజలజాక్షుడేటికి మనయింటికేగుదెంచె । నేగుదెంచి
ననేమిచాగుగావనితల్ప కాశమంతకమేలనాతడడిగె । నడిగినవెంటనే నధికవైర
ముబూనబడదనిమణినేల నిడగనైతి । నిడకయుండిననేమినేడడవికేల । నదియధ
రియించియరిగితి వరుగుజాడ । యేలశౌరికిదెలిసిహా యింతచర్య । మొనయుట
త్వదీయ మృతికిగాబోలుననుజ॥ వ॥ అనిబహువిధంబుల విలపించివెండియు॥
ఉ॥ హామనుభవ్యరూప నివహాయనునర్గళ దృశ్యమానచా । హామనుసాంద్రవి
క్రమవహాయనునిర్జిత విద్విషత్సమా । హామనుధైర్యదైవత గృహాయనునాశ్రి
తచాంధవానుమో । హామనుసన్మనోజలరుహాయనుసువ్రత ఘోర్వహాయను॥
ఉ॥ నాయనుసంభవాయను ఘనాయనుదూరిత మత్తచిత్తమా । నాయనుచం
ద్రబింబ వదనాయనుకోవిదవర్షనీయదా । నాయనునాతకసంస దవనాయ
నుకోమలవాక్పక్రకాశమా । నాయనుసద్గుణౌఘభవ నాయనుయాదవ నం
దనాయను॥ ఉ॥ రాయనునన్నుచాయ నగురాయనునామొర నాలకింపవే ।
రాయనుగూర్చిగన్గొనుము రాయనుబలిగన బలకవీవదే । రాయనునంకపాళి
నిడరాయను నాప్రియసోదరాయను॥ వ॥ ఇవిధంబున సత్రాజిత్తుపుత్రమిత్ర
కళత్రాద్యఖిల కుటుంబయుతుండై ప్రసేనుగురించికన్నీరు మున్నీరుగా భోరు
భోరునవాపోవుచున్న నారోదనధ్వాసంబువిని పౌరులందరం దులకుంబరదెం
చిసందడులం జడియుచునిదియేమికారణంబని యడిగిననయన కోణంబులదిగ
జారునశ్రుధారల దుడిచికొనుచు నెల్లరువిననప్పొరముఖ్యులతో సత్రాజిత్తుం
డిట్లనియే॥ చ॥ వెనుకటికొక్కనాడు నరవిందదళాక్షుడు మాగ్యహానకు
జనువునవచ్చి నాకినుడొసంగుశమంతక మిమ్ముటన్ననే । దనకదియొకయుండి
ససదామదినాయెడ నాటగోతెచా । యనిపగబూనిరత్న హరణార్థముకాలనిరీ
క్షితాత్ముడై॥ ఉ॥ మామకసోదరుండల శమంతముకంధర దాల్చినేడువ । న్యా
మహివేటగుమ్మరగ నాతనిజంపిమణిన్హరించెనే । నేమనిచెప్పువాడనిక కృష్ణుడు
మమ్ముమనంగనియ్యడ । యోమిముబోంట్లువిన్నచన కొచ్చమటంచు దలంచ
డేమొకో॥ ఉ॥ ఎంతకువచ్చెకృష్ణుడిది యేమియధర్మము రత్నమీని । దుర్దాంత
మనోవిరోధమును దాలిచికాలము వేచియుండివ । న్యాంతరసీమ నాయనుజు

నార్చిమణిన్హరియించెగాయయో। యింతటిదుష్టులున్ననిక నెట్టితరుల్ బ్రతు కంగలారిలన్॥ క॥ మానకమణిగైకొనినన్। మానెన్ గరుణావిహీనమతియా చుమదీ। య్యానుజునూరకదునిమెన్। చానకటాదీననేమిదనకులభించెన్.

ఉ॥ ఈతడుధర్మకర్తయట యెల్లవివాదలు దీర్చు పట్లనా। హతనకిట్టి దుర్మయము లర్హ మెదుష్టతమామకానుసం। జాతునిజంపినట్టి కలుషంబదియె ప్పటికైననిప్పయో। జాతదళాయతాక్షునకు సంఘటియింపకయూరకేగునే॥ తే॥గీ॥ మొదటవెన్నలుహరియించె బిదపగోప। కన్యకాంశుక హృతిసల్పేగడ కునస్స। దుపలముగ్రహించె బాల్యంబునుండిచోర। వృత్తిచేగదబ్రతుకుటకృష్ణు డహహ॥ వ॥ అనిగోవిందునిందింపుచుగ్రందుగావందురు సత్రాజిత్తునుసద్యస్స ముచితాలాపంబుల నూరార్చియటదరలి తమలోదారొండురుతో గృష్ణుం డెంతజేసెనను వారునుమహాత్ముండగునతండిట్లేలజేయుననువారును దీనినిశ్చ యింపనెవ్వరితరంబను వారునునగుచు నప్పారులు నిజనివాసంబులకుంజనిరం తసత్రాజిత్తుండును యవీయవియోగాస్తోక శోకానల దండహ్యమానమాన సుండగుచు నిద్రాహారంబులుజ్జగించి తుణతుణానుజాను జేత్యనులాపంబులగూ యిడుచునారేయి వేగుచున్నంత॥ మ॥ అనుమానంబున శౌరిదూరికలుషం బార్జింపకీవంచుగ్ర। ద్దననాత్మప్రియశిష్యుడౌటనల సత్రాజిత్తుబోధింపనిం। పె నయన్వాసర నాయకుండనుపగా నేతెంచుదద్దూతలా। గునబ్రాచిన్బాడిచెన్ మిణుకురనివేగుంజుక్కస్వచ్ఛచ్ఛవిన్॥ క॥ సవియోగకోకదృగ్జల। నివహమృషా వర్ష విరమ నిశ్యత్యయైకై। తవశారదవేళోద్భవ। నవధవళాభ్రమనదూర్పునం దెలుపారెన్॥ తనకున్శౌరికి హర్యభిఖ్య ధరసందర్శించుటంజేసిత। ద్దన సౌజ్ఞాభ్యనుబంధ బంధురతిసత్రాజిత్తు దుర్మీతినద్దనుజారాతికిదెల్ప వచ్చెనన బ్రాతఃకాలవాతూలము। య్యనవీచెన్దరపుల్లపంకజ కషాయామోదసంపా దియై॥ చ॥ అవనినభోంతరాళగ హనాంతరసంచర దంధకారకై। తవమద నాగమున్నమయదంభకిరాతుడు వేగుచుక్కకై। దువనరుకన్పొరిందొరగుతోర పురక్తరురంబనంగన। బ్జవనహితోదయ ప్రథమపాటలదీధితి పొల్చెదూర్పు నన్॥ శా॥ సత్రాజిత్తు సహూదరుంగురిచిత తృద్ధంబునన్మోయుని। ర్నా త్రాతన్ధ్వనియోయన్గలకలారావంబుగావింపుచుంబత్రిశ్రేణులుగూళ్ళవెల్వడె దదాబాలప్రవృద్ధార్తికిన్। ధాత్రీజంబులుజాలిబడ్డకరణిన్ జారెన్దుషారాంబు వుల్॥ ఉ॥ పావనజాతశోభ బెనుపన్దుముదాళిశిరిన్హరింపగా। గేవలరక్తిమైనిను డొగింజనుదేరగ దద్విజాతియా। గావుననొంటిమైనెదురుగాగనుపట్టగరాద

టంచునెంతేవడిజోడు గూడినగతిక గవగూడెరధాంగమయ్యెడక॥ శా॥ మా
నానాండజ జ్ఞాతినేలుగరుడున్నన్నించువాడట్టిరా॥ ధానాధున్నదిగొంకకూరక
యసత్రాజిత్తునిందించెగా॥ బోసికీతనిదుర్నయంబుహరికిక ముమ్మ టికిందెల్పు
మా॥ కౌనంచుకద్రవిధంబులన్నొరయుచాయన్నానేగోశ్యేల్లడక॥ ఉ॥ తేనియ
నిగ్గుబొట్టునిడితేటులకాటుక దిద్దికర్చికల్॥ బూనిరజోహరిద్రమెయిబూసెయు
కంకణహంసకవ్రజస్వానమెసంగగ్రొందరగపయ్యెదజారగసన్నుఖాబ్జయై॥ భా
నునికంటెనొల్దొలుతపద్మినిమేల్కనియుండెనింపునన్॥ మ॥ తనభక్తుండుప్రసేను
నగ్రజుడుదుర్దాంతార్తిచేనున్నవా॥ డనివానింగృహనాదరించుటకుడాయంపచ్చె
నాబ్రాచినె॥ ట్టనసూర్యుండుదయించెగల్యనృపచూడారత్నమైతోసమి॥ న్నున
కుకబ్రాకెనవారుతాతపముతన్నుత్పాంగరాగంబునన్॥ వ॥ అయ్యవసరంబు
ననారేయిసత్రాజిత్తుండొనర్చుకృష్ణవిషయంబైన నిందాప్రశంసకర్ణాకర్ణికగా
బురంబునెల్లెడవిల్లి విరిసిపరస్పరపుగుసగుసలెసగమెసగు చుండెనటశౌరీహ
జారంబున॥

సీ॥ తేజోసహృతవసుదేవుండు వసుదేవుడుచితక్రియోద్ధవుండుద్ధవుం
డు॥ నానార్యపూజనానందుండునందుండు॥ వైరిభీకరణనా-సీరిసీరి-భూరిపు
ణ్యోద్యమాక్యూరుడక్యూరుండుచకితలోకకృతవర్మవర్మ॥ సతతప్రతితశౌర్యసా
త్యకిసాత్యకికల్యకుంతితభుజాగదుడుగదుడు॥ నాదిగాగలచాంధవులర్హ పీరి॥ కస్తు
లై యుండకవినటగాయకముఖ నిఖిలజనములు తమతమనియమితస్థ॥ లులవసేం
చియధావిధిబలసికొలువ॥ సీ॥ నికటస్థలినెసంగునిజసద్యశోవిక్రమములట్లశంఖ
చక్రములువెలయ శ్యామలాభ్రోజ్వలచ్చంచలాకృతిమేనహొంబట్టుజెలుగురెం
టెంబువరల॥ బ్రథమాద్రిపైనొప్పుబాలార్కబింబంబు గతిగిరీటముమస్తకమున
నమర॥ నాత్మస్థభక్తాంచదను రక్తివేలిబర్వుపగిదిబేరెదకౌస్తుభంబుసెలగ॥ హార
కుండలకటక కేయూరముఖ్య॥ భూషణద్యుతులెల్లెడబారయవంది॥ మాగధుల్
సంస్తుతులొనర్పమాధవుండు॥ నిండుకొలువుండెగన్నులపండువగుచు॥ వ॥ అ
య్యవసరంబున నహరహంబుబురంబున గ్రుమ్మరునమ్మధుసూదనువార్తావ
హులరుడెంచిసమంచితభయభక్తిసంభ్రమంబులు మనంబునబెనంగొనవినయ
వినమితశరీరులై కరకమలంబులుముకుళించియిట్లనిరి॥ క॥ దండంబుజగద్రక్షక॥
దండముజలజాతనయన దండముశౌనీ॥ దండంబుదేవకీసుత॥ దండముఖిలహార
ణనిపుణదండముకృష్ణా॥ అనినమసకరించిమోలనిలుచున్నవార్తావహులరగాం
చికృష్ణుండనగరవార్తావిశేషంబులేమియనియడిగినవారలిట్లనిరి॥ శా॥ స్వామీ

దేవరవారికే మనుచువిజ్ఞాపింతుమీరేయిను। ద్దామప్రీతిబురింజరించు నెడన
త్రాజిత్తుగేహంబున। స్థీమా ర్తధ్వనిభోరునక దివిభువుల్ నిండంగమోసెంద
దీ। యామేయా ర్తురుతిన్విసక బడెనవాచ్యాశ్రావ్యవృత్తాంతమున్॥ వ॥ అదియ
ద్దియనిన మున్నొక్కనాడుమీరుసత్రాజిత్తుగృహంబునకు విచ్చేసితదీయశమం
తకంబడిగిననతఁ డిడకున్ననాటంగోలెమనంబునబగబూనియుండినిన్నతత్సహా
దరుండలప్రసేనుండమ్మణిధరియించియాభేటక్రీడకడలికరిగిన నెరింగివానివనంబు
నజంపితద్రత్తుంబుహరించితిరనినిజాదరణకరణనిమిత్తగృహాయాతపౌరజనంబు
తోజెప్పుకొని దుఃఖించెనవ్వార్తయేకర్ణాకర్ణివశంబున నెల్లవారితరేతరంబు
గుసగుసలంబోవుచుండిరని విన్నవించిననుల్లంబులుయుల్లుమన నెల్లసభాసదు
లును పరస్పరాలాకితముఖులయి యతివిస్మితచేతసుకలై రిక్యష్టుండునునట్లన
యైనిజమనంబున॥ అక్కటనింతకంటెవిన నబ్బురమెయ్యదిపూర్వ మెన్నడో
యొక్కడమానికంబడిగియుండితిగాకదియొకయున్నచో నెక్కడవైరమూని
తిదియొక్కడిముచ్చటతద్యలీయునే। నెక్కడప్రాణమారిచితి నెక్కడిమానిక
మున్హరించితిన్॥

ఉ॥ వానిసహూదరుండువనవాటికిబోవుటయేనెరుంగన। మృనికమే
డగొంటినణమూత్రమునెమ్మది నెవ్వరెట్టివా। రైనదెరుంగలేకజడుడైయతడేని
దిచేసితంచునా। పైననుమానమూనియపవాదము నూరకగూరిచెన్గదా॥ శా॥
న్యాయన్యాయములెన్న నెవ్వనితరంబాలించువారెల్లనా। హయానౌనిదికాదు
కాదనెడువారల్గాకసారాంశమున్। దీయంజాలుదురే తలంపనకటానిందా
భరంబూరకన్। నాయం దేర్పడెదీనినింకమరలన్మాయించుటేమాటికియో॥ఉ॥నే
డిదినాకకారణపునిందఘటించుటకున్ నిదానము। స్థూడగనాత్తభాద్రపదశుద్ధ
చతుర్థిపయోఘటోడుస। మ్రాడనుబింబదర్శనసమగ్రతసూశశిగూర్చి విఘ్నగా
జాడినశాపవాక్యముయదార్థముగాకదియేలవేరగున్॥ వ॥ అనిమనంబుననూహిం
పుచునానిఖిలగుణగణాలంకరి స్తుండగుక్యష్టుండెల్లవారలువిననిట్లనియె॥ సీ॥ విను
డేనుమున్నొక్కదినమునబంధుభావమునసత్రాజిత్తుభవనమునకు। సరవినేతెం
చిప్రస్తావవశమ్మున నతనిభావమెరుంగనాశమంత। మిడమంచుగోరితినింతయ
గాకింకనేకల్పషక్తియనెరుగనిట్లు। నూరకనిందసేకూరెనాయడదీనినె భృంగి
నై సమాయింతుగాని। పూర్వమందుజతుర్థినంభోజవైరి। గాంచువారికినపనిం
దకలుగుగాక। యనుచుజంద్రుగురించిగజాన్యుడాడు। మాటనేడిట్లునాపట్ల
సూటిపడియె॥ చ॥ అనవినిసభ్యులెల్లవిననాహరితోహలియిట్లనుకసుధాం।

శునిమహినెవ్వరేనియును శుద్ధచతుర్థినిగాంచినకాసడిం। గనియెదరలచునేలను
డుకాంతుశపించెగజాస్యడదినం। బుననెశశాంకుదర్శనముబాందగనేటికినీకుజే
కురెన్॥చ॥ అనిబలదేవుడాడనలినాయతనేత్రుడు తతగధాక్రమం। బునిఖిలమ
గ్రజాతునకు బోధమొనర్పగనుత్సహించియి। ట్లనుకుసుమాయుధాహితశిరోం
తనితాంతసరిస్సుహుర్సుహు। ర్జునితతరంగరంగదతిసాంద్రఘమంఘమనాద
మాధురిన్॥

శా॥ దికాంతాభిముఖస్థదర్శణమనన్దీపించు రౌప్యాద్రసఃవ్యక్తా
తూహలవృత్తిసర్వసురసమాగ్రాటకటికొల్వన్మణి। భాకూటంబున భద్రపీఠి
నుమయున్ భర్గుండుగూర్చుండిమే। లైకొప్పన్భువనావనంబరయుచుం బే
రోలగంబున్నచోన్॥ క॥ జననీజనకులకింపుగ। గణనాధుడుబాల్యకేళికాపరు
డైపె। ల్చినకుజ్జాకృతినచ్చట। ఘనముగగ్రీడింపుచుండగనిచంద్రుడెదన్॥ఉ॥ యా
తనికన్నులెంతమొగమెంతయురోజు ఘనంబులెంతకా। లేతులవెంతయీగిట
కనీదిలకింపగరోతయంచురూ। పాతిశయస్సయంబునగిలార్చుచుబకుసనవ్వె
నవ్వినన్। శీతమయూఖునుద్దవిడసింధురవక్త్రుడుగాంచిచెచ్చెరన్॥ చ॥ కినిసిమ
హాగ్రుడౌచుబలికెన్నిరతంబునశేషలోకవీ। త్యునిబిడచారుమూర్తినగర్వము
చేనవమానదృష్టియై। కనిననునవ్వెదత్ఫలముగాంచెడుగాకచతుర్థిచంద్రునిం।గ
నినజగజ్జనంబునకకారణనిందనమావహిల్లెడున్॥ మ॥ అనిశాపంబిడినంతనేవెర
చియోయయ్యాజడాత్ముండనై। యనఘునిన్నహసించినాడమదినాయజ్ఞాన
మున్సైచవే। జనముల్నగననట్టియొచ్చె మెనయన్జాలంగృపావీక్షణం। బున
నన్నున్దిలకింపుమంచుశితధాముండాద్రిచార్ధించినన్॥ శా॥ కారుణ్యాత్మకుడైగ
ణాధిపతివకాణించెమచ్చాపదు। ర్వా రాలాపమమోఘమెందునదితప్పన్జాల
దేతత్ప్రీతి-కారోపాయమొకండాన ర్చెదనువేడగన్నన్నుకల్పోక్తిని- ప్పారం
బూజయొనర్చువారలకువేయానిందచాయున్శశి॥ఆ॥ నావ్రతంబుసలుపునరులకు
నపవాదమడగుటేమివింతయట్టివారికిప్పితంబులెల్లనేపారుననియుమా। సూను
డబ్బవైరికానతిచ్చె॥ ఉ॥ అప్పటినుండియున్మనుజులబ్బవిరోధిచతుర్థిజూడగా।
నొప్పురుదప్పిదారియెళుడొక్కడదైవకృతిన్ హతాద్గతికదప్పకగాంచనై ననని
దానపునిందఘటెల్లుదానికై। యప్పురభిత్సుతవ్రతమునాచరియింతురనారతం
బుగ॥ చ॥ చనినచతుర్థినాడెచటచంద్రుడుగన్నడునోయటంచునే। ననయము
నప్రమాదమతినారయుచుండెతినున్ననేమిడా। సినవిధిదప్పనేరుచునె ట్తీరఘ
టాంతరమందునాకుదో। చెనమృతధాముడక్కతముచేనిటులూరకధూరుచేకు

రేన్॥ మ॥ అపనిందాహారణార్థమిష్టితసమస్తైశ్వర్య సంసిద్ధికై । విఫుల శ్రద్ధన
నేక దేవతలునుం పెక్కండ్రురాజర్ష భువ్ । ద్విపవక్త్ర వ్రతమాచరించిరనుచున్
విన్నారమంచుకరమా । ధిపుడేవంవిధిదెల్పసీరివిని దైతేయారితోనిట్లనుక॥

క॥ పరుషానిదాననిందాహారమఖిలేప్పి తశుభావహంబగునేత । తగ్గరివద
నార్చావ్రతమున్ రువడిజేయుదముమనము బరమప్రీతిక॥ అనదోహ్తోపురిజాట
బంచిశుభవాద్యవాగ్రతముల్ మోయితా । రనుమోదంబున రామకృష్ణులుకృతై
కాభ్యంగనస్నానులై ఘనభూషాంబరగంధమాల్యమహితాకల్పాధ్యులై చాం
ధవా । పునికాయంబుపురోహితాది బహువిప్రశ్రేణివేష్టించిరాన్॥గీ॥ ఆశ్శుదై
వతగమ్యమున- కరుగుదెంచి- కనకపీఠస్తులపుచుగాంచనవితర్ధి । విమలమణిపీఠి
సౌవర్ణ విఘ్నరాజ । విగ్రహంబుప్రతిష్ఠగావించిభక్తి॥ క॥ కల్పౌక్తపూర్వకము
గన । నల్పపురోహితముఖయికనానార్యసభా । జల్పితవాగనుగతిసం । కల్పము
గావించినాండ్రకౌతూహలులై॥

సి॥ ధ్యానంబుశైలక న్యాతనూభవునకు నావాహనమ్ము గణాధిపతికి ।
నర్ఘ్యపాద్యంబులు హరుకూర్మిపట్టికి నభిషేక ముమతంగజానునకును । లలితపు
ష్పాంజలుల్ లంబోదరునకు నిర్మలపుగంధంబు దైవమాతురునకు । ధూపంబు
మూషకతుఖ్కారునకు దీపమురగభుగ్వాహ పూర్వోద్భవునకు । మోదకో
దనముఖ్యనివేదనంబు । విఘ్ననాయకునకు నంచువేడ్కనొసగి । భక్తరక్షార
తాయకృపాయుతాయ । యఖిలవాయ నమోనమోయనియొరిగిరి॥ శా॥ ఈరీ
తిన్వివిధోపచారములచే హేరంబుబూజించి దీక్షారాజచ్ఛభకంకణాత్తక
రులైసంతుష్టి బొందించిరిం । పారకభూసుర కోటినిష్ఠతరమృష్టాన్న ప్రవా
నాప్తిబ్రేమారూఢోక్తుల భూరిదక్షిణలచేనాసీలపీతాంబరుల్॥క॥ అనుముదితు
లగుచుచాగ్హ్మణులనిశా భీష్టార్థసిద్ధిరస్తనినెయ్యం । బునబలదేవాంబుజలో । చ
నులనునాశీర్వదించి జనిరిరువులకున్ ॥ శోషితవైరిసీరియను । బంజలజాతుని
జూచిభోగిరాడ్చూషసుతవ్రతంబుపరిపూర్ణముగానెర । వేరెదతగ్గపాశ్లేషతనీ
ప్రయత్నము ఫలించునుగావున నాశమంతకాన్వేషణ మాచరింపుమికనీ ।
వప్రనిందదలంగనావుడున్॥ క॥ తనచేతస్సంకల్పం । బునకునిజాగ్రజునివాక్యము
లుసూటిపడన్ । మనమునహర్షించిరహింక॥ వనజాతుండనియె నెల్లవారలువిన
గన్॥ శా॥ మాత్రాతీతశుభంబెసంగగణ సమ్రాట్పూజగావించితిన్ । ధాత్రిం
ధన్యుడనైతి నెయ్యడశమంతంబున్న శీఘ్రంబునన్ । సత్రాతాతిసుతప్రసాదము

నవేసాధిచిదోద్దైచ్చియా సత్రాజిత్తునకిచ్చెదం తదుదితా శ్రావ్యోక్తిమా
యించెదన్॥ మ॥ అనిమహేమాత్సహంబున బలికిశార్జగదా స్రధానదివ్యసా
ధనసహితంబుగా రధంబ్బాయితం బొనరించి తెమ్ముని దారకునియోగించినతివే
లశౌర్యరసవీలా హాళహళికదనుత్రాణగిరస్త్రాణంబులు ధరియించి సుదర్శనపా
ణియై శమంతకాన్వేషణ ప్రచూయోన్ముఖుండగుటయు॥

సీ॥ భీషణాభ్రంకష హేమాపరాభూతశాత్రవనైన్యమా నైన్యమూచ్చి
ఖురవిఘట్టిత ధరాభరనతాశేభ సుగ్రీవమైతనరుసుగ్రీవమూచ్చి । ధారాజితాం
భోనిధానోద్భిక్తా మేఘపుష్పమైదగు మేఘపుష్పమూచ్చి । వాలవిక్షేపనోద్భట
వాతధుతబలాహకమై వెలయుబలాహకమునూచ్చి । యరదమాయితమొనరిం
చియందుగరుడ । కేతనంబెత్తి ముంగలగేలుమొగిచి । దారకుండున్నభక్తమందా
రకుండు । నరసఖుడుద్రాధారోహణంబుజేసె॥ మ॥ ఖగరాటేకతు విధుంతు
దాత్రమిత చక్రస్వామినేమ్యుగ్రనా । దగణఘోభితదిక్కరిశ్రవణ బృందంచౌశ
తాంగంబుపైనొగలంగీల్కొని దారకుండు గవికెల్నోళ్ళందు సళ్ళించిపెల్లుగ
దోలెన్ హారు లంగరాగ్రవిలసల్లోలత్కుశావల్లినై॥ ఉ॥ అంధకభోజవృష్టికు
కురాంధకవీరచ మూపరంపరత్ । సింధుతరంగబృందముల చెల్వనపైపయిరా
గభేరికా । దంధణదంధణంధణనదధ్వనిసంచయముల్దిగంతపుం । సంధులుప్రీలజే
యనరుసంబలరారగ బోయిచెగటన్॥ స్రగ్ధర॥ కనియెన్కృష్ణుండు సైన్యోత్క
రములిరుగడన్ గ్రందుగారాగభల్లూ । కనికాయఘ్రాణరంద్రో ద్ధతపవనచయా
కర్షి తాభీలవల్మీ । కనితాంతోత్కాంత దర్శికరనికరశిరః కంజరాగోట్టుకా
లో । కనజాతత్రాసదా వద్గహనమదగజగ్రామకాంతారసీమన్॥ మ॥ కనిప
ద్మాకరముల్ దరుల్సొరెలు వాకల్గుంజముల్జైలపా । దనికాయంబులుగండ
పాళికటకస్తానంబులున్మత్తవా । రణపాదాంచల ముద్రితస్థలులు వ్యాఘ్రక్రో
డముఖ్యోగ్రజీ । వినిశాంతంబులు శౌరియయ్యడ వినన్వేషించుచుం బోవగన్॥
శా॥ తత్రత్యస్థలులం బ్రసేనకరకోదండచ్యుతాస్త్రచ్చటన్ । గాత్రంబుల్దెగిప
డ్డశల్యచమరీ గంధర్వవాహాసుహృ । త్పోతివ్యాఘ్రతరక్షుగండకమృగేట్టుండి
ద్విశీర్షైరై నముల్ । చిత్రంబైకననయ్యెశౌరికినతక్షేమ క్రియాకారికిన్॥ మరియును॥

క॥ ప్రేంఖత్కంఖాణోత్తమ । రింఖాటంకాంచల త్సరితధాత్రిరధ । ప్రేంఖోళ
నమాపిచమూ । శంఖంబులతోడశార్జ చాపుడుకనియెన్॥ మ॥ అలధారాట
ఖురాగ్రకర్షి తవన జ్యూమార్గమున్దొట్టియ । వ్వలబోగన్న డె సింహశాతనఖ

రప్రక్షుణ్ణదంతావళో! జ్వలకుంభచ్యుత మాక్తకోతగ్రములుల్ వాహిద్ధని
ర్యాణదం । తలత్రాంతామిషముఖ్యముల్ దనరుగోత్రాభ్యుద్భూహదేశమున్॥
శా॥ దానిజూచుచురాగ గయమమీదన్ మృగచక్షుషక్షికా శ్రీణుల్
పెన్రోదలాచరింప విలసజ్జింహంజిరంజీపెసం । తనంబుల్ వెలకీడ్వమాన్మేడ
నుగోత్రంగూలియున్నట్టియా । జానేయంబుయ దూద్య హండుకనియెన్ సై
న్యాశితోజెంగటన్॥ క॥ కనియిది ప్రసేనుతురగం । బలితనవారలకుజెప్పు చరి
గెడుయదునం । చనునకు బ్రసేనుపినుగ । గనులంబాడగాననయ్యె గాతార
మునన్॥ మ॥ నరశంహూజ్వల శాతదీక్షున్ నఖదంతక్షుణ్ణ దైశ్యేంద్రమాదిరి
గాసింహపునర్భ వాచలపిశ్చక్షిభూతసర్వాంగుడన్ । ఖరఃప్రజ్ఞోపమ దంష్ట్రికా
గ్రవిదళతరంతుండుదంశీపరం । పరితుండుం బలిపుష్టపీడితతనూ మాంసుండునై
యున్నెడన్॥

మ॥ కదియంబోయిమహూగ్ర కేసరినఖాగ్రచ్చిన్న సర్వాంగుడై ।
చదిపెన్వీడెప్రసేనుడంచు స్వసుహృత్సంఘంబతో జెప్పిత । చ్చదముల్ శోధన
జేసిదివ్యతరరత్నం బండులేకుండుటన్ । గదలెన్ సింహము చన్నమార్గ ముననా
కంసారిసానికుడై॥ ట॥ గబ్బు వెడలెనోట శకవ్రజమీగలు మోయగా
ట్టుమై । ప్రబ్బి సటల్ జలింపబెను బాతులుగ్రద్దలుకాకులుంగరం । బుబ్బుచుము
కులందరసమూడిచిమెక్కగ జచ్చిపడ్డబల్ । బొబ్బ మెకంబుగాంచెయదు
పుంగవుడేగుచు గొంతదవ్వనన్॥ వ॥ కాంచిపంచత్వంబునొందిన పంచాస్యం
బుచెంగటికరుగుదెంచి యకాగ్రంబనాంబరుండనుచరసంచయంబులన్ గనియిట్లు
నియే॥ క॥ సత్రాజితోద్ధరునల । గోత్రగృహానికటసీమ గూలిచియెచటన్ । గా
త్రంబువాయుసామజ । శత్రువడుగుజూడమనకు సర్వముచెలసెన్॥

చ॥ ఇదివాకయచ్చభల్ల నఖహేతిహతిందెగటారినట్లునాహృచయములో
నదోచెగనుడిచ్చటదచ్చ రణాంకముల్ లభిం । చదుమణి ఈడభల్లక ముజూడనబోయి
తిమేనిజేతిక । బృదెయదిరండటంచుయదువల్లభుడేగుచునుండెనయ్యెడన్॥ సీ॥ థ
కామహూగ్రధాంధాన్నినాదార్భటల్ । భటులసందడిమోతబలసపెరుగ ।
బహుపదాతిచ్చటాపదపరాగములు పరాగముల్ ముసుగొందబ్రాకేదివికి । ధీర
సైన్యేశకోటీరంపు వెలుగులు వెలుగులరాజిగుల్వియ్యమంద । నిశితవాలప్రభాసీల
వితానంబునీలవితానమైనింగిబర్వ । నడచెయదువృష్టి కేకయాంధకముఖోరు । సై
న్యకలిఖాణశఫపుటతతధరాధురాప్రభుగ్నస్ఫటస్ఫటిప్రభువతంసు । డగుచుహరి
భల్లు కేశ్వరునడుగుజూడ॥

శా॥ కాంచెకపంకజపత్రనేత్రుడలఱుతుస్వామిగుప్తాత్మమధ్యాంచద్దివ్య
మణిపరిగ్రహణకార్యాయాతనై జాగమోదంచల్లాభకృతార్థభూధరనుతిధ్వా
నౌఃధీకృన్మయ త్వంచారోగ్రనదద్దుహృగురుతరధ్వాంతచ్ఛటాధూర్వహృ॥
క॥ అలగహ్వరీధరమహా! చీలపర్యంతంబుఱుతువీరుపదాంకం! బులుగలుగుట
దన్నికట! స్థలిదాశార్హుండుసానుచరుడైచేరె॥ ఉ॥ ఈగతిజేరికృష్ణుడునిజేష్ట
లనందరగాంచి నేడునే! నీగుహశొచ్చిరత్నముగ్రహించివడిక జనుచెంతునిచ్చ
టక॥ చాగుగనిల్వడియనియపారతమః పటలీప్రవేల్లితో! గ్రాగబిలాంతరాళ
పథమందరిగక పృథుధేర్యశాలియై॥

క॥ భువనములుజడిననాడ! ర్ణవముననొకమర్రియాకు నంబడియిరులె
క్కువయగుతరిభాసిలుమా! ధవుడలుకు నెకొండ గవిబాదలుచీకటికిన్॥ఉ॥ గ
హ్వరమందుగారొగిన గాథతమచ్ఛటయోజనార్థమా- బాహ్వాభిభూతశేషు
డగుపద్మదళాక్షుడు బోయిగన్గొనె॥ బహ్వరవిందముల్ మధుపపంజ్జలురా
జమరాళముల్రధాం! గాహ్వావిహంగముల్గల మహాకమలాకరమింష్పమీర
గక॥వ॥ వెండియుజెండమయూఱుండు దర్యఖండధ్వాంత మండలంబులంబు
రుడింపబహురూపమండితుండై నొచ్చెనోయనసముత్తాల ప్రభాపాళికాతి
వేలమణిజాలాలవాలంబులగు కూలంబులును! రంగదుత్తుంగతరంగభంగడో
లాసమాలోలమరాళచాలికా వళక్షపక్షాక్షీణ వాతోక్షేపితజలబిందుపరంప
రాసంభరితమరుత్తి శోరవారంబులును! వచాన్యపురుషావచాతకీర్తిచ్ఛటా
ధాశధశ్యకాంతులందెగడుపాండురసితాభ్రఖండంబులు కాగడాధిపతికిసీరా
జనంబులీసమకట్టికమలావధూటిస్ఫాటికపాత్రలందు నాటించెనోయనదరీభా
గభాగమలినాబ్జకాంతోపలఫలకోపాంతకాంతంబులగు ఫేనోతగరంబులును!
సత్య లోకంబుపోలికకు శేషయజాతోద్యోతితంబై! వైకుంఠంబువడువునచక్రవి
క్రమప్రకాశంబైకైలాసంబుచందంబునభృంగ్యనిశాశ్రయంబై! సుగ్రీవసైన్యంబు
భంగి! కముదసంయుతంబై! సరస్వతీబాహుదండంబుగతికచ్చపీశోభితంబై! య
భంగామృత పూరంబయ్యునుభంగామృతపూరంబై! యవిసారాభిరామంబ
య్యునువిసారాభిరామంబై నారాయణతుందంబుగతి భువనపూర్ణంబైవెల
యు నజ్జలజాకరంబు గడచిముందర॥

సీ॥ పోవపోవగదోచె పుష్పితఫలితరుక్మమయరంభాదికట్కెరుహములు
జనజనబాడగట్టెమణిసాల సౌధగోపురసురాలయధనాకరగృహములు! న
డువనడువజూడ బడెరత్నపట్టభంగసూత వరదీర్ఘ కాచయములు! సాగసా

గంగగాంచగనయ్యె బహుచిత్రవర్ణముల్ గలిగినపక్షితతులు । నరుగనరుగంగ
జూపట్టెననిశమఖిల । శాస్త్రచర్చాప్రధితకీరశారికాశు । లేగనేగగనంబడిరిందు
ముఖులు । హర్ష్యభాగంబులందునారాయణునకు॥లయగ్రాహి॥ సారఘనసా
రసుపటీరముఖసౌరుభవిహారపృథుభూరిగృహవారములనెల్లెన్ । మీరియుమ
సారమణిహీరపుహజారములజేరజనసంజరపుకీరనికరంబున్ । బేరెలుగుతోనిత
రశూరుడిటుజొచ్చెనిపుడారసిగనుండనుచుసారెకువచింపన్ । నేరుపునమించున
దగారములగొన్నిటినిధీరుడటుగాంచియదువీరవరుడంతన్॥ శా॥ కైలాసాచల
శృంగమట్లలరురంగజ్జాంబవత్యంగనా । కేళీసౌధముపట్టభంగసరణింగృష్టుండు
బైకెక్కిదల్లిలనైచ్చుచులోనికేగికనియెన్ దివ్యప్రభాకాంతమున్ । దైలోక్య
స్తుతిమంతమున్ వరశమంతంబున్ శుభాక్రాంతమున్॥చ॥ ప్రకటముగాకయుం
డపదపద్మములల్లనమోపుకొంచునం । దకధరుడేగిపైముడినిదావదలించగమూ
పుపైశమం । తకమణివాళెఱుకుపసుతామహితాధరపద్మరాగమి । ట్లకుటిలవృ
త్తిభావిసమయంబునజేకురునన్నకైవడిన్॥ గీ॥ జాంబవత్పుత్రికాధాత్రిశారి
గాంచి । బెగ్గడిలిఱుకునాధునిబిలచినీదు । నందనీకేళికాకుర్దనమణిగొనగ । వచ్చి
నాడిటుదొంగజవమునరమ్మి॥క॥ అనియాకోశధ్వనిజేసినవినియయ్యచ్చభల్లశే
ఖరుడురయగిబునసంవర్తాంతకుచాటునదస్థలికరుగుదెంచె । భూమిచలింపన్॥
చ॥ ఉరువడిజేరికృష్ణగనియోరిగజారివసించియున్నకం । దరమునకున్ శశంబుగ
తిదల్పకమద్గృహమైనయీచిలాం । తరమునకేగుదెంచితిగదామరియంతటబోక
రత్నత । సూరతయొనర్పబూచితిరసన్ బ్రతుకంగగలావెదుర్మతీ॥ చ॥ తిరిపెము
గాగనేనడిగిదెచ్చినరత్నముగాదులెహకభీ । కరమృగరాజునొక్కడనఖప్రహ
తింబకలించికొన్నభా । సురమణిదీనిగైకొనగజొప్పడదెంతటివారికైననీ । వరయ
కవచ్చితోతోలుగుమా బ్రతుకంగదలంపుగల్గినన్॥మ॥ అరవిందాసనుసూనుడన్
బటుజవోద్యద్బాహుయుగ్మండదా । శరధిన్గూరిచిత్రేతనాడసురులన్ జకాడి
ద్యావాధరాం । తరమందచ్చపుకీర్తినించినమహాధన్యుండనేనేడహానిరుపాయుల్
నరులేడపొమ్ము దయనెంతేనిన్నుమన్నించితిన్॥మ॥ అనిపలకన్గనులెత్తినందతన
యుండాభల్లుకస్వామితో । ననియెన్ స్వస్తుతిసల్పుకొంటివిఘనంబౌనేహరింజంపి
యీ । మణిజేకొంటయెరింగినిన్నుబలిమిన్ మర్దించిగైకోదలం । పుననేతెంచినబల్లి
దుండనెటకున్ బోనీనురమ్మాజికిన్॥అనిపలుకుచు॥ శా॥ గౌనందుకుననపైడికా
శబ్దయంగాజేసిసద్భూషణ । శ్రేణుల్లక్కగదిద్దిముంగురులనర్ధింబైకిగీలించిక ।
ల్పానూనోగ్రఘనాఘనభ్యుతనినాదాభీలదోఃస్ఫులన । ధ్వానుండైయదుభర్తని

త్వేవిలసద్దర్పాతిరేకంబునన్ || ౬ || అతడనుమాటలన్ నిలచినట్టి తేరంగునుజూచి
 తోహిత | ద్యుత్తులుగనుంగవంజెదరదోర్బలధుర్యుడుజాంబవంతుడ | ప్రతిమమ్మ
 గేంద్రనాదవిసరత్రుతితాష్టదిశావశాధిప | శ్రుతిబలుడైవడిన్నడచెళూరతగంస
 విరోధిమీదికిన్ || ౭ || పరిఘగొనిజాంబవంతుడు | వరకౌమోదకినిదాల్చి పాష్టేయ
 డుని | పురతరకోపంబులదా | కిరిలెూక త్రాససమర కేళీరతులై || ౮ || యిట్లునజ్ఞాం
 బవజ్ఞాంబూన గాంబరులుద్దండసంవర్తకాండమార్తాండ మండలద్వయంబు
 మెండుననభంగోత్తుంగభంగప్రతాడితవిహంగరంగంబగుతరంగమాలియుగం
 బుభంగిప్రళయసమయకుపితయమయమళంబుకొమరునవిలయవేళాభయంకర
 శశాంకమాళిఫాలస్థలనిర్వతీలావద్యుగ్గంబుపోలికనక్షీణపక్షంబులై సర్వత్తు
 మావలయంబునందారుకులక్షోణీధరద్వందంబుచందంబునగల్పంతానల్పసాగ
 రోదరవిముక్తార్వయుగళంబుపగిదిదగిలిచుట్టుపేరెంబుగాబరచి చదలద్రువగద
 లుద్రిప్పుచుపరిఘుఘట్టనంబుల వ్రాలుకీలాధట్టంబులనంతరంగంబునబాంగారస
 ముద్భటపద్మాతంబులగోత్రాలంబుగంపింపవిశేషరోషోద్రిక్త దృక్తోయజవి
 ముక్తరక్తప్రభాజాతంబులుప్రద్యోతనాతసంబులరీతివ్యాపింపప్రళయవేళోగ్ర
 నిర్వద్గర్జాభీషణాన్యోన్యతర్జననిర్హోషణంబుల శేషగుహాస్థలంబులమార్కోతలుపు
 ట్టింపనాలీడాదిపాదహతుల నురగపతిగుదులుకొనకూర్కంబుగ్రుంగగ గిరిరా
 జౌరుగగకుభిభంబులుదిటతప్పిచతిలబడదరిమిచిత్రగదాసారణవిధంబులనుడుప
 ధంబునకువినూ తనఖ్యాతియుదయంపస్వస్వాభీలబలరయ విక్రాంతలుసమా
 లెూకిలెూకంబునకద్భుతంచాపాదింపనంతంతకధికంబగుమదంబునన్ బొదలె
 డుభుజాయష్టులనిష్టురద్రవిణనైపుణిబాగడచండాట్టహాసంబుల నొండొరులనా
 దరింపకనొండుదెసగబూన్చియొండువైపునన్ జబురుచుగాయంబువంచించివే
 టుచప్పించుకొన చువీలయినతరిమహోత్తాలతాలప్రమాణంబులగునిజసాధనం
 బులచేజెండుచు సానుమద్బిలంబునగతిల్లుపెరిల్లుమని ప్రతిస్వానంబులీనమిధఃపరి
 ఘాప్రహారంబులనాగుచు నప్పుడప్పుడుప్పరంబెగసిపయింబడగుప్పించుచువ్రేటు
 మేనుమీదనాటనీకదాటిమగుడ | డాసిరోసంబూరవ్రేసిమీసంబులుదువ్వచుగట్టు
 బోరియపైతట్టుతలలుముట్టధట్టించిదుముకుచుగట్టులుకనట్టహాసంబుజేసి యిదు
 గోబెట్టుబెట్టెదనెట్టుదప్పించుకుందువోయనిమందలింపుచు నమందదర్పంబునగా
 లసర్పంబులగతిరోజియితరేతరాయుధాహతుల గిర్యంతరకర్పంబుబగుల్చుచు
 నిరుపురియచుగులభారమ్మునబడిగెదాల్పుటాడయనికిగడుమోపడరవృత్త భృ
 మణాయత్తులైనడుచుచుదమతమనొప్పిదప్పులకులుకక బెద్దదడవుగ్రద్దరితనంబున

య్యిద్వరుబోరునెడ||మ|| పరుషక్రోధముతోడఁబుట్టపతిగోపాలప్రభుంబూచియి|
త్తరినీజీవముగొందునంచు బరిఘాదండంబు వ్రేయఁమిణుం|గురులీలంబర తెంచు
దానివిలసత్రూర్రోగ్రగౌమోదకిం|జిరునుగ్గై పడజేసియా ర్చేభువనశ్రేణుల్ క
డుంబెగ్గి లన్. క|| తనపరిఘవ్యర్థమైనన్. గనిభల్లుక రాజువహ్నికణసంచయము
ల్. గనులన్దొరుగగసాలా| వనిజముబెగలించి వయిచేవనరుహనాభున్||

గీ|| దానిపొడిపొడి సల్పనాతండురోష| వివశుడైచేరువనెసంగువృక్షత
తులు| లాగికొని వృష్టిసేయజైలధరుడాత్మ|గదవడిగ ద్రిప్పిచూర్నంబుగానొన
ర్యే|| ఉ|| చేరువవృక్షపాళులు నశించినగండశిలాపరంపరల్| గ్రూరతవై వదా
త్యుక్తురగుండుగదోగ్రవిఘట్టనంబులన్| చారగదట్టిభయిరవరవంబుననార్యే
ఖగప్రతానముల్| జ్యోరుహపాలిజచ్చిముదరాకుల చాఢ్పునబిట్టుగూలగన్||మ||
శిలలుంజెట్టులుశూన్యమైనపటుముష్టింగ్రుమ్మరాగాగరో|జ్వలకౌమోదకిదవ్వు
గానిలిపి సాశ్వజ్వేషిరోషించియు| తులలామున్వడిడాసె మల్లరణకాంతున్సా
యుధాటోపులయి| కలహన్యాయవిదుల్ నిరాయుధులదాకంబోరుజన్యస్థలిన్||

క|| స్రష్టకొడుకుబూనినబలు| ముష్టినిదప్పించుకొని విఘ్నసత్వమునన్|
ముష్టికవిరోధ్యనుజుడు| త్కృష్టంబుగ నెట్టేభువిజతికిలబడంగన్|| క || బడిలేచివి
లయకాలుని| వడువునగనులెత్తివృష్టివల్లభుగనిక| న్దలక వెడలెడు నిప్పులు| జ
డియైగుహనిండడాసె| సాహసవృత్తి || శా || దీనన్దీయుసురార్తునంచశనితో
దీటౌమహాముష్టికీలానై కంబులువార నెత్తిశిశుపాలద్వేషి నేయకగడుండానింద
ప్పగగ్రుంకితోనవిలసద్దర్పంబుతోవిశ్వస్య | ట్సానుకమల్గునదన్నెకౌరిగవినస్తో
కస్వనంచినగన్||

వ|| తాకినసోలి తెలిసివెండియు|| నీ|| బడలాగిననుగిరిప్రతిముడైయదుభ
ర్తమించియవ్వలికిలంఘించినిలచి | కేలెత్తివ్రేయుచోగికురించి వీపువైపునకేగి
యటసేయబుద్ధినిలిపి| మెరసిపైరారొమ్మునీది కొడ్డుకయండుఘనముష్టితతు
లలోగాకనాగి| జొచ్చిరావంగియూసునపిడికిలికోటవాట నీకెట్టులాతట్టుచారి|
వడిసిసిగబట్టుకొన రాగబాడవుగాగ | నెగిరిముకుటచెదర దన్నిచెగువనురికి|
జాంబవంతుండు గృష్ణుడీసరణిరణము | జేసిరిరువదియెనిమిది వాసరములు ||
క|| నగధరుడష్టావింశతి| యగువాసరమందు భల్లుకాధిపుమేనం| దగిలిం చెబిషు
గుతునకల| దెగడుచెటులముష్టితతులధికరాద్రముగ|| శా|| ఆన్రేటుల్ మెయి
నాటిబెగ్గడిలియుతాధీశ్వరుండీఘనుం | డావిశ్వంభరుడౌటనికమఖిలప్రాణం
బులార్పమహి || దేవప్రార్థితుడైజనించెననియం తేబుద్ధియొచించిగ| ర్వవి

ర్భావముడించి మొకటి విజయవ్యాపారికిఁ శౌరికిఁ మొకటి యిట్లనియె॥ చ॥
జయమధుమారణావినుతచారణస్పృహనాంతకారణా జయగుణరంజనాదు
రితజాలవిభంజనసన్నిరంజనా । జయనతలోకరక్షకనిశాచరశిక్షకసర్వదక్షకా ।
జయశుభదాయకాగిరిశసాయక భవ్యవికుంతనాయకా॥

సీ॥ నినుబ్రాతమగవానిననఘవిష్ణునిప్రభవిష్ణుగా దెలిసితివిశ్వరూప । ప్రా
ణసతాపథే ర్యబలంబులఖిలభూతంబులకీవమార్తాండనిలయ । సర్వంబునకు
సదాస్వర్గస్థితిలయంబులెవ్వరుగల్పింతురీవగాక । యంతటికొడయుండవాత్మ
కుబరమాత్మ వీశనీమహిమనేనెరుగగలనె । మనువులుప్రజాపతులును దామర
సభవుడు । భవుడుదిక్పాలకులు శేషభణిసమస్త । సురలుగ్రహహాళికపిలాదిసూ
రివరులు । తావకాంశజులగుటసత్యముముకుంద॥

హరిపరమేశసూరినిచయచరితైకసమాధిభేదవి । స్ఫురితముహంసధర్మ
పరిబోధ్యముభవ్యకపాలమార్గమం । దరయగలబ్ధమాత్రుడవునై సుఖివైదగుసి
విలక కళేబరములకుద్భవస్థితివివర్ధనహేతువుగానొసంగితా॥ గీ॥ క్షితివిను
తషడ్గుణైశ్వర్యయుతుడవైన । నీవువెలుగుదాత్మారామభావమెనసీ । యమితమా
యానుయుండవై । యఖిలసాక్షి । వైబ్రకాశింతువయ్యచరాచరముల॥ సీ॥ తత
గుణసర్గభావితుడవైనైకవిచారప్రమాణవిస్తారములగు । తరగశాస్త్రంబులక
ర్మశులగుచుదురాగ్రహవాదులయినట్టివిబుధ । సంతానవాదానుసరణపరంత
ములొనస్తినాస్తీతిముఖ్యానులాపములసర్వమాయాప్రక్షార్ణుండవై స్వకప్రకృ
తిచేగానంగబడకయుక్తిగోచరుడవై విషయరూపకోటినలరు । దనిలభుగ్భాం
తిరజ్జువునందదోచు । పగిదిద్రవ్యాంతరములబ్రపంచభావ । మగుపడియెబ్రహ్మ
మైననీయందశౌరి॥ అవతారదశకము॥ మ॥ శుతిచోరాసురహృద్ధలాసితపలస్య
తాంత్రబోనాగనం । చితవైవస్వతరాజవాసతరణిక్షిప్తాయతప్రగహం । బతి
దాఢ్యస్థితివేరిలదేజరిలు శృంగాగ్రంబుబ్రహ్మాండభాం । డతటికెరాయలయా
భిగ్రమ్మగవేమీనప్రాణివై కేశవా॥ మ॥ చరమాంగోగ్రనికర్షణదధిమవజ్రకూ
రపాతంబుసంస్మరణంబందెడిమందరాచలముభాస్వత్వర్ష పంబట్లుతేజరిలక
వీపునదాల్చికచ్చపమవై సంద్రంబునందుండిని । గ్జరరించోళికనత్యయాషధపు
సారంబీవెమున్నచ్యుతా॥ తారోర్వీధరకూటభాసితసురేంద్రప్రస్థరంబట్లుమం ।
దారత్కారుహదీర్ఘపుష్పనివసన్నతాళిమాడికభవ । త్పారభ్యుద్రదనాగ్ర
దేశమునగోత్రందాల్పవేమున్నహా । వారాశింగిటివై హిరణ్యనయనప్రాణాశు
గాపిశ్వరా॥ సీ॥ కులగిరువీనాసికానిలవేగమునగందుకంబులల్లెగురుచుగడలడొ

ల్ల! చరణాహతనినదీతైల్లకానన సంయుతోర్వ రాగోళముఱ్ఱుతలూగ! చ
లితసటాఛటోజ్వలవాతమునశింశుమారచక్రింబుబల్మారుడూల! నాశీకజాండ
భాండంబు ముహుముర్ముత్వైత్వత్వదారవంబులనోడ్డువార! నుగ్రనరసింహమూ
ర్తివైయొడసిభర్మ! కశిపుదేహంబుఖరనఖాగ్రములజించి! సరసభక్తిప్రచారు
రాక్షసకుమారు! బోవవేదేవదేవ సంపూర్ణభావ! మ॥ అశ్వయోమిన్నొక
పాదపద్మమునడాయన్ మచ్చయయిసత్వభూ! వలయంబొండొకయంఘ్రిదే
శమునసంభావింపనాకాశమం! డలమున్ త్మోతలమాక్రమించిబలినంటంగట్టివే
క్రిందికిన్! బలిమిన్ దోచినవామనున్ నినుసదాభక్తిన్ బ్రశంసించెదన్! చ॥ ద
విలిపదక్షిణించితిగదా జగదాక్రమణుడవైననా! డవలవిరోచనాత్మజుడహం
కృతిదక్కిభవత్పదాంబుజ! స్తవమొనరింపనాతనితోద్వారముచాయకనిల్చి బో
తునంటివిభువిభక్తిసాధ్యుడవునీవనవద్యకృపాపయోనిధీ॥ ఉ॥ సారవిలాసమూర
గవసంతపుమడ్వులగూర్చినై జపి! స్తారజయాంబుజావసుధపైబలదోసిఖులెత్తి
జల్లిన! ఘోరసమస్తరాజనివహాక్షత జహ్నిదమల్ ఘటించిత! ధారలదీర్చితీవు
పితృతర్పణమల్ జమదగ్నిసూతివై॥

మ॥ ఖరవంశంబుననంటతాళములమృగ్గంజేసహర్మ్యద్భవ! స్థిరచర్పంబు
హరించిఘోరవనరాశింజూడి మాద్యన్మహా! శరపుంజంబులవాయుజాతసహ
వాసప్రాధిబేరార్చిభా! స్వరమాత్వద్రఘురాడ్జనిప్రధితశుష్కంబెన్నగానేర్తునే॥
మ॥ భవదుద్యద్భుజశౌర్యపావకసమంధ్యాంతస్ఫులింగచ్ఛటల్! దివికింబర్యననం
బ్రిలంబసురవిద్విట్స్వీర్షరక్తాఘచిం! దువితానంబులు ఘోరముష్టినిహతిన్ ద్యో
మార్గమన్గప్పసి! భువివెల్గొందినరేవతీశుసుయశఃప్రోతాశునిన్ద్రొల్చెదన్॥ మ॥ అ
నిశాసాధ్యపురాసురీసుచరితవ్యాజైణదింభోళినా! య్యనబాఘోపధీవాగురాల
తనుదాయంజేసబంధింపనే! ర్పునసంధించినకట్టుకంబమనసీబుద్ధావతారంబు
గుం! భినిబొల్పొందుసరోరుహూదరసుధీబృందారకత్మోరుహా॥ మ॥ తతదోః
ఖడ్గసమీరుచేశబరమాద్యతగంధరాళుల్ సమి! కతలచ్చద్భవిహాయసంబునవిభం
గంబందికీలాలమల్! క్షితికింజిత్రముగానొసంగదురగ శ్రేష్ఠంబుపైబొల్చునిన్!
బ్రతిఘస్త్రింబునుతింతునోకలికి రూపావార్ధికన్యాధీపా॥ సీ॥ కౌశికుజన్నంబుగౌ
తమిబన్నంబుభరియించెహరియించెగరుణనెవ్వడిశానుచాపంబుభృగురాట్పు
తాపంబుగారింజెవారింజెగడిమినెవడు! ఖరనిశాచరరాజు సరసిజాప్తతనూ
జు! శిక్షించెరక్షించెక్షితి నెవండు! తటినీశుతోయంబుదశకంఠకాయంబునెండించి
దుండించెనేఘనుండు! మాద్యశాశ్రితకోటిక్షమావధూటి! నెలమిలాలించెచా

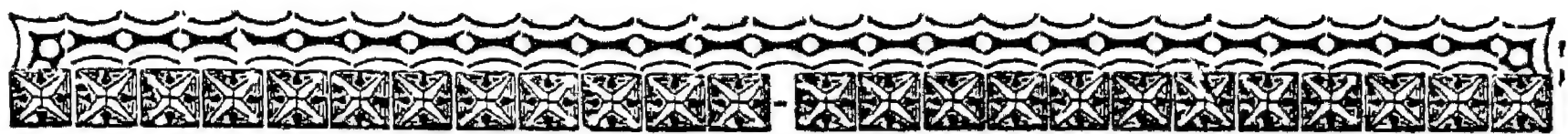
లించెనెవ్వడట్టి॥ రాఘవుడవీవెకావెపురాణపురుష॥ మరచినీకెగ్గుసన్నితిమరువ
వలయు॥ ఉ॥ దేవకిపట్టివైవరదదీనజనావనతోల్లివిశ్వసృద్దేవుడు డాసివేడజ
గతీభరమూర్పజనించినట్టిల॥ స్త్రీవనితావిభుండవుసమాకతలంబులకంసముఖ్య
ర॥ ట్టోవరులంభయంకరులగొందరగుల్చితవార్యశూరతన్॥ క॥ కీ॥ డయిపోతె
గువలయా॥ పీడోత్సాహంబడిచితివిగదకువలయా॥ పీడోత్సాహముగాగన్॥ నీ
రజసామా॥ ట్టురంగనిశితరథాంగా॥ శా॥ నీవీయాదవమూర్తివయిఖలజనానీ
కంబులన్దురింపము॥ న్నివిశ్వంభరబుట్టుదంచరసి మానీశావళుల్సెప్పగా॥ నే
వింటినిచుగంటినిర్మలుడనంటింమంటిచాణూరర॥ ట్టోవీరాసుసమీరవారికకరా
త్తుది ౨రగ గామణీ॥

చ॥ అనివినుతించినన్ ముదితుడైయదువంశవిభుండుజాంబవం॥ తునిని
జహస్త వారిజమతో సవరించుచుగూర్చిమించచా॥ వనచరితుండవార్యుడవు
భక్తీసరుండవునీసమానులెం॥ దునుగలరయ్యయంచుకృపదొట్టినబుద్ధిబ్రియోక్తి
దేరిచెన్॥ క॥ అనియిట్లుశౌనకాదుల॥ కనువుగసూతుండుదెల్పనాలించిముదం॥
బునదేవిభావికధమా॥ కనఘావిననానతియ్యమనిరక్కధకున్॥

శా॥ పాంధర్విద్యమగర్వదుర్వహతమఃపద్మాప్తపద్మాప్తవా॥ గృంధుక్ర
త్వశనేన్మితిస్ఫురితపత్కంజాతకంజాతవా॥ తాంధోరాడ్ధుతభుకిరీటన్తైకా
తొకకాతొకహృ॥ ద్గంధగ్రంధివిభేదనోద్యమనటత్సంధ్యానసంధ్యానటా॥క॥
వీడ్ధారాటసఖయవి॥ ద్విడ్ధామకధర్మచిత్రవిగ్రహదనుభూ॥ రాడ్ధామకగోశ్రుతి
గో॥ రుడ్ధామనిధిరధచరణరుచిమతరణా॥ పంచచామరము॥ ప్రణమ్యమానధా
తృభూపురస్సరోదభుగ్గణా॥ గణప్రధానభక్తతొకగాధరతుణతుణా॥ త్నజైక
మాత్రవిష్టపౌఘసంతయూదికారణా॥ రణద్గుణాధ్యవాశిరెడ్డిరామయార్చనా
చణా॥౧౫౦॥

గద్య॥ ఇతి, శ్రీమతగృహితాచతుర తురగావెంకయామరవాది రామ
యోభయకవిప్రణీతంబయిన శమంతకోదంతంబనుమహాప్రబంధంబునందు ద్వి
తీయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

తృ తీ యా శ్వా స మం.

—:0:—

క॥ శ్రీదయితజధక్సార్యధు! రాద్రుద్దృశవాశిరెడ్డిరామయభక్తా! సాది
తగోరంటపా! సాదనివేశాపటద్దిశాసోమేశా॥గీ॥ అవధరింపుముశానకాద్యఖి
లజటిల! వర్యులకుసూతుడిట్లనిబలుకునట్లు! సదయుడైకూర్చి కృష్ణుండుజాంబవం
తు! నురుకరుణనాదరించి గ్రమ్మరవచించె॥వ॥ దనరున్నప్పురితెనాననొక్కరుడు
సత్రాజిత్తుడనాడతం । దనఘుండైరవిగూర్చి చేసెతపమత్యాస్తకసరోజాప్తు
డా! యనకర్పించెశమంతకాహ్వయమణికతద్రత్నమేగోరితి! మృనివాడినసజేరి
తంతటమదీయాగారమింపారగ॥గీ॥ కడిమిసత్రాజిదనుజుండుగాడ్చువోసి! హ
యమనెక్కిశమంతకంబరుతదాల్చి! కానకాఖేటన్మత్తిమైగదలిపోయి! రామివగ
నొందినన్నఘోగముగదూరె॥ఉ॥ తమ్మునికానలెనాపలహతమ్మునరించిశమం
తకాఖ్యర! తమ్ముగ్రహించెగృష్ణుడుహితమ్ముగునేయనునిమ్నసూతివా! దమ్ము
లువచ్చిపోంతరగతమ్ములునైశితకంకపత్రపా! తమ్ములభంగిబొల్చినకతమ్మున
నేవనసీనుజొచ్చితి॥గీ॥ అరిగికాంతారసీమనాడాడగంటి! జీవములుజన్మహరి
నిప్రసేనుశవము! మరియుగనుగొంటినడిచిసామజవిరోధి! నొక్కచోవిగతాసు
వైయున్నదాని॥చ॥ అడుగులజాడనీగిరిగుహంతరమేజొరచారివచ్చియి! కరడగ
నుగొంటినిమ్మణిని గావలెమా కిడిదీనివీడిన॥ సడివిడిపోదునీమదివిచారముమాని
యొసంగిపంపుమి! ప్పడుదడవాయమత్పరికిబోయెదజాంబవదృక్షనాయకా॥ఉ॥
నావినివాడుపల్కెయదునాయకనాయెడనింతభేదపు॥ భావమొనర్చెదేటికిబ్ర
పంచమున॥భవదన్యమెద్దినా! జీవముసర్వవస్తువులుజేకొననీయవికావెప్రేమ
నే! డీవుశమంతకంబుగొనియేగుమమత్తనయాయుతంబుగ॥ఆ॥ ఆనివచించిస్వ
తనయాధాత్రిగనిజాంబ! వతినలంకరించివడిగనోడి! తెమ్మునాగనదిరయమ్మున
నెపధ్య! రచననూన్చి యుక్షరాజుకడకు॥క॥ కొనిరాజాంబవతీదే! వినిగనికృష్ణుండు
మోహవివశుండైగొ! బృనహర్షలతలుహృదయం! బనుపందిరిచాకనిట్టులనివ
ర్ణించె॥శా॥ శైవాలంబులనీటదోచిమఖవాశ్మశ్రేణుల॥ఘాసపుం! బోవుల్

మెక్కగ జేసి ఘోరి బలభృత్తుంజంబులందుర్గమ | గ్రావాళింజరియింపబంచినలు
 పూరంబంపు వైధాళిధ | శ్యావిర్భావములైదళంబులయిచెన్నారెగ్గురుల్ దీని
 కిన్ గీ || దీనిముంగురులకులెసందియములేదు | గానిచోనివిభ్రమరకఖ్యాతిబడయ |
 నేమికారణమాననతామరసము | పైనెసగనేల మేచకప్రభలనిగుడ || గీ || ఈపెచె
 కులగురులయందెల్లనాడు | ప్రకటమయ్యెమహాదర్శవైభవంబు | కంతదేశంబు
 నందువక్త్రంబునందు | భళిభళీయబ్జభావంబుపాదుకొనియె || ఉ || సారమసారరో
 చులనెసంగెడుభూమిషకార్ముకంబులన్ | నేరుపుతోడనేత్రనవనీరగుహచ్ఛలకం
 కపత్రముల్ | గూరిచిఛాత్రిపాంధమృగకోటిజయింపుచునీపెయావన | స్ఫారవ
 నంబుచాయడలశంబరవైరివిలాసమూర్తియై || గీ || కంధరోర్ధ్వస్థలమునబ్రకాశ
 మగుట | గళలనలరుటదీనివక్త్రంబునకును | శిశిరకరమండలమునకుక్షితితలమున |
 వేరుగానగబడునెభావించిచూడ || గీ || సరసలావణ్యసుధనించిమరుడునిల్చి | నట్టి
 దొప్పలెదీనిశుక్రవయవంబు | లట్లుగాకున్నజూచుమర్త్యాలికనిమి | షత్వమబ్బుట
 యిదినిదర్శనముగాఁదె || ఉ || మారుడయాఁడెస్వారిడుహుమాయికిమందరసేయ
 బోలునీ | సారసగంధివక్త్రమిదిసత్యముగానియెడన్ సదాశుకా | హారములైదన
 ర్చెడురదాంకురదాడిమనీజముల్నవో | స్టారుణనింబపక్వఫలమచ్చటజేజరిలంగ
 నేటికిన్ || ఆ || కలికినాసచంపకముగానియెడనీక్ష | తాపదేశబంభరాళిపార్శ్వ
 ములనెసంగకంపమువహింపనేటికి | పరిమళంబులచటబ్రబలనేల || మ || కలకంఠీమ
 ణిచన్నులదు | లెసుమీగాకున్నహారంబులన్ | సెలయేరుల్ ప్రవహింపనెందుకొర
 కక్షీణైణనాభిచ్ఛలె | జ్వలనీంబుదమండలంబనుసరింపంగారణంబేమిని | శ్చల
 వృత్తస్థితిచేరసాస్పదతచేశస్తంబులేలయ్యెడిన్ || గీ || అంగజేందుగ్రండునిల్చియున్న
 ట్టియావ | నామృతపుకుంభములెయిమ్మగాక్షిచన్ను | లట్లుగాకున్నమెరుగునూ
 గారుచిల్వ | సామిడాసివసించుటకేమికతము || క || నాళికయుతములైనమ్మ | తాళం
 బులభంగియంగనకు పాణులతో | మేళనములగుచుమ్మదుబా | హలతలలరారు
 చుండుననిశమయాఁదే || || గగనముగాంచిమధ్యమముగాంగతరంగపరంపరల్
 సుడిన్ | దగబరికించినవృక్షులు నాభిబిలంబునుసయికతంబురీ | తిగనినితంబమబ్జ
 భవదేవుడు సృష్టియొనర్పబోలునీ | డుగనిటులుండునేయివికడుంబతిగన్గొనిది
 ద్దకుండినన్ || క || నిరతంబుజడస్థితిచే | శిరమెత్తకయుంటకదళి చెడెతోడలతో |
 సరిరాజాలకలజ్జా | భరమునగాకొండుకలదెపరికింపంగన్ || క || భావజనిషంగ
 కములో | భావుకరుచియుతములయిన | వరిపొట్టలోజం | ఘావయవముత్జాం
 బవ | తీవనితకుభేదమంత దెలియదుభళిరా ||

క॥ బురదంజనియించినపం॥ కరుహంబులుకరినగుణముగలపగడంబుల్॥
 గురువిందరత్నచయమీ॥ తరుణీపదయుగళమునకు దరమేధరణిన్॥ మ॥ పగలే
 డంగనరాకదొంగలగతిన్ ధ్వాంతంబునందేరికంటగరాకుండెడు చోటడాసించ
 నుటెన్నంబుక్కమొత్తంబులీ॥ నగవత్సోరుహపాదహస్తములవిన్నాణంబులౌ
 గోళ్యక్రొం॥ జిగిచేనోటమిజెండెగాకకలదే జేట్పాటాకండుర్వరన్॥ క॥ అనివ
 ర్ణించెడుయదనా॥ ధునిగూడుకయున్నయెలుగుదొరగడకురయం॥ బునదాది
 జాంబవత్యం॥ గనదోటానివచ్చునట్టికాలమునందున్॥ ఉ॥ ఋతుపవు త్రికన్తో
 నియెనిద్దసరోజదలాక్షుయాదవా॥ ద్యక్షుజితాక్షురాక్షసజయవ్రతదీక్షునజ
 స్త్రపాండుభూపక్షురమాసముజ్వలితవక్షుబుధావనదక్షువిక్రమత్యక్తునిజో
 దరాంతరగతామిత పద్మభవాండలక్షుని॥చ॥ కనితలయూచిమెచ్చియిటు
 కావలెనోచిననోముపంటచ॥ క్కనిమొగడబ్బె నాకిపుడుకంతుజయింతవసంతు
 లీడుగా॥ రనుపమరూపమందితనినొరపురాతనజన్మవేళజే॥ సినమదగణ్యపుణ్య
 మువచింపగవచ్చునె బ్రహ్మకేనియున్॥ అనిమరియదనలోనిట్లనియె॥ ఉ॥ లాలి
 తశాతమన్యవశిలారుచిరంబఖిలాంగమంద్రశుం॥ డాలపుతుండమెంతటిఘనంబ
 నినవ్యభుజంబులున్నతిం॥ దేలెడుమూపులక్షులతిదీర్ఘములై శ్రవణద్వయంబుబె॥
 జ్జాలబడందొడంగెను విశాలమువక్షమయాదేవీనికిన్॥ గీ॥ రమ్యమగునీలమేఘ
 సారంబుదీసి॥ వెసమసారరజము జల్లిపిసికిధాత॥ యుత్పలరసంబుతోబదునా
 సగివీని॥ జేసెగాకున్నగలదెయిజిగియొడలికి॥ ఉ॥ ఇందునిగేరునాస్యముమృగేం
 ద్రునిహాస్యమొనర్చుగొనుబల్॥ సందెడునల్పులై నిడుపుసాగినకుంతలముల్ గవా
 టమ॥ ట్లందముగుల్కుచుండునురమమ్మక చెల్లశిరీషపుంజము॥ బందెముచేసిగె
 ల్చుగదెపాదతలంబులువీనికారయన్॥

ఉ॥ వాతెరనొక్కిగుబ్బకవవక్షమునంగదియించిచేతులం॥ శేతులుదూ
 ర్చిపట్టితమిచేతదొడల్దొడలంబిగించివీ॥ తేతరచింతయై మరగియీతని కౌగిటి
 లోకిరానియ॥ బ్జాతదళాయతేక్షణకు జన్మమదేటికిరూపమేటికిన్॥ గీ॥ అనుచు
 సంజనితత్రపయైనతాస్య॥ యగుడుయదనాయకమణిహారాంతరగత॥ నాయ
 కమణినిగనుపట్టినాతితదవ॥ లోకనావిఘ్నమున కెదలోననలరె॥ అంత॥ చ॥ అ
 డుగులశోణకాంతులునఖాళిసితచ్చవులబ్జరాగపున్॥ దుడుములహారపంజ్తులుగ
 దోచుచుభూమినొసంగదిక్కులం॥ దొడవిమెరుంగు దట్టముగనూనికడానియ
 ల్లందినెట్లుగ॥ నృడనుపమాతతోగలసివచ్చె సతీమణితండ్రిపాలికిన్॥క॥ చనుదెం
 చినజాంబవతీ॥ వనితనుదొడమీదనిల్చివాత్సల్యముగొ॥ బృన్మూరముద్దుగొనిక్కి॥

ఘ్నితోనిట్లనియె బిరియవచోయుతుడగుచున్॥ సీ॥ విఘ్నడయ్యాశ్యామనుప్రధిత
 ప్రసన్నభావంబుచెన్నారజేపట్టవయ్య! యజ్ఞారిధారియియార్యనేకీభవింపగ
 జేయునీమేననగణితముగ! జేమచేచతురాస్యయిగామంజువాణినీమాటపట్టుననుం
 చిమనుపవయ్య! పద్మాభిరామయి! పద్మినికరముననంకియింపొనరింపుమభినవము
 గ! నంబుజాంబకయి! ఋతుపాత్మజాత! ననవరతకేళిదేలింపు మాస్థతోడ! న
 నుచుమణిసహితంబుగా! దనయనపుడు! కృష్ణనకొసంగెనలభల్లుకేశ్వరుండు॥
 క॥ తదనంతరమునగూతురి! వచనమువీక్షించియుతువల్ల భుడనియెన్! సుదతినీనో
 ముఖం! బిదుగోళలియించెవిఘ్నడుకృష్ణుండగుటన్॥ క॥ యికనిన్నిప్పుడుకోడం!
 త్రికమునకుంజొచ్చినట్టి! నిలయంబునకె! న్నికపుట్టింటికిగీరితి! ప్రకటంబగునట్లు
 మెలగవలెనమ్మ సుతా॥ మ॥ అనిబోధించికుమారికామణిని గృష్ణాధీనగావించి
 ము! స్వనజాతాసనదత్తమైదగు విమానంబిచ్చివీట్కొల్పినన్! ఘనతద్రత్నపరం
 పరాధికవిభాకాండోద్ధతోగ్రాంధకారనికాయాద్రిగుహందరించెహారిదా! రా
 మాసమేతంబుగన్॥ ఉ॥ అంతకుమున్నెకందరముఖావనినిల్చినయాదవేడ్చుమా!
 సంతతులారునారుదివసంబులుజూచి విఘ్నండురామికిన్! జింతవహించివ్వారక
 కుజేరి ప్రసేనునిజాడజన్నవృత్తాంతము శౌరిగహ్వరపదంబునజిక్కుటవిన్నవిం
 చినన్॥ గీ॥ అప్పుడవ్వార్త నిర్ఘాతమట్లువీను! లందునాటినరాధాముఖాంగనా
 లి॥ దేవకీవసుదేవులు దీవ్రశోక! తప్తులై రెల్లపౌరులుతల్లడిలిరి॥ మ॥ కొడుకా
 కంసముఖుడుపాచరులనుగ్గుల్ జేసిలోకస్తులం! గడగుండ్లంబడనీకమన్ని పృథురా
 కాచంద్రసాండుద్యుతిం! గడవంజాలెడుకీర్తులెల్లెడల శృంగారించియున్నట్టిని!
 న్గడిగామ్రింగెనెగహ్వరాననమునన్! గ్రావేంద్రుడుగ్రాటవినన్॥ ఉ॥ గారవ
 మందియున్నచెలికాడునుమేనమరందిపార్థుడీ! ద్వారకకేగుదెంచి ప్రమదమ్మున
 మాకడనిల్చిబావగా! రేరియటంచుమమ్ముడుగనేమి వచింపగనేర్తుముగ్రకాం!
 తారమునందుఘోరవసుధాద్రచిలంబునజికెనందుమే॥ ఉ॥ గారమునీయడన్
 మిగులగానిడియన్నలతమ్ములందిర! సాగరమొనర్చినిన్నువిఘ్నగా వరియించిన
 సాధ్వీయక్కిణీ! వారిజగంధికొందలము బాపగజాలుదుమెట్లుసేగిము! స్మీరుడ
 రింపనేరుతుమె నీరజలోచనసంకుమారకా॥ మ॥ రతనంబుల్మనయింటలేవెసు
 తసత్రాజిత్తురత్నంబుగో! రితివీవెందుకొకండుదుర్యశము బర్హించంగ దానిం
 న్విని! ఘృతిగావింపగబోయి కొండగవిలోజిక్కిందితొమర్చుచుండీ! ఊతి
 దానొక్కటిదల్పదైవమొకటిన్ సిద్ధింపజేయుంగదే॥

సీ॥ తొలుతసత్రాజిత్తునిలయంబునందున్న! రతనంబుగాంచిగోరంగనే

ల। గోరితిబోయికమీరెగాక బ్రసేనుడరుతదాలిచివేటకరుగనెల। నరిగెబో
కాంతారమందు గ్రకేసరిశాతనఖంబులజావనేల। జచ్చెబోసత్యమెంచకనిమ్ను
సూతియీదుషీగర్తిసీమీద। దొలుపనేల దొలిపెబోయాచకటచినిదూరనేల।
గూరివెదకితిగాకంధకారభరిత। కుధరగుహజొచ్చనేటికికొడుకయిట్టి। కధకు
మణిసీవడుగుటయేకారణంబు॥ఉ॥ గట్టుసొ రెన్నిగాథముగ గార్కొనుచీకటిలో
నమార్గమి। ట్టట్టనిదోచకునిగ భయమందినసించితి వొక్కొసింగముల్। రట్ట
డియెల్లురేండ్లజగరంబులు మ్రొంగెనొవంతనొందుచా। పట్టునమమ్మునేమియనిప
ల్కితివోకదహతనూభవా॥ క॥ అనియివ్విధముననిజనం। దనుడగుహరిగూర్చి
వగచుదల్లినితండ్రిం। గనిహలియోగాలోకన। మొనసీవచించెన్వివేకహితవాక్య
ముల॥ మీరింతయంగలాచ్చెద రూరకగృష్ణునిసుతునిగనూహింపకుడి। నా
రాయణుండులోకా। ధారుడతనిమాయదెలియదర మేరికగున్॥సీ॥ పసికూననా
డురక్కసిచన్నులవిసంపుపాలతోనసువులుగోలలేదొ। పిమ్మటబండిరేడ్రిమ్మరి
నరకాలు జాడించిచిరునుగ్గుసల్పలేదొ తరువాతనలచుట్టుకరువలి రాకాసికు
త్తుకబిగియించిగూల్పలేదొ। యావెనగనడుమరోలడ్డంబుగానీడ్చిపొడవులొ మ
ద్దులుగెడపలేదొ। చంచువులజీల్చిబకునిమాయించలేదొ। కాళియోరగుమదమూ
డ్చిదోలలేదొ। యవిమనుష్యకృతంబులేయరుకదప్పి। కృష్ణుగూరిచివగవంగ। నేల
మీకు॥ ఉ॥ ఆతెరగైననీవరకహస్కరచంద్రులుబండిగండ్లుగా। భూతలమందు
డొల్లరెనభోవలయంబునమోతపుట్టదే। భీతిలరేహరిద్వరులు బెగ్గలమందవెది
గజంబులు। ట్టుతలాసంగవేధరకుడుతగరముల్ గతిదప్పికూలవే॥ సీ॥ అఘటిత
ఘటనావిహారుడంటకుజచ్చి। ప్రతికినసాందీపసుతుడుసాక్షి। యఖిలభారధురీ
ణుడగుటకుపసులకై కరమందునిల్పినగిరియెసాక్షిసృష్టికరుండటంచెన్నుటకజహ్న
తార్భకవత్సకప్రతిరచనసాక్షి। జగదవనుండనినెగడుటకడవిచిచ్చునుమ్రొంగిస
ఖులబోచుటయెసాక్షి। ప్రళయసంతంభుడనుటకు బలవదసుర। మారణము
సేయుటయెసాక్షిమరచినారె। కృష్ణుడుజనించునెడజూపు స్వేద్యరూప। మతడు
హరియనియూహింపుడాత్మయందు॥ వ॥ ఇట్లుబోధించినబలభద్రువచనంబులా
కర్ణించిదేవక్యానకదుందుభులూరడిల్ల కృష్ణోపసర్పణసమర్పితాత్మదృగ్వాన్వి
పారులై యుండిరంతరాధాధిగోపవధూజనంబుభేదోన్మాదులైవీడినకచభరం
బులతోవాడినమోముదామరలతోవడిబారుకజ్జలాశ్శుర్రురంబులతోదిగజారునీ
వీబంధంబులతోపెకపెకలాడువేడినిట్టూర్పులతోతుకతుకనుడుకుపాటూధరం
బులతోచిక్కులై నహారవల్లికలతోపెక్కువయిననిజసఖీసముచితాలాపంబులం

దేరికృష్ణకృష్ణేతిహాక్యంబుల వెక్కి-వెక్కి-వాపోవువారును తొల్లియదువల్లభుతో
 బూదంబులాడుతరియతండోడిన క్రమాగతైతాంకముఖీ సురతంబుమానినిజప
 ర్యంకంబున కేతెంచునట్లుదమరోటుపడ్డతదాజ్ఞావశంబుననుండునట్టులనుడిపికొ
 సితారుజయించివిజయసఖుతోభోగించిన దంతయున్ దలంచివిలపించువారు
 ను! యదురాజన్యునందన్యకన్యాశ్లేష దోషంబాపాదించి పరాన్ముఖంబుగా
 బరున్నయడనావెన్నుండు మన్ననచేలాలించి గాఢోపగూహనంబొనర్చుటలెం
 చియుంమ్మలించువారును! చరమాంగంబునగీల్గంటునటింపమేఘలాదిపరిషోగ
 రంబులుకొదలిడసల్పినపురుషోయితంబునకానందించి నందనందనుండుమెచ్చి
 బలుగసల్లాపంబులూహించి యాహాకారంబులుసల్పువారును ఘనసారకృష్ణ
 సారమదకాశ్మీరద్రవంబులతో జగన్మోహనుండగు ఖగాశ్వండుస్వకపోలపా
 లికాకుచోపరులరచించిన మకరికాపత్రనికాయంబులసోయగంబులు స్మరించి
 బురబురబొక్కువారును సారమసారవిభాసారస్యంది శరీరుండునుసుందరమం
 దశ్చితుండునుకురువిందకందశరదనుండునుశుండాలశుండాదండోపమానభుజా
 దండుండును! కుశేశయవిశాలనయనుండును! మణిఖచితమకరకుండలఘృణిధగ
 ధగితగండయుగళుండును! నగునగధరునీజన్మంబున బూతుమేయనువారును!
 యీసత్రాజిత్తుగల్పించినయపవాదంబింతకుదెచ్చెనేయనువారును! నైపుర్యం
 బునశార్వాణే సపగ్యాధుర్యతనహర్యధారిని బ్రాణేశ్వరునిగా బడయుటంజేసి
 తత్ప్రసాదంబున యేతదాపదపనోదనంబగుననిదలంచి పంచముఖప్రియాకాం
 చనావసధంబున కేతెంచి విద్యుక్తప్రకారంబుగా బూజించికరకమల ఘటితని
 టలతటలై తటిదాలోకనలప్పుడు॥

క॥ అంబేందుసుందరానన! బింబేమృదుగమన విజితపేచకవరకా! దం
 చేవసితకదంబక! దంబేనఃపాహియనుచుదండమంలిడుచున్॥ చ॥ గళములసుస్వ
 రాళిసెలగన్వచియించిరి దేవిమాకమం! గళముగదమ్మమద్విభుడుగ్రమ్మరనిం
 టికిరాకయున్నన! గలముగదమ్మనీమహిమగాఢతదాశ్రితదుఃఖవార్ధికిన్! గలము
 గదమ్మనీకృపక్షమంగలకాలముసర్వమంగళా॥ శా॥ ఆలాపేందుముఖీరమాద్య
 మరకన్యాభవ్యసీమంతసం । ఘాలీధారుణకుంకుమాకృతపదోద్యద్ధిధితీచంద్ర
 మో! హేళీకుండలిధూమ్రలోచననరాశీంద్రాసుదంభాశుగ! వ్యాళికాళినతాళి
 కింసురనగంబెనీకటాక్షంబిలన్॥ నిన్నసూయాదృష్టిగన్న కిన్నెరనాదుకన్నుగు
 డ్డుబుకదేగవ్వమాటిగ! త్వన్మహాత్వంబుధావమున మెచ్చనిభృంగిదిటదప్లితూ
 దేత్యణముభంగి! నీకపకారంబునెరవినదేవతల్నిరపత్నతాయో గమిరవుకొన

ఁ. నీతోడకలహనకేతెంచినట్టి భంధాసురప్రముఖులుహతులుగారె. తల్లినుత
దేవకాంతామతల్లి నీదు. పదములెదనిల్పకున్న సంపదలుగలవె. పంచజనపాళి
కాపత్ప్రపంచమూడ్చి. సదయవై బోవగదవమ్మసదయమొసగి॥ చ॥ యిటు
లనుతింపుచుక జలరుహేక్షులూగిరిధన్వరాణిచేం. గటనిడినట్టి ఘోషములు
గారొగుధూమపరంపరల్వితం. కటముగజేజరిల్లెవర గంధవహచ్ఛలభర్తది
కృతీ. పటలకపోలపాళికలవ్రాసిన సన్నకరీచ్ఛదంబులై॥ క॥ వెండియుభర్తినొ
నర్చున. ఖండార్చనకంబమెచ్చిగరితలకనియెక. కుండలిశయనుడుయాదవ. మం
డనుడేతెంచునికరమణితో మణితోక॥ గీ॥ అనవుడాగోపకాంగనాజనులపా
వృ. డంబుదస్తనితారవాన్లూదిసీల. కంఠములమాడినతులితోతరంతలైరి.
పార్వతీమందిరోజ్వలపాంగణమున॥ క॥ నింపారగనాపురిఘం. టాపదమున
పౌరజనులెనసిఘనవాద్యో. దీపితరతులెసగకుభృ. చ్చాపసతీమణికిమహాము
సాగించుతరిక॥ సీ॥ మొదటప్రత్యగై గ్రణమదసంకుమదభూరిగంధగందవహం
బుగ్రమ్ముకొనియె. దదనంతరముననుద్గాడగుంజన్మంబు ఘణఘణతారసంఘ
ములుబలసె. నటుబిమ్మటనునమోహరయేముకుందాయయను ననులాపంబు
లావరించె. నాపిరుందపురందరాశోదయారుణారుణఘృణీసమకాంతులుల్లసిల్లె.
సింగినొకకొంతవరకు మానిన్పుపేత. హరియనుచుఘంటికాచ్ఛటలనుచునార.
దాదులనుచు మణివ్యోమయానమనుచు. జనములుగ్రీవులై చూడ శౌరివచ్చె॥
క॥ ద్వారకవీటిగజారి. ద్వారకనత్పాంగణమునకల్లనజలద. ద్వారకమార్గ
మునజగ. ద్వారకరుడుశౌరిడాసె. సకుతూహలుడై॥ ఉ॥ డాసియురోహణా
చలవీటంకముడిగ్గుసచంచలాభ్రమ. ట్లాసుగుణాభిరాముడుమురాసురభేది ఖగ
ధ్వజుండురా. మాసముపేతుడైయలవిమానముడిగ్గిననాశిత్రుత్సఖుల్. త్నొ
సురులేగుడెంచియరుసంబలరారగగాంచి రత్తరిక॥ క॥ కనుగొనిదండములా
లిం. గనములుదీవెనలాసంగనా కృష్ణుండం. గనతోనారోహించెక॥ శినవీరానీ
తగంధసింధురవరముక॥ సీ॥ కంసరక్షోవీరగంధేభహర్యక్షజయజయయనిభటు
త్సన్నుతింప. నఖిలచిశాకుడుంగంతరంబులు వీలనతులథకోగ్రధాంకృతులె
సంగ. నారట్టజ్ఞాదివాహారోహులై పార్శ్వములనురాహుత్తుకోటులుసెలంగ-
తపనీయరౌప్యవేత్రంబులెత్తుకునిముందరకంచుకులు బరాబరులుసల్ప. సాత్యకి
సువృత్తమాక్తికభత్రమూన. దండలను జేకితానుడుద్ధవుడుచామ. రములువీ
వంగద్వారకారాజధాని. రాజమాగ్గరిబువట్టెనారాయణుండు॥ రాజపథము
నరాగవారసతులాడ. నాడముంగలనాడ పౌరాళులెల్ల. నడువసాగిరిసందీక

గడుముదంబు! దనరహర్మ్యస్థితాంగనాజనులుజెలగ॥ సీ॥ విధునిమీదను మం
చివిమలతా కానీ కములుజల్లి జెల్లునంచలరెనొకతె! నీరదమూర్తిపై నెలతయొ
క్క తెఱునపుష్పంబులిడియివిబోలుననియె! సర్వజ్ఞ నౌదలచంద్రఖండములాక్క
యతివవిదిర్చిచాగనుచునవ్వె! నలధనుంజయమిత్రనందుగంధముజిలిగి! క్రమ
మిదియనిమెచ్చె కలికియోర్తు! మరియులాజాక్షతాదికమహితవస్తు! సమితిమే
డలపైనుండిసకలభామి! నీమణులువృష్టిగావింపనిరుపమాన! విభవమునజేరె
హరినిజలేశ్వమునకు॥ ఉ॥ స్వాంతనంబుజేరినరె కాసురమర్దనుడా ప్తబంధులం!
బాయనికూర్చికొగిటనుబట్టుచు తల్లినిదండిదాసిబే! మాయితబుద్ధివారిచర
ణాంబుజముల్నాసలంటమొక్కిశీ! రాయుధుపాదయుగ్మమునకంజలిసల్పెను
భక్తియుక్తుడై॥ క॥ చచ్చిమరలజీవితుడై! వచ్చినవానిగనినట్లువసుదేవాదుల్!
జెచ్చెరనక్కనజేర్చిరి! పచ్చనిదూవల్వదొరను! పరమప్రీతి॥ వ॥ వెండియు
హేమచేలుక గనికామపాలుండిట్లనియె॥ చ॥ రతనముదేదలంచిననరాజికిబో
వుటయుంగతాసువయి! త్రితిబడియున్నవాజినిబ్రసేనుశవంబు బ్రమీతవారణా!
హితతనువుంగనుంగొను చగేంద్రచిలాంతరమందుజంటభృ! తృతతవచింపవిం
టిమనుజాతదనంతరవార్తదెల్పు మీ॥ మ॥ అమరీసంఘములంగణింపదురగశ్యా
మాతతెన్నెచ్చదు! త్రమవిద్యాధరకాంతలందెగడు సిద్ధస్త్రీలనగ్గింపదీ! రమణీ
రత్నమునిస్తులాకృతినిగోత్రామధ్యమందీపెజ! న్నమునకధన్యతగాంచినట్టిఘను
నిం! బద్ధోదరాచెప్పుమా॥ క॥ అనవుడుమధుసూదనుడ! న్ననుజూచివచించె
వినుమునావృత్తాంతం! బనఘాజెప్పెదనాగవి! జనిజనిబాడగంటినొక్కసరసిం
దొలుత॥ ఆ॥ దానిఘాటిపోవగానంగబడెనొక్క! సాలమందుజొచ్చిసనగ
హూర! సౌధమెదుటదోచెజనియెక్కి యలశమంతకముగంటినందుధర్మచరిత॥
ఉ॥ మానికమేగ్రహింపనొకమానినిరద్దియొనర్చెనంతజాం! బూనదశైలధైర్య
దునభోమణితేజుడునీరజాతభూ! సూనుడుజాంబవంతుడను శూరుడుదాకగ
పెక్కునాళ్ళుబో! రైనదదాహవంబున జయంబొదవెక దుదినాకునగ్రజా॥
క॥ ననుబ్రస్తుతించిస్వప్రియ! తనయనుమణినిచ్చి ఋక్షధవుడంపగవ! చ్చినవా
డననుచుసకలం! బునుజెప్పిననచటివారుబొంగిరిమివుల॥

క॥ ఆదటకృష్ణుడుజాంబవ! తీదేవినిపెండ్లియయ్యెదిరమగుగర్గా! వాది
తశుభలగ్నమునబ! లాదియదు ప్రభువులెల్ల నానందింప॥

అంత॥ సీ॥ బంధురై శ్వర్య ధౌరంధర్యబంధూక్య తాంధకపరులకునం
ధకపరులరిభుజాగర్వదు స్తరవనీహరణక్రియాదవులయినట్టియ్యదవులను। సకల
ధర్మక్రమేచ్ఛలసస్యచయ వృష్టిపావనులగు వృష్టిపావనులును। ప్రకటాత్మకీ
ర్తీందు ముకుళితాహితముఖాంభోజరాజులయినభోజరాజు। లాదిగాలతగవ
రులయినపాధిక॥ వాగ్రణులు భాంధవులుహితులార్యవర్యులందరస్థానమున
దన్నుసధికభక్తి। కలితులయికోల్వపేరోలగంబుదీరి॥ శా॥ రాజీవాయతపత్ర
లోచనుడుసాంద్రప్రేమతోనపుడుసత్రాజిత్తు॥ స్వసభాంతరాళమునకు॥ రా
వించిమర్యాదగా। నోజింజారుసువర్ణపీఠమునగూర్చుండనియోగించివే। రాజ
న్యాధికసభ్యులెల్లవినసత్రాజిత్తుతోఁగట్లను॥ వ॥ అయ్యాభవదనుజువనిదునిమి
శమంతంబుహరించి నాడనని నీనానర్చునిందాభరంబుభరింపనోపక తదన్వేష
ణాయత్తచిత్తుండనై కాంతారంబునకరిగితి నందొక్క సేవంబువిధివశంబుననీ
సహూదరుండెగటాచి॥ తదీయరత్నంబుగొనిపరచిననాహర్యక్షంబుముత్యమ
లాధ్యక్షుండగు జాంబవంతుండు శేండాడితద్గతంబగు శమంతంబుగైకొనియెన
వ్వీరవరుపరాక్రమంబునజయించితదీయరత్నంబుదెచ్చి తినిదుగొగొనుమిచ్చెద
దననియొసంగిననాదివ్యరత్నంబు బుచ్చుకునినిమ్ననందనుండునితాంతత్రపాభ
రంబునలజ్జావతియునుంబోలె శీరంబువంచుకుని పశ్చాత్తాపంబు నొందుచుగృ
హంబునకుంజనిమనంబున॥

క॥ బలవంతునితోవైరము। కలిగెగదా యెట్లు బ్రతుకకలవాడనిక॥ జ
లజాక్షునకప్రియము॥ సలిపియవండైనమనగశక్తుండగునే॥ క॥ దురితాత్ముల
దురితంబులు! దొరగించుమురారిమీదదురితంబిడు। దుష్కరశీలునిదురితపరం
పరకునహూమేరకలచెపరికింపంగ॥ మ॥ ఇలనెవ్వారెటువంటివారయిన
దూహింపగవేకూరక। జ్వలజాతేక్షణనేలదూరితిధనాసక్తుండుపైగోరము॥ దె
లియంజాలునెనర్థలోభుడమదాంధీభూతచేతసుగడం। గలుషాత్ముండజడుండ
నేమిటికినీకాయంబయోకాల్పనే॥క॥భగవంతుడైనహరికిం। బగతుడనై తింజగం
బుబదరగబడితి॥ దెగువంజేసినఫలమిది। దిగులేటికిజేసుకున్నదిగుడువవలదే।
శా॥ దూరాన్వేషణమాచరింపకహరి॥ దుర్వాక్యముల్బలిగెదు। ర్వారాఘంబు
ఘటించుకొంటినికనేభంగి॥ దదీయ్యామము॥ దీరుంనాయపరాధమేకరణి
దైతేయాసైరించునిం। పారంనాయడనాత డెప్పగిదినిత్యంబు॥ దయాశుండ
గు॥ వ॥ అనిచింతించినత్రాజిత్తుండు క్రష్ణురనెమ్మనంబున॥ ఉ॥ మామకమం
తుంశాంతిగశమంతమణి॥ మరికన్యకామణి॥ బ్రేమశుభాచరిష్టునకుగృష్టునకి

చ్చితదంఘ్రిలందును। ద్దామపుభక్తివాల్లినకదాబ్రతుకటుసేయకున్ననిం। కే
మిటిచక్కగాదితరవృత్తినాకిడినిశ్చయంబుగఁ॥ చ॥ అనితలపోశియంతసుషు
మాత్తదిగంతమునాశమంతముఁ॥ ననుచుజగామిటారిరతినాధుకటారినిసత్య
భామనా। ననుగుకుమారిదోడుకొని యాదవము ఖ్యులుగొల్వరీవిపే। రొకన
గొలువున్నశౌరికడకుంజసిమొక్కి వచించిదీనతఁ॥ సీ॥ సహచరీకృతగోపశాబ
కదంబకబకదైత్యభూధరప్రబలశంబ। శంబరాసురవైరిసంజననాస్పదపదయో
గపుణ్యేభవతుకవలయ। కువలయాపీడనకూరేభనాశకశకటదానవరాజజయ
నివాస। వాసవవషిఁతోపలవృష్టివారణవారణరిపుసన్ని భప్రతాప। తాపకర
ఘోరతరదావదహనశమన। శమనజాదికచాంధవసఖ్య పరత। పరతమోస్తగ్ర
కంససంహరణకరణ। కరణజిన్నుతసద్గుణాభరణకృష్ణ॥

శా॥ దేవస్తవ్యచరిత్రునినినుమదాంధీభూతత్తుండనై భావంబందుభ
వత్ప్రభావముదలంపఁ లేకనిర్వాచ్యమి। ధ్యావాదంబొనరించితిఁమదపరా
ధంబుఁగృపఁపైచవే కావాచాళునినర్థలోభుని తమోగ్రస్తుఁ ననుంబోవవే॥
క॥ చేసినతప్పడలగనే। దాసునినైతింకనన్ను దయజూడదగుఁ॥ దాసునితప్ప
చివండముతోసరియనుమాటనిజముదొరయింపుమయా॥ క॥ భక్తజనవత్సలుం
డవు। భక్తుండొనరించునట్టిపాపనిదానా। వ్యక్తాలోపములుదయా। సక్తిఁమ
రువంగవలయుజగదవనకరా॥ చ॥ ఇదెయపరాధశాంతికయియిచ్చెద మత్ప్రి
యకన్యసద్గుణా। స్పదశుభలక్షణాంగి కులపావనినీచెలి నరకడత్తమ। స్పదఖి
లవైభవా కరము చారుశమంతము గొంతుటంచుభ। క్తిదనియనిమ్మసూనుకొ
సగెన్దరికిఁదనయామణిం మణిఁ॥ చ॥ తమినతడట్లాసంగహరితత్తనయా
మణులంగ్రహించిహ। షఁమునకుమారికామణినొసంగితి మాకిదిచాలుమాని
శాం। తమునననేకరత్నసముదాయములున్నవి గొమ్మటంచుబే॥ మమెసగని
మ్మసూతికికమంతకరత్నమునిచ్చెగ్రమ్మరఁ॥ డ॥ అంతటసత్యభామనుపయామ
ముగావసుదేవరేవతీ। కాంతముఖాత్మచాంధవనికాయమునానతిగర్గముఖ్యకా।
ర్తాంతికకోటిచేత విదితంబుగనిమ్మజుసమ్ముఖంబునం। దెంతయుదైత్యసంహార
ణుడేర్పరుపించెనుసమ్ముహూర్తముఁ॥ మ॥ దనకుఁశౌరిప్రసన్నుడయ్యెదనతా
త్పర్యంబుసిద్ధింజె। నంచునితాంతప్రమదాబ్ధిదేలుచునునచ్చవాసుదేవాజ్ఞై॥ కొ
నియుద్వాహశుభప్రయత్నమునుజేక్కుర్పంగ దానింటికిం। దనప్రేమంపుతనూ
జదోడుకొని సత్రాజిత్తుడేగఁ వెసఁ॥ క॥ ఇరుదెరగులవారపుడె। వ్వరిజైపు
నవారమేయ వైభవమెసగం। బరువడెసమకూర్చిరిధా। సురవైవాహికస

మస్తశుభసామగ్రిః॥మ॥అపుడప్పట్టణమొప్పెనున్నమితహర్షస్వర్ణకేతూత్క
రంబుపవిత్రకృతరంధ్రితేట్టభముసంపుల్ల స్రగాళీనిబి ధపురద్వారముభూరిచి
త్రరచనోద్యుత్కుడ్యముద్వేలవా! ద్యపరీతంబుపయామవీక్షణసే ముత్కంఠీభ
వత్పైరమైవ॥ మరియునిమ్మనందనుమందిరంబుచందన పంకపంకిలతలంబునుజ
లధరాయనసముచ్చాయామేయకాయమాన నికాయప్రాపితంబును మాక్తి
కరంగవల్లితరంగితప్రాంగణంబున జారుగారుత్కృతద్వారతోరణంబును విశం
కటరాంకపవితానసందానితంబును నక్షీణగవాక్షనిర్గతారీణసామాణికాఢూ
పధూమఘనీభవద్ధూమస్తోమసందర్శనోదితాదభ్రానవాభ్రాభ్రమసంభ్రమితపో
షితమయూర కలకాకలీకేకారవసంకులంబును అఖండపుండ్రేక్షుదండప్రకాం
డమండితంబును సముత్తంభితరంభాస్తంభవిలాసంబును నాభోగపూగనాగవ
ల్లిమతల్లికావేల్లితంబును వివిధసుహృద్బాంధవవసుంధరాసుధాంధస్సందోహః
బంధురంబును నశేషభూషావిశేషపుణ్యయోషాభూషితంబునుజారవారమనో
హారమనోహారోపారవార వారణగామినీనాట్యచాతురీవిరాజితంబును ననవ
ద్యవాద్యనిర్దోషణఘోషితంబును నై యగణ్యకల్యాణమహోత్సవవితానంబున
కుదానకంబై సుమనఃపరిష్కృతంబుగావునసురాలయంబును ముక్తాభిరామం
బుగావునవైకుంఠంబును సహంసకగణక్వణినీపద్మినీభాసురంబుగావున సరోవ
రంబునురాజకుమారభూషితంబుగావుననలకాపురంబునుబోలియొప్పెనప్పుడు॥
క॥ సత్రాజిత్తుననుజ్ఞః॥సాత్రాజితిపెండ్లికూతుసగివినానర్పః॥గోత్రామరపు
ణ్యాంబుజ॥నేత్రల్ సమకట్టుమిగులనెయ్యంబెసగః॥చ॥ స్తుతమతీసత్యభామనువి
శుద్ధగృహంతవిశాలవేదికాం॥ చితమణిపీఠసంస్థితనుజేసిధరాత్మభవాధరాత్మ
జా॥ పతేపరిణీతిగానములుబాడుచుబోడిమిశోభనంపుటారతులిడిశోభనాక్షత
పరంపరనౌదలరాల్చిరంతటః॥గీ॥ కమ్మనూనియదలయంబెగొమ్మయోర్తు॥నవ్య
గంధామలకముననలుగుబెట్టె॥గలికియోర్తువిశుద్ధోదకములజలక॥ మార్చెనాస
త్యభామకునతివయోర్తు॥చ॥ పలువిడినొక్కనాతినునుపావడమైచడియొత్తిన
న్నపు॥వలిపెముసలగెనొక్కతెనువరణమయాసనవాసమైనతో॥ య్యలికివినీ
లకుంతలములార్చినవాగరుధూపమిచ్చి వే॥నలిఘటియించెనోర్తుమృగనాభికబా
ట్టులలాటమందిడె॥చ॥ కలికియొకర్తుచందనపుగంధముమేననలందెజగ్గుని॥ గ్గుల
దులకించుకాంచనదుకూలమునోర్తుకటిఁ ఘటించెద॥ శుకలగనిజంటముత్తియ
పుకుట్లజగాకుబుసంబునొక్కప॥ లుకలవగలాడిచన్నుగవగుత్తముగాదొడిగెం
గుమారికి॥నీ॥ బాలికామణిశోణపాదనఖశ్రేణిలాక్షారసముబూసెలలనయో

త్తు|జలరుహాననహాచములయందుమంజీరములుఘటియించెబైదలియొకర్తు|నెల
 తగొనునగింకిణీకనతగనకకాంచీదామమమరించెజెలియయోర్తు|చేలిఘజాపా
 ణ్యంగుళులవరాంగదకంకణార్మికత్తగైసేసెనువిదయోర్తు|వెలదికంతంబునందు
 గైవేయకాచ్చహారవల్లులుగీలించెనతివయోర్తు! మెలతసీమంతవీధిధమ్మిల్లమం
 దు|జేరుచుక్కయుననసరుత్ జెరివెనోర్తు||చ|| క్రమమునబత్తువీధికలకజ్జలరేఖలు
 దీర్చేనోర్తుకర్ణములనువర్ణకర్ణికలానర్చేనొకంగననాసికాగ్రమం|దమలపుటా
 ణిముంగరలతాంగియొకర్తుఘటించెనిల్వట|ద్దమురహిజేతికిచ్చేనొకతామరసే
 తుణసత్యభామకు||క|| యీకరణశుభోచితనా|నాకల్పాలంకృతాంగియైపా
 ణిగతాస్తోకాదర్శమునందా|త్మాకృతిగనుగొనుచునిమ్మజాత్యజయుండె||వ||
 అటవైవాహికోత్సవోచితాపారపరిష్కరయాపరిష్కృతంబును|బహుళసుహృ
 ద్బాందవాదిజనపరంపరాభరితంబును|నసాదవాదిత్రనినాదమేదురంబునగునిజ
 భవనంబునభువనాధ్యక్షుండగు పుండరీకాక్షుండఖండకౌతుకంబున భవ్యగీతో
 పేతమంగళా రాత్రికాపూర్వకంబుగాసరసహరిద్రామలకచూర్ణాది శోభన
 స్నానీయద్రవ్యంబులబుఝ్యాంగనలొనరించునభ్యంగనంబంగీకరించిపీతాంబరధ
 రుండును నాలేపితాంగరాగుండును నవీనహరిణమదతిలకాలంకృత లలాటఫల
 కుండును చూళికావలద్బర్హిబర్హావతంసుండును వ్యక్తముక్తాదామకాముక్త
 కౌస్తుభమణీధురంధరకంధరుండును మకరకుండలకేయూరకంకణకీరీట ప్రము
 ఖనిఖిలఘాషణఘాషితావయవుండును వనమాలికాకీలితవక్షోభాగుండునునై
 మొగంబునజిరునగవంకురింపబెండ్లికొడుకైయొప్పెనప్పుడు||చ|| కవిసెముహూ
 ర్తమంచువెనగర్గముఖద్విజులెచ్చరింపయా|దవపతితూర్యముల్ మొరయదారక
 కీలితనైన్యముఖ్యసైంధవగరుడధ్వజంబగురధంబునమైకనకాంబరంపుచా|యవ
 రలనెక్కిబాలెక్కుధరాగ్రవసత్సతటిద్దునాకృతి||శా|| మోలఁ భూర్యనివా
 ర్యతూర్యచయముల్ మోయంగనమ్మేటిపా|ర్షాలఁ ప్రగ్యుతపుండ్రదండము
 లుజంచచ్చామరవ్రాతముల్|గాలంబోన్నమితంబులైయు పరిభాగంబందుము
 క్తాతప|త్రాళుల్దీండ్రిలబెండ్లికిందరలెనబ్బాక్షుండుహర్షంబున||క|| ఆకరణిర
 ధారూఢుం|డైకృష్ణుడుదరలుటయురయంబునధృతనా|నాకల్పలగుచుబ్రేమో
 ద్రేకతనాండురులదీవరింపుచుగూర్చి||సీ|| సొంపైనమాహురీకెంపుటంబారీల
 నింపారుగౌరులనెక్కువారు|నాణిముతైపుకుచ్చుటంచులపింజరీలేపారుపల్లకీలే
 కుగవారు|హొంబట్టుపల్లాలహుయమంజికైజాలనెసగుహుమాంబులనెక్కు
 వారు|నెరిరవల్ జెక్కినగెరిలునాగల్గలచొక్కంపుటరదంబులెక్కువారు|నగ

చువసు దేవనందోద్ధవాచ్యుతాగ్రజాతశైనేయమకరధ్వజప్రధానయాదవప్ర
భులందరామోదలీలదానవాంతకువెనువెంటదరలిరపుడు॥ ౪॥ ఇత్తైరంగునను
త్తుంగమాతంగతురంగశతాంగాదులారోహించి నిజపితృభ్రాతృప్రముఖనిఖిల
బంధుసందోహంబులిరుగెలంకులసమ్మదమ్మునగ్రమ్ముకొనిచను దేరదేవకీరోహి
ణీరేవతీరుక్మిణీప్రభృతిశుద్ధాంతసంతతికమనీయతపనీయ ఊలికాపాళికలుచర
మరస్థలినరుదేర నతితుములతమధమామికాతమ్ముటపటహభేరికాశంఖ కాహ
ళ వేణువీణాద్యనవద్యసముద్యదమోఘస్వోషణంబులుదిక్కులవికటట్టిల్ల! మం
జులంపుటపరంజీపశ్చైరంబులబరిణయక్రియాసముచితాభంగమంగళద్రవ్యంబు
లుఋణివివిధప్రసాధనప్రభాప్రదీప్రతరవిప్రసువాసినికాంత లేకాంతకాంతం
బుగగ్రంతగొనిపురోభాగంబునననురాగంబున రాగనకుంతితోతగంరనుతగం
రులగుచు వేదవిద్విద్వద్వతంసంబులుసజలజలధరధ్వానగంభీరభాషాఘోషణం
బులనస్తోకశ్రుతస్వస్తులుచ్చరింప నందందవందిమాగధవైతాళికవారంబు దార
విరావంబులు దైవారకైవారంబులాచరింప భరతకళాప్రవీణగణికావధూమ
ణులుపాంగితాభంగురమృదంగదింధిమిధ్వనిపతంపరాపురస్సరంబుగదారమం
ద్రమద్యమత్రిస్థానజ్ఞానేరితగానపూర్వకంబుగనఖర్వపర్వధూర్వహతామృదు
చరణకరకమలవిన్యాసంబులతోనఖండతాండవంబు మెండుకొనంజేయసమేయ
క్షణనిరీక్షణసమాయాతాపారపౌరజానపదప్రధాన ప్రజాబృందంబుసందడు
లజడియుదండనాధులఘజాదండమండితమండలాగ్రప్రకాండంబుల తళ తళలు
చూపరులచూపులకుమిరుమిట్లుగొలుప బాంధవానుబంధధురంధర వసుంధరా
పురందరకుమారకపరస్పరోక్షిప్తంబులగునిద్వంపుగందవాళ్యేల్లెడనల్లెడల వడు
పునడరింప నింపునగృతవర్కాక్రూరాద్యాశ్చీయప్రియసఖులుబంగరుబెత్తంబు
లబరాబరులొనరింప నిట్లపరిమితవైభవుండై గోవిందుండమంచానందంబునని
మ్మనందనుమందిరంబుడాయఘంటాపథంబునజను దెంచునెడ॥ ౫॥ తనునిషాఠర
ణమీసడించినజడున్దండింపకీభంగిమై । త్య్రీనుబంధంబుసచాస్తిరంబుగదదీయ
పార్థనృస్వీకరించెనహూయిట్టిమహామహుండుకలడే చింతింపనంచబ్బలో
చనుపైగొవ్విరిసేసజల్లిరిపురీసాధాగ్రపుణ్యాంగనల్॥ ౬॥ యాదవభర్తనిష్న
సుతునానతిదత్ప్రియబంధుముఖ్యలా మోదముతోగృతాదరణపూర్వముగానె
దురేగుదెంచిమర్యాదగదమ్ముదోడుకొనిరాజను దెంచితదీయశోభనా సాదని
కేతనంపుమొగసాలశతాంగముడిగ్గివేడూతో॥ ౭॥ ౭॥ గవనిగలకాకలీరుతిధవ
శంబులుబాడుచున్నుదంబునముత్తైదువలిడుశుభనీరాజననివసానులంగీకరించి

నెరిహాయలెనగ్గఁ॥ఉ॥ నిండినభక్తితోనపుడునిమ్మజమంత్రవరుండొకండుకై
దండయొసంగ నెయ్యమునచాగురుసోదరముఖ్యబంధుయు। క్తుండయిమందమం
దగతిగొన్నిబవంతులతిక్రమించిక్య।ష్టుండరుదెంచెచి త్రమయసుందరభర్మవివా
హశాలకుఁ॥క॥ ఆలీలనువైవాహిక।శాలకుజనుదెంచినిమ్మజాతానుమతిఁ।నా
వీకాత్సుడుతపనీ।యాలఘుపీఠంబునందునధివసియించెఁ॥చ॥ పనివినిపేరటాండ్ర
అమిచాటలుచాడుచుగర్గునాజ్ఞమై।ననఘగుణాభిరామనుముఖార్జవనిర్జితసోమని
మ్మనం।దనతనయాలలామతనుధాశధళిపరసీమసత్యభా।మనుగొనితెచ్చిరార్య
జనమండలపూర్ణవివాహవేదికిఁ॥క॥ సత్రాజిత్తుండంబుజ।నేత్రలుప్రతిసీరబట్ట
నిఖిలమహావా।దిత్రంబులుభోరకొనం।బత్రివరధ్వజునకొసగెమధుపరకం
బుఁ॥చ॥బహుప్రతిబంధమయ్యెదెరపద్మముఖింగనకుండనంచహూ।యహార
హమున్సమస్తభువనౌఘములఁజదర్శనాష్టికై।తహతహనొండజేయుహారి
దాదరుణింగనరామినంతలో।దహతహనొందసాగనికతన్వివిలాసమునెన్నబో
లునే॥మ॥దనుజారిశ్వశురుండనైతిననియాత్మంబౌగుచున్నిమ్మనం।దనుడాత్మ
ప్రియయిచ్చుక్రొంబసిడినిద్దాగిండ్డపన్నీటగాం।చనపాత్రజరణాబ్జముల్గడిగి
యాస్థందారవోసెగన।త్తనుభాధన్యననుంగుకన్యద్రుజగద్యాపారికిఁశౌరి
కిఁ॥చ॥గొలగొలలాడుచుగుములుగూడినధూటులుగొందరిచ్చతో।గెలకుల
జేరినిక్కిదిలకింపుచునుండగగొందరింతులిం।పలరగనవ్వధూవరులనాణికడాని
మెరుంగురంగుల।గ్గలమగుషెట్టుప్రాలపుటికల్గదియించిరుదంచితోన్నతిఁ॥క॥
చెలువల్జవనికవంపగ।గలికిజగానెమ్మొగుబుగానబడియె।లలితశరజ్జలదా
వృతి।వెలువడివిలసిల్లుచంద్రబింబమువోలెఁ॥చ॥హరిగజగామినింగనియయారె
యొయారిముఖాంబుజంబునఁ।సరవినిరీక్షణభ్రమరజాలములాప్పభుజామృతా
లికల్।నెరయునురోజకోకములునికనఖాంకురకోరకావళుల్।బరగనెసంగునీ
తరుణిపద్మినిగాదెయటంచునెంచుచుఁ॥ఉ॥భావిసమాగతప్రణయవైరహారా
నునయాభిసూచకం।బైవెలయంద్రపానతముఖాంబుజమెత్తికరంబుసాచికో।
ప్పావలినుండితీసిగళమందునగర్గబుధోక్తమంత్రసం।భావనశౌరికూర్మిమెయి
మంగళసూత్రముగట్టెనితికిఁ॥చ॥కరముశుభతరంబెపయిగావలెనంచిరువ్వా
గువారుదమ్మిరపురనెచ్చరింపుచువహించుహిరణ్మయపాత్రలందుని।ర్భరమగు
నూత్తికోతరపరంపరదోయిటగుచ్చియెత్తియెం।డొరుదలబ్రాళిబోసుకొ
నిరుళ్ళలికఁహరియుంగుమారియుఁ॥శా॥భావ్యంఘ్రిగ్రహణక్రియాదిమముగా
బాదద్వయంబట్టిడి।కేవుండచ్యుతుడింతిసన్నెకలుదొక్కించెఁభవిష్యద్వీతా

సమ్యహాహుతిసూచకంబుగనిశానాధాన్యతోడ౯మణి దిష్ట్యత్పీఠివసించి వ్రే
 ల్చెశిఖిభక్తిన్లాజముఖ్యాహతుల్ ॥ మ ॥ జలదాంతంబుననాప్పుజంచలగతి౯
 శ్యామాచలాపాంతమం దలిజ్యోతిర్లత లీలనీలమణిపొంతంబొల్చు క్రొంజా
 శునా తళుకు౯దీపవలె౯మృగీమదము చెంతంగ్రాలుకాశ్శీరరే! ఖలలింకృష్ణు
 నిపజ్జసత్యరహిమై గన్పట్టెనప్పట్టున౯॥ సీ॥ పరిణమించిరిగర్గ గురుకులగ్రామ
 ణి పరికరలితపటాగ్రబంధగరిమ । గావించిరతికౌతుకమునబ్రదక్షణత్రయ
 నాహుతిజ్వలత్పావకునకు । నంగీకరించిరి శృంగారిణీదత్త రాజోపచారనీరా
 జనములు । ధరియించిరుర్వరామరసమూహార్పిత సాశీర్వచోమంగళాక్షత
 ములు । స్వీకరించిరితమతమపేళ్ళబంధు । వితతులుబురోధచేజదివించువీళ్ళు ।
 మౌక్తికీరుభయప్రసూపితృముఖ్యవృద్ధ । సకలబంధుద్విజాళికి సతియుబతియు॥
 మ॥ వెలయ౯రెండుతెరంగుల౯ గలదొరల్ వియ్యంపుమర్యాదశో । భిలచౌ
 ధోక్తుల నొండాదుంబలుగచు౯ బెండ్లెల్లనాళింపుసొం । పులబువ్వానుభుజించి
 కప్పురపుతాంబులచ్చటాచర్వణం । బులుగావింపుచునిష్టకేళికలనా మోదాత్మ
 లైరందరు౯ ॥ మ ॥ స్వసుతాకృష్ణులకు౯ వివాహమహామంచ్చచ్చేషహోమ
 క్రియై । కసమాప్తింబరిపూర్తి నొందుటయునా గామీశగేహప్రవే! శసమగ్రా
 ర్తినతాశ్యయైవనరునా సత్రాజితి౯స్వాంకమ । వ్యసమాసీనసు జేసిగద్గతిక
 సత్రాజిత్తుతానిట్లను౯॥

క॥ తల్లిసమస్తసుగుణమ । తల్లిన్దాయల్లుడయ్యె దనుజారిజగ । క్షల్లభు
 దుయుష్కదుదయము । వల్లనహోమతుకలంబు పావనమయ్యెన్॥ క ॥ పుట్టిని
 లుగల్లు నెడసిరి । యిట్టలష్టగుహత్తవారి యిల్లాదవెజగ । త్వట్టభ ద్రుండుడెవకి
 పట్టిమగండయ్యోనీకు భాగ్యముగాదే॥ ఉ ॥ ఉమ్మర నేలనమ్మయొక యూరిన
 యుంటమికాదటమ్మమా । యమ్మభవత్సుఖంబనయహారయుచుండెదమమ్మనీ
 కభీ! త్వమ్మగుసొమ్ములెల్ల ననిశంబానగూరిచిపుత్తునమ్మవే! గ్రమ్మరసిమ్మనిచ్చటి
 కిగయికోనివచ్చెదనమ్మప్రకా॥ వ ॥ అనియూరడంబల్కి వెండియనిమ్మజుం
 డెట్లనియె ॥ సి ॥ పాంశులగానివిశ్వంభరాసతిలీలబంకమొందని సురాసుగవిధ
 మున । వ్రేళ్ళజూచుబడకొప్పిన యరుంధతిపోల్క చపలగానిసరోజసదనభంగి
 పుణ్యజనఘ్నతబారయని సతిరేవస్వపతినివీడని సంజ్ఞపగిది । పెనిమిటివిడిధాత్రి
 జననిసీతవిధానమాట పొల్గానిబ్రాహ్మణికరణి । శాంతినచ్చతసచ్చర్యసంప
 దదయనతిశయప్రేమ సాధ్వితనతులచతుర । వచనరచనలబొగడొందవలెగద
 మ్మ! తనయయత్తింట సువివేకతానిరూఢి॥ చ ॥ పరగనినాభినందనయొపద్మిని

భూర్యనురాగద్యుత్తో! వరసహకారవృత్తి నెడబాయనిదేకలకంఠిదాప్రయః! స్థిరసుమనోవికాసమునుజెందినదేలతకూనసన్ననో! హరుకళలంటిగూడునదె యారయశ్యామిగదమ్మకోమలీ || సీ || ప్రాణేశుతోడనేపట్టుననెదిరించిమారు పలకకుమత్తమామలకును! సమధిక శ్రద్ధనిచ్చలుసేవసేయుముబావమరుదులపట్లభయముకలిగి వర్తింపుమింపలరసపత్నులతో మైత్రిసల్పుముత్సుకతవదినే! మరదండ్రచోటసన్మార్గంబుపాటింపుమెలమినేరాండ్రతోగలసిమనుము! బాంధవులయందు ననురక్తబ్రాహ్మణప్ర! వరులయందుననతిభక్తి నెరపుమాత్మ! నెట్టిసంపద్విపత్తులనేనిధర్మ! తత్పరతమానకమ్మా నాతల్లికాన||క|| అనిబుద్ధిగరిపిప్రేమం! బునబెక్కరణంబులనుగుపుత్రికినిడిపు! త్రినిదేవకికిన్వసుదే! వనకున్! మ్రొక్కించితమిదవుల్కొనననియెన్||మ|| భగవంతుంగలుషాపహర్తను జగద్భర్తజగత్కర్తనే! సుగుణాత్ముల్గనిరట్టిలోకవిదితుల్సున్నోకులైనట్టిమీదగుపియ్యంబులభించెనాకు నహహాధన్యుండవైతిం ద్రియం! బుగగైకొండనియప్పగించెనుపథా పూర్వంబుగానాత్మజీ||

ఉ||ఆవిధిబుత్రిదేవకికినవ్వసుదేవునకొప్పగించి! చింతావృతబాష్పవార్షయనయైతనకున్వెనమొక్కుపుత్రికి||దీవనలిచ్చితద్విరహదీనతనుండినమానుగారిచే! నావనజాతుడింపెనగ నానతిగైకొనిసంభ్రమంబున|| శా|| సంతోషీ భవదాత్మవర్గమునుబ్రస్తానంబుసేయించియే! కాంతోద్ధర్మితవృత్తిదానునుశతాంగంబెక్కగానేస్తపుం! గాంతల్వేడుకసత్యనాహరిత తాంగంబందునెక్కింపగా! నెంతేవెల్వడిశౌరిబాంధవచమూబృందంబులేతేరగ|| సీ || ఉపరిప్రదేశసాందోన్నమితస్వచ్ఛముక్తాతపత్రసమూహమెసగ! సూరెలగజతురంగాగోహులైయాత్మబంధువర్గంబులుబలసిరాగ! ప్రాగ్భాగమందునపాణివిన్యాసాదులడరలాసికలులాస్యంబుసలుప! రోదసీకుహరంబుభేదిల్లభోరునవివిధవాద్యధ్వనుల్విస్తరిల్ల! దండనాధులుహంకృతిధ్వనులసంద! దులనడంచుచునెల్లరండునడిపింప! గృష్ణుడానందవిభవవర్ధిష్టుడగుచు! మందగతియైబ్రవేసిం చెమందిరంబు||వ|| ఇవిధంబునగృశావలగ్నతోశుభలగ్నంబున గృహప్రవేశమంగళంబంగీకరించిగృహప్రవేశోత్సవంబుసేయించి వందిగాయకనాటకజనకోటులకు మంత్రిసామంతదండచాధయూధంబులకు హితప్రియబాంధవవర్గంబులకు తత్తదుచితప్రకారంబుల నవీనతారహారజాంబూనదాంబరమణికాంచన వస్తువాహనాద్యభిష్టదానంబులసత్కరించెనంత|| చ || తరుణియుసుందరాంగియునుతన్వియురామయునొటచేగదా! ధరుడెదసత్యభామ మెడతద్దయుగూరిమిహత్తియుత్తలో! దరి

యెపుడేమిగోరునదితప్పకయప్పుడెసంఘటింపుచా। గరితనుగ్నాడికామితసుఖం
బులనొందుచునుండెనెంతయున్॥ సీ॥ రుక్మిణీచంభసరోజినీహేళినత్యాకేతకీప
యోదాగమంబు । జాంబవతీవశాసమదేభమరకన్యామల్లికానిదాఘావసర
ము। లక్షణోత్పలినీకశానిధిమిత్రవిందాసరసీవిశదచ్ఛదంబు। భద్రాతరంగిణీపా
దోనిధానోత్తమమునుదంతాపుష్పమాళికాళి। సకలగోపవధూటీమృషావనీప।
రంపరామధుమాసమైప్రబలసౌఖ్య। వైభవంబనుభవించెనవ్వాసుదేవు। డఖిల
లోకావనపరాయణాత్ముడగుచు॥క॥ అనియేతడఖిలచరితము। వినయంబునసూ
తుచార్యవినుతగుణుడుతె। వ్పినవినిహర్షోత్కర్షంబునదేలిరిశౌనకాఽమునికుల
వర్యుల్॥క॥ తుమనీశమంతకోదంతముచదివినవినినవాసినివారలకున్। సమధి
కశుభవిభవంబులు। కమలదశాత్మునికటాక్షగలనలభించున్॥ఆశ్వాసాంతము॥ఉ॥
యక్షామిత్రమిత్రతనయస్సయశిక్షణదక్షదక్షయ। జ్ఞాత్యకారికారిపరిషజ్జయ
ధామనికామకామధగ్విక్షణపేతిపేతినిధివిధ్వనిలాప్తవిలోకలోకసంరక్షణ
ధీరధీరవనరంజనమాధవమాధవప్రియా॥క॥ కటకదురగరజతాచల। కటకచర
సమచ్ఛక్తిరికలితాఖిలది। కటకపటుశరవిదారిత। కటకత్రయదనుజవారకలు
షనివారా॥తోటకవృత్తము॥ కరుణావరుణాలయకర్మరహృ। శ్చరణాశరణాగ
తసంస్మృతిత । మృరుణాయరుణద్యుతిహరిజటా । భరణాభరణాశనపాండు
విభా॥

గద్య॥ ఇతి, శ్రీమతగ్రవితాచతురతురగా వెంకయామరవాది

రామయోభయకవి ప్రణీతంబయిన శమంతకోదంతం

బను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును

తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

